

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΤΕΥΧΟΣ 38 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

Τυνησία

Ταξίδι στη χώρα των αντιθέσεων

Η «πολιτιστική πρωτεύουσα»
με αφιέρωμα στον τοπικό Τύπο

και μια ειδική έκδοση για την **Αθηνά Κακούρη**

9 771 109 1383004

για... άλματα
ταχυμεταφορών

γενική
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 18
Τηλ. 2610-317910 - Fax 2610-313759
ptr@taxydromiki.gr

ΠΑΤΡΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 148
Τηλ. 2610-314614 - Fax 2610-314197

ΠΑΤΡΑ - ΜΑΙΖΩΝΟΣ 155
Τηλ. 2610-272411

ΠΑΤΡΑ - ΝΟΤΑΡΑ 3, ΑΓΙΑ
Τηλ. 2610-430066 - Fax 2610-430327

ΠΑΤΡΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 152Α
Τηλ. 2610-313510 - Fax 2610-312847

ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ - 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 20
Τηλ. 26930-23032 - Fax 26930-23032

ΡΙΟ - Ν.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ 198
Τηλ. 2610-453700 - Fax 2610-430003

ΑΙΓΙΟ - ΚΛΕΟΜ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 68
Τηλ. 26910-23500 - Fax 26910-62116

ΑΚΡΑΤΑ - Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
Τηλ. 26960-33100 - Fax 26960-33100

Γραφτείτε συνδρομητές στο ΔΟΝΤΙ και κερδίστε!

Για τους συνδρομητές
του καλοκαιριού...

Δύο βιβλία για τον κινηματογράφο
δωρό από τις εκδόσεις «Αιγόκερως»!

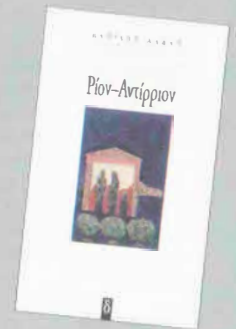

Επιπλέον για όλους τους συνδρομητές:

Δωρεάν στο χώρο σας τα βιβλία και τα αφιερώματα που
εκδίδονται από το «Δ».

Δωρεάν είσοδος στις εκδηλώσεις που διοργανώνει το πε-
ριοδικό.

Για τις ατομικές επιχειρήσεις, η εγγραφή της συνδρομής 100-
δυναμεί με έκπτωση 15% στις διοφημιστικές κατα-
χωρήσεις στο «Δ».

Είδη συνδρομής

Απλή / Ελλάδα: 40 ευρώ
Οργανισμοί, Σχολεία, Βιβλιοθήκες: 60 ευρώ
Εταιρείες Δημοσίου - Α.Ε.: 80 ευρώ
Ευρώπη - Κύπρος - Τουρκία: 70 ευρώ
Λοιπές χώρες: 100 ευρώ

Γραφτείτε συνδρομητής με ένα τηλεφώνημα στο 2610 323060 (Δευτέρα - Παρασκευή 09.00 - 16.00)
ή στείλτε mail στο info@todonti.gr κι εμείς θα επικοινωνήσουμε μαζί σας.

Έδρα: Λασκαλογιάννη 15, 14452 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210.28.07.100, Fax: 210.28.35.210, www.taxydromiki.gr

ΕΣΤ
ΑΜ : 99-149
Γενική Άδεια
Ταχυδρομικών
Υπηρεσιών

Κανακάρη 236Α &
Γεννασίου
26222 Πάτρα
τηλ. - fax 2610 323060
www.todonti.gr
info@todonti.gr

Ιδιοκτήτης - Εκδότης
Ανδρέας Τσιλίκας

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδός

Αρθρογράφος
Διονύσιος Καρατζάς,
Π. Παπαθεοδώρου

Τακτικοί συνεργάτες

Έλενα Αλεξανδράκη, Έφφη Αλεξανδρόπου, Παναγιώτης Ανδριόπουλος, Εύη Γκοτσοπούλου, Ζέττα Ζάχου, Αργύρης Καραβούλιας, Γιάννης Καραμπίτσος, Γιάννης Πικραμένος, Ξενοφών Παπαευθυμίου, Νεκταρία Σερέτη, Παναγιώτης Φωτίου, Μίμικα Χριστοδουλοπούλου, Πέτρος Ψωμάς

Ανταποκριτές

Μυρσίνη Λιοναράκη (Αθήνα), Κλαίρη Γραμμένου (Θεσσαλονίκη), Άννα Ρεσβάνη (Καλαμάτα), Γιώργος Τσαντίκος (Ιωάννινα), Σπύρος Χατζής (Αίγιο), Γιάννης Μακρινάκης (Χίος), Γεωργία Αγγελόπουλου (Ζάκυνθος), Νατάσα Ρουχωτά (Ιταλία)

Γραμματεία

Εύη Γκοτσοπούλου

Ηλεκτρονική σελίδα

Κατασκευή: Westnet
Επιμέλεια: Γιάννης Δοντάς

Καλλιτεχνική Επιμέλεια

Τυπόγραμμα
www.typporama.gr

Φιλμογράφηση

Unitype
Μ. & Β. Σουβαλιώτης ΟΕ
Ναυαρίνου 3 - 5, Πάτρα
τηλ. 2610 341770

Εκτύπωση

Λιθογραφικά Εργαστήρια
Δ. Παναγιωτοπούλου
Γ. Ασκήδη 4Β, Πάτρα
τηλ. 2610 330532

#38

9 | 2005

20

Απαγορεύεται η ανασήμανση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή και απόδοση του περιεχομένου του περιοδικού με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

32

Επικούριος Απόλλων

42

Συναντήσεις

48

6	Editorial	
	Οδόντιο αντί οδόντιος	8
14	Διονύσιος Καρατζάς	
	Παναγιώτης Παπαθεοδώρου	16

18	Η δική σας γωνιά - Οι δικές σας απόπειρες!	
----	--	--

20	Ταξίδι στην Τυνησία με τη μαγική ενδοχώρα	
	Λίγες ώρες με τη Βανέσα Ρενικνρέιβ στους Δελφούς	26

32	Στο απόκοσμο φως του Επικούριου Απόλλωνα	
	Χρ. Γούδης: Ο κοθηγητής έβαλε στόχο να μετρήσει τ' όμοιο στο Χελμό	36

42	Φωτογραφίζοντας τους πιο δημιουργικούς ανθρώπους	
	Ο Δημήτρης Χατζόπουλος νιώθει σαν... ιεραπόστολος	46
48	Χίος - Τσεσμέ - Σμύρνη - Χίος. Ένα διδακτικό 12ωρο για... ψώνια	

	Εκπαίδευση	
	Αφιέρωμα στις «ειδικές» σπουδές	55

74	Στον ωκεανό της ειρμολογίας των αρχαίων ονομάτων	
	Δήμαρχος Ιθάκης: Ποθισομένος με το νησί του, συνεπής φοιτητής	78

81	Τέχνη εντίς	
	Σελίδες για το βιβλίο, τον κινηματογράφο και το εικαστικό	

104	Περιοδικά που μας άρεσαν	102
	Η ανανεωμένη απένια με τις πρώιες προτάσεις του αρθρογράφου	110

112	Εβδομάδο οικογενικής γεωργίας στην Αθήνα	
	Επιχειρηματικές ειδήσεις που πρωτοβουλίες	

Μερικά πράγματα που έμαθα στις διακοπές

Ότι οι ναυαγοσώστες δουλεύουν με ωράριο 10.30 - 17.00. Πριν και μετά από αυτό το διάστημα όποιος... τολμήσει να κινδυνεύσει, θα πρέπει να τους τηλεφωνήσει στο κινητό!

Ότι διαθέτουμε τις περισσότερες γαλάζιες σημαίες στην Ευρώπη, όμως δεν υποχρεώνουμε τις τοπικές αρχές να τις διατηρούν καθαρές, αφού πάρουν τη σχετική έγκριση.

Ότι τα αγαπημένο μας Floucafe, όταν βρίσκονται μέσα στα καράβια που εκτελούν το δρομολόγιο Πειραιά - Χίου - Μυτιλήνης, μεταμορφώνονται σε πορακμακές καντίνες, με αγενείς υπαλλήλους, ελάχιστες παροχές, πανάκριβα προϊόντα και κάκιστη ποιότητα.

Ότι ο πλοιοκτήτης κ. Βεντούρης, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας «Η Γνώμη της Χίου» διατηρεί το δικαίωμα να ματαιώνει τα δρομολόγια των ταχύπλων,

όταν κρίνει ότι δεν έχουν κοπέι πολλά εισιτήρια!

Ότι ο υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας «σποίτησε» από τους πλοιοκτήτες να ζητήσουν έμπρακτη συγγνώμη από τους επιβάτες για τις κακές υπηρεσίες που παρέχουν και μετά τους «προικοδότησε» με τα μισά χρήματα από όσα προγραμματιζόνταν να δοθούν για τον εκσυγχρονισμό των λιμανιών.

Ότι σύμφωνα με έρευνα που έγινε, όσο μεγαλώνουν οι Έλληνες, τόσο περισσότερο προτιμούν για τις διακοπές τους το βουνό από τη θάλασσα.

Ότι οι υπάλληλοι του Ελληνικού Φεστιβάλ, όταν εξαντλούνται τα εισιτήρια για την Επίδαυρο, κατεβάζουν τα τηλέφωνα για να μην τους... ενοχλούν οι θεατρόφιλοι.

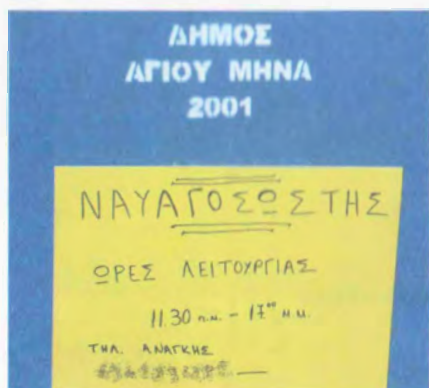
Ότι στον αρχαιολογικό χώρο των Μυκηνών το έγκλημα με τους όγκους τσιμέντου, τις σταίριαστες γέφυρες για τους πεζούς και τις δεκάδες ακόμα παράταιρες παρεμβάσεις, είναι μια διακομμοτική συνωμοσία. Το υπέγραψε η προηγούμενη ηγεσία του υπουργείου Πολιτισμού, το συνεχίζει ακάθεκτη η παρούσα. Υπεράνω όλων οι αρχαιολογικές «εμπνεύσεις»...

Ότι στο κεντρικό κατάστημα της ΔΕΗ στην Πάτρα (Ακτή Δυμαίων), η επιχείρηση λειτουργεί και ως... λαχειοπωλήσις, αφού έχει πορακωρήσει (με το σζημώτο;) χώρο σε πλονόδιο πωλητή που διαλαλεί σαν σε λαϊκή αγορά την... πραγματεία με τα τυχερά παιχνίδια, δίπλα στις ουρές με το ταμείο!

Ότι ένα από τα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων αφορά στην «έγκαιρη πρόοίλευσή» τους στη δουλειά!!!

Καλό φθινόπωρο (αν υπάρχει ακόμα αυτή η εποχή...)!

● Ανδρέας Γ. Τσιλίκας

Σε έναν κόσμο που αλλάζει,
νιώθουμε σαν στο σπίτι μας

46 χρόνια ανάπτυξης και κοινωνικής ευθύνης

Το όραμα και οι εθελοντές

«Μια φορά εθελοντής, πάντα εθελοντής!» Με αυτό το... εμπνευσμένο σύνθημα οι παράγοντες του υπουργείου Πολιτισμού καλούν τους εθελοντές των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας να συνεχίσουν να στηρίζουν το έργο του υπουργείου σε ό,τι αφορά στην προσέλκυση νέων στον αθλητισμό. Στην πραγματικότητα το υπουργείο κάνει πως δεν καταλαβαίνει: οι περισσότεροί εθελοντές δεν παρακινήθηκαν από το όραμα της κ. Πετραλιά, του κ. Τατούλη ή του «υπουργού Πολιτισμού» κ. Καραμανλή. Παρακινήθηκαν (ανεξάρτητα από το αν το συμμαρτυρούν όλοι ή όχι), από το όραμα των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι Αγώνες, όμως —δυστυ-

χώς για αρκετούς εδώ στην Ελλάδα— τελείωσαν! Κι επειδή η λέξη «όραμα» παραμένει από άγνωστη έως και επικίνδυνη στους περισσότερους Έλληνες πολιτικούς, είναι δεδομένο ότι δεν πρόκειται να βρεθούν «εθελοντές» να το υπηρετήσουν. Πιο πιθανό είναι να μετακομίσουν όλοι στο Πεκίνο για το 2008...

Για τα «Ξενία»

Έχουμε αναφερθεί δύο τουλάχιστον φορές από το «Δόντι» στις περιπτώσεις των κτηρίων των παλαιών «Ξενία» που καταστρέφονται, γκρεμίζονται ή αφήνονται κυριολεκτικά στην τύχη τους.

Ως δείγμα της αρχιτεκτονικής τής σχετικά πρόσφατης ιστορίας μας, τα «Ξενία» εντάσσονται στο γενικότερο ζήτημα της μεταχείρισης τέτοιων δειγμάτων. Τόσο το υπουργείο Πολιτισμού, όσο και οι Δήμοι (που συνήθως είναι πιο επικίνδυνοι, αφού αποδεικνύονται ιδιαίτερα ευάλωτοι σε πιέσεις τοπικών μεγαλοπαραγόντων), δεν έχουν κάνει καμία σοβαρή συζήτηση ή μελέτη για το αν και με ποιο τρόπο θα διατηρήσουμε μέρος της πρόσφατης αστικής αρχιτεκτονικής παράδοσης των ελληνικών πόλεων. Μοιραία, λοιπόν, όπως συνέβη με αρκετά νεοκλασικά και όπως παραλίγο να συμβεί με τη συνοικία των προσφύγων της Λ. Αλεξάνδρας στην Αθήνα, πολλά από τα «Ξενία» οδεύουν ήδη προς γκρέμιση. Η λύση ίσως βρισκεται στα χέρια των επιστημόνων, που όμως δείχνουν τις πιο πολλές φορές εξίσου αδιάφοροι...

ΥΓ. Με την ευκαιρία, αυτή η «αμαρτωλή» (όπως χαρακτηριζόταν προεκλογικά) Εταιρεία Τουριστικής Αξιοποίησης, έπαψε να είναι αμαρτωλή; Ή μήπως τώρα άλλαξαν οι «αμαρτάνοντες» και δεν υπάρχει πρόβλημα;

Ο μύθος του τουρισμού

Εντάξει, να παραδεχτούμε ότι φέτος είναι η πρώτη χρονιά που το υπουργείο Τουρισμού δείχνει να δουλεύει πιο σοβαρά για την προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό, ώστε την επόμενη χρονιά ο τουρισμός να παρουσιάσει εμφανή ανάκαμψη, ενώ και το σύνθημα «Ζήσε το μύθο στην Ελλάδα» μοιάζει να έχει πετύχει.

Όμως το πρόβλημα είναι πως ο υπουργός και οι σύμβουλοί του έχουν επιβάλει τη δική τους άποψη στο τι σημαίνει ελληνικός πολιτισμός. Έτσι, ενώ στις αφίσες και στα διαφημιστικά μπιούνυμα εμφανίζουμε ευχαρίστως τα αρχαία θέατρα, τις τραγωδίες και την Ακρόπολη, στην πράξη κάνουμε το ακριβώς αντίθετο. Με Παπαρίζου γιορτάσαμε τον ένα χρόνο από τους

Ολυμπιακούς Αγώνες (τώρα, το γιατί το γιορτάσαμε είναι μια άλλη ιστορία...), με Παπαρίζου εκπροσωπηθήκαμε στην τελετή έναρξης του Παγκόσμιου Πρωτοθλήματος Στίβου στο Ελσίνκι, με Παπαρίζου γυρίζει ακόμα ο ΕΟΤ στις διεθνείς εκθέσεις.

Μια χαρά είναι η κοπέλα, όμως δεν περιμένουν από εμάς την ποπ παράδοσή μας οι ξένοι. Ούτε φυσικά περιμένουν να τους δείχνουμε σανόλια και κλαμάδες. Γι σύγχρονη όψη του πολιτισμού μας θέλουν να γνωρίσουν, ή έστω μια αντιμετώπιση της ιστορίας μας παρόμοια με αυτή του Δημήτρη Παπαϊωάννου στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών. Φαίνεται όμως πως στο υπουργείο Τουρισμού τους εκφράζουν πολύ περισσότερο οι όψεις της Ελλάδας που αστίζει ο Παπαϊωάννου στην τελετή λήξης των περυσινών Αγώνων. Γι' αυτό και διαμορφώνουν αναλόγως την προβολή της χώρας στο εξωτερικό...

Δικασμός

Αν δεν πάθει δικασμό φέτος η δημόσια τηλεόραση δεν πρόκειται να πάθει ποτέ... Γιτσι τα δίδυμα που δημιουργεί είναι αρκετά και εξόχως αντιφατικά: Από τη μια η μανία με τη διοργάνωση της Eurovision κι από την άλλη ο καθυστερημένος με την αναβίωση του Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης. Από τη μια η συνέπεια του δίδυμου Λυριντζή - Οικονόμου το πρωί κι από την άλλη η «μετεγγραφή» της Άννας Δρούζο η οποία θα μας μεταφέρει καθημερινά «ανθρώπι-

Οδόντα αντί Οδόντος

νες ιστορίες», δια της γνωστής μεθόδου του κανιβαλισμού των ανθρώπινων ψυχών. Από την μια οι δημοσιογραφικές έρευνες και οι εκπαιδευτικού χαρακτήρα εκπομπές κι από την άλλη η ανοχή στους νεισματικά απαίδευτους δημοσιογράφους του αθλητικού ρεπορτάζ, που είναι σε θέση να καταστρέψουν ακόμα και την πιο όμορφη αθλητική στιγμή με τις μεταδόσεις τους. Δεν θα είχαμε λόγο να ασχολούμαστε με τέτοια φαινόμενα αν δεν συνοδεύονταν από εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ ασκόπως σπαταλημένα σε ύποπτες συμβάσεις και κλασικές μεθόδους προπαγάνδας, έστω και αρκετά πιο ήπιας από το παρελθόν.

Διάλογος

Έναν πολύ ενδιαφέροντα διάλογο είχαμε μέσω email με τη βιβλιοθηκονόμο Δανάη Παπαδημητρίου - Γεωργάκη, σχετικά με ένα δημοσίευμα του περιοδικού στο περασμένο τεύχος για ένα περιστατικό στην Πάτρα, όπου ένας 16χρονος που έκανε σκέιτμπορντ συνελήφθη από αστυνομικούς. Κι επειδή η νέα τεχνολογία έχει αντικαταστήσει την παραδοσιακή αλληλογραφία, θεωρήσαμε σκόπιμο να αναδημοσιεύσουμε το διάλογο.

Αγαπητέ κύριε Τσιλίρα,

Διάβασα στο περιοδικό «το δόντι» (τεύχος 36-37, σελ. 19) ένα σχόλιο που αφορά περιστατικό που συνέβη στην πλατεία Παντανάοσης.

Θα ήθελα να σας προτείνω να δείτε και την άλλη πλευρά του νομίσματος. Δεν ήμουν παρούσα και δεν μπορώ να ξέρω αν ο διάλογος που αναφέρετε με τον αστυνομικό ήταν ακριβώς αυτός, όμως υπάρχουν άλλοι διάλογοι μεταξύ των 16χρονων —που τείνουν να μετατραπούν σε «συμμορία»— και περιοίκων οι οποίοι ενοχλούνται χρόνια τώρα από τις «δραστικότητες» των 16χρονων. Οι διάλογοι αυτοί πρέπει περισσότερο να μας φοβίζουν και να μας προβληματίζουν, γιατί τα παιδιά απαντούν στις διαμαρτυρίες των περιοίκων που ενοχλούνται, με ύβρεις και απειλές ακόμα και για τη σωματική τους ακεραιότητα.

Το γεγονός ότι ο (ανύπαρκτος) Δήμος Πατρέων δεν παραχωρεί χώρο για σκέιτμπορντ, δεν νομιμοποιεί τα παιδιά αυτά να κάνουν κατάληψη δημοσίων χώρων με το έτσι-θέλω και δικαιολογία την ηλικία τους.

Έχω στη διάθεσή μου στοιχεία που μπορώ να σας δώσω. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι το μεγάλο έλλειμμα μας είναι η παιδεία και η γνώση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κάθε ατόμου και δυστυχώς κανένας δεν κάνει τίποτα γι' αυτό, ούτε καν η οικογένεια.

πρόσκληση

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ινστιτούτου Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας (ΙΝΑΔΕ) και η iForce Επικοινωνίες ΑΕ σε συνεργασία με το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σας προσκαλούν στο ετήσιο συνέδριο **ΓΕΦΥΡΕΣ** το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου 2005 και ώρα 10:00 στον Οργανισμό Λιμένα Παιτρών (είσοδος από Πύλη 1 - Μόλος Οδού Γούναρη). Το συνέδριο τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και της Πάτρα 2006, Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Π.Α.: iForce Επικοινωνίες ΑΕ
Κυρία Σωτηροπούλου: 210 3392500 - 4
Κυρία Κουτρούμνη: τηλ/φαξ: 2610 223299, 6936 850953
office@iforce.gr, www.iforce.gr

πρόγραμμα

10:00-10:15 10:15-10:30	Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου 2005 Πάτρα, ΟΛΠΑ Προσέλευση, Υπογραφές Χαιρετισμοί Έναρξη Συνεδρίου, Κώστας Ζαΐμης Πρόεδρος ΙΝΑΔΕ Παναγιώτης Καβαβάδας Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Δημήτρης Κασικόπουλος Νομάρχης Αχαΐας, Εκπρόσωπος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κομμάτων, Εκκλησίας και Φορέων. Κεντρική Ομιλία Πάνος Παναγιωτόπουλος Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας	
10:30-12:30 Εισηγήσεις (10')	1η Θεματική Ενότητα ΑΝΑΠΤΥΞΗ Η ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ Γεώργιος Μέργος Γ. Γραμματέας Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών Παναγιώτης Ψωμάδης* Νομάρχης Θεσσαλονίκης Μιλτιάδης Παπαϊωάννου τ. Υπουργός, βουλευτής ΠΑΣΟΚ Μιχάλης Αγγελόπουλος Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης Θανάσης Κοσμόπουλος Νομικός, Διοικητής ΨΝ.Α	3η Θεματική Ενότητα 16:30-18:30 ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Γεώργιος Βλάχος Γενικός Γραμματέας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής Σωτήρης Μαρμάσης Δ/νων Σύμβουλος ΟΛΠΑ Καθηγητής Νικόλαος Μπαλάς Πρόεδρος, ΟΣΕ Καθηγητής Διονύσης Χώνης Πρόεδρος, ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ Α.Ε. Δρ. Νίκος Γιαννής Γενικός Δ/ντής, Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών (ΣΕΥΥΟ) Καθηγητής Παύλος Σπυράκης Πρόεδρος ΕΑΙΤΥ
12:30-14:00 Συζήτηση, Συντονιστής:	Αθανάσιος Παπανδρόπουλος Δημοσιογράφος, Πρόεδρος Ένωσης Συντακτών Περιοδικού Τύπου, Επίτιμος Πρόεδρος Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιογράφων Γεύμα	Συζήτηση, Συντονιστής: Γιάννης Ταλούμης Αντιπρόεδρος ΙΝΑΔΕ, Πρόεδρος 3NET
14:00-14:30	2η Θεματική Ενότητα ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 2006 Χρήστος Ζαχόπουλος Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Πολιτισμού Χρήστος Ροϊλός Συντονιστής Εκτελεστικής Επιτροπής Πάτρα 2006, Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης* Γεωργία Ηλιοπούλου Δ. Σύμβουλος Οργανισμού Προώθησης Ελληνικού Πολιτισμού Φίλιππος Πιέρρος τ. Ευρωβουλευτής, Ανώτερο Στέλεχος Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανδρέας Τσιλίρας Εκδότης Περιοδικού "ΤΟ ΔΟΝΤΙ"	4η Θεματική Ενότητα 18:30-20:30 Εισηγήσεις (10')
14:30-16:30 Εισηγήσεις (10')	Ανδρέας Τσιλίρας Εκδότης Περιοδικού "ΤΟ ΔΟΝΤΙ" Συζήτηση, Συντονιστής: Φωκίων Ζαΐμης Πρόεδρος iForce Επικοινωνίες ΑΕ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ Δημοσθένης Κατσιγιάννης* Γ. Γραμματέας Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Δρ Σωτήρης Βαρνάβας Καθηγητής Παν/μιου Πατρών, Τμήμα Γεωλογίας Δρ Σταύρος Τσέτσης Αρχιτέκτων-Πολεοδόμος Δρ Βασίλης Πάππας Επίκουρος Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Παν/μιου Πατρών Δρ Χάρης Αποστολόπουλος Λέκτορας Τμήμα Μηχανολογών και Αεροναυπηγών Μηχανικών, Παν/μιο Πατρών Συζήτηση, Συντονιστής: Δρ Ιωάννης Κ. Καλαβρουζιώτης Λέκτορας Παν/μιου Ιωαννίνων, Τμήμα Διαχείρισης περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (Πανεπιστημιακή Σχολή Αγρινίου) Κλείσιμο Συνεδρίου, Συμπεράσματα Κώστας Ζαΐμης Πρόεδρος ΙΝΑΔΕ

* αναμένεται επιβεβαίωση

Οδόντα αντί Οδόντος

Αγαπητή κ. Γεωργάκη,

Νομίζω πως αυτό που σημειώνετε στο τέλος του μηνύματός σας για την έλλειψη παιδείας είναι το σημαντικότερο. Φαντάζομαι ότι θα συμφωνείτε πως αυτοί που φτάνει λιγότερο στις περιπτώσεις που αναφέρετε (και που φυσικά υπάρχουν) είναι τα παιδιά. Όμως νομίζω πως σοβαρό πρόβλημα (σοβαρότερο, ίσως, γιατί επιπλέον ασκούν και εξουσία) υπάρχει και στους αστυνομικούς και εκεί ήταν ο στόχος του σχολίου.

Σε ό,τι αφορά τώρα στους δημόσιους χώρους, νομίζω πως η φροντίδα των περιοίκων δεν πρέπει να εξαντλείται στην ενόχλησή τους από τους —όντως αγενείς συχνά— νεαρούς, αλλά θα πρέπει να επεκτείνεται και στην καθαριότητα και στο παράνομο πάρκινγκ των δικών τους αυτοκινήτων και σε πολλά ακόμα θέματα...

Όσο για τα περί Δήμου Πατρέων, υποθέτω ότι φαντάζεστε τη γνώμη μου για την παντελή ανυπαρξία του... Επί της ουσίας του περιστατικού, οι διάλογοι που αναφέρονται είναι αληθινά γιατί είναι αυτοί που καταγράφηκαν στο βίντεο και προβλήθηκαν από την τηλεόραση.

κ. Τσιλίρα,

Συμφωνώ με τις απόψεις σας γενικώς, μόνο που θα επιμείνω στο θέμα κατάληψη της πλατείας και μετατροπή της σε γήπεδο, γιατί αυτό έχει επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των περιοίκων. Όσον αφορά το παράνομο παρκάρισμα θα με βρείτε και πάλι σύμφωνη. Φοβάμαι ότι η τάση για την παρανομία περνάει από τους μεγάλους στους μικρούς. Αυτό το ζήτημα είναι πολύ σοβαρό. Η τυχόν κακή συμπεριφορά των αστυνομικών οργάνων δεν με βρίσκει σύμφωνη βέβαια αλλά ούτε και η συμπεριφορά των παιδιών, οι δραστηριότητες των οποίων έχουν μεγάλη σχέση και με την καθαριότητα και την καλή κατάσταση των μαρμάρων της εν λόγω πλατείας, οι φθορές της οποίας θα πληρωθούν από τους δημότες φυσικά. Η πλατεία πρέπει να εξυπηρετεί τους περίοικους για μια βόλτα κυρίως των ηλικιωμένων που δεν έχουν την δυνατότητα (φυσική ή άλλη) να απομακρυνθούν πολύ. Βάζω σε δεύτερη μοίρα την όχληση από το θόρυβο κ.λπ. των παιδιών παρόλο που είναι και αυτό σημαντικό ζήτημα.

Συμπληρωματικά θα ήθελα να προσθέσω ότι τα παράνομα παρκαρισμένα αυτοκίνητα στη συγκεκριμένη πλατεία (και σε όλη την πόλη) δεν είναι των μονίμων κατοίκων κάθε περιοχής, πράγμα που φαίνεται τα μεσημέρια και τα βράδια όταν κλείσουν τα καταστήματα, όπως άλλωστε και τα παιδιά που δημιουργούν το πρόβλημα δεν είναι κάτοικοι της περιοχής. Από αλλού έρχονται για να κάνουν το κέφι τους εκεί.

Το νερό είναι πολύτιμο

Καταναλώστε το με σύνεση

και μειώστε το κόστος του λογαριασμού σας

Στις διάφορες συνεργασίες παρατηρείται συχνότατα μια συμπεριφορά εκ μέρους των συνεργαζομένων που αναστρέπει το αξιακό σύστημα ολόκληρης της κοινωνίας —αν δεχτούμε βέβαια ότι η κοινωνία στηρίζεται στους γραπούς και άγραφους νόμους σχετικά με τη συνέπεια, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη.

Παρατηρείται λοιπόν, κυρίως στο χώρο των καλλιτεχνών, ότι ελάχιστα, σθερόβως και αξιοπρεπώς, είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους, αφού τις ιεραρχούν, τις προγραμματίζουν και φροντίζουν να μην εκθέτουν τους συνεργάτες τους. Οι πιο πολλοί καθυστερούν ή δεν ανταποκρίνονται στις δεσμεύσεις και στις συμφωνίες επικλούμενοι φόρτο εργασιών, ενώ δεν παραλείπουν φυσικά να δίνουν το «παρόν», θορυβωδώς και προκλητικώς, σε ιν καφέ και σε κοσμικές εκδηλώσεις. Ανεβάζουν έτσι —πιστεύουν οι ίδιοι και νιώθουν οι απλοϊκοί— το ηρεστίζ τους, θεωρώντας τους άλλους, τους οργανωμένους, τουλάχιστον βολικούς.

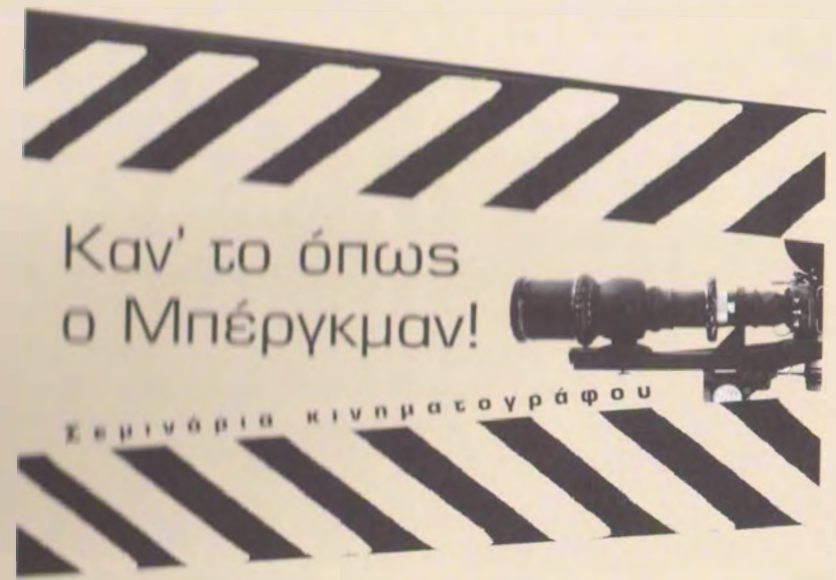
Συχνά θυμώνω με τη στάση τους και συλλογίζομαι: άραγε, για να φαίνεται (ας μην πω να είναι) κάποιος απουδαίος, πρέπει να κάνει τον δύσκολο και τον έξυπνο, τον πολυάαχολο και τον ασυνεπή και μαζί τον σεράτο και τον περιζήτητο; Έχει επίγνωση ότι, συμπεριφερόμενος έτσι, υποτιμά τον συνεργάτη του, υπονομεύει τη συνεργασία και τελικά εκτίθεται ο ίδιος, όσο κι αν η κολακεία πολλές φορές τον καλύπτει;

Κι από την άλλη, γιατί θα πρέπει ο φιλότιμος και μεθοδικός, μπαινόντος από τους άλλους σε σύγκριση με τον «σπουδαίο», να χαρακτηρίζεται εύκολος, αργόσχολος, μίζερος, σχολαστικός, βλάκας, που καλάνει μάλιστα και την πιάτσα;

Από πότε κι ως πότε θα θεωρείται η ασυνέπεια, η αδιαφορία κι η πονηριά μαγκιά; Άμεση απάντηση: όσο ο κόσμος υπολογίζει την εικόνα, την επιφάνεια, τον καθρέφτη του.

Όμως η ζυγορία των αξιών λέει την αλήθεια: ο πραγματικά σπουδαίος είναι ο άνθρωπος που βλέπει κατάματα τον εαυτό του, που προσπαθεί να τον γνωρίζει, που τον εκτιμά και που καίρεται να μοιράζεται με τους συνανθρώπους του αυτό που είναι κι ό,τι κάνει, ελεύθερα και απλά. Δεν μπορεί, κάποια στιγμή θα αποκαλυφθούν οι επιτάξεις, οι σπουδαίοφανείς, οι κενοί. Και δυστυχώς ζούμε σε μια εποχή βαναυσότητας, εξωτερικής δηλαδή δύναμης, που στηρίζεται στο χρήμα, την ομορφιά και την κοινωνική θέση. Αυτά κάνουν το θόρυβο. Όπως λέει ο λαός «ο άδειος τενεκές βροντάει». Ωστόσο, η πραγματική δύναμη δεν φαίνεται, βρίσκεται βαθιά μέσα μας, στη σεμνότητα και στην ειλικρίνεια, και εκδηλώνεται με τον σεβασμό και την αλληλοκατανόηση.

Τελικά, όλα είναι θέμα παιδείας, με άλλα λόγια κουλτούρας, δυσσεύρετης σήμερα που κυριαρχεί ο ορμηγός των δήθεν, των πλαστικών και των μεταλλαγμένων.

Τα κινηματογραφικά σεμινάρια

συνεχίζονται για δεύτερη χρονιά

με περισσότερους κύκλους και διευρυμένη θεματολογία

Αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες και δηλώστε συμμετοχή:

- Στο περιοδικό **ΤΟ ΔΟΝΤΙ** (Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, τηλ. — fax: 2610 323060)
- Στην ηλεκτρονική σελίδα www.todonti.gr
- Στις προβολές της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας που ξεκινούν τον Οκτώβριο

Υπό την αιγίδα της Ένωσης Τεχνικών Κινηματογράφου Τηλεόρασης
Υπεύθυνος σεμιναρίου: Γιάννης Καραμπήτσος

Το σενάριο είναι από χρόνια και γνωστό και πολυπαιγμένο χωρίς ουσιαστικές παραλλαγές. Οι κυβερνήσεις εξαγγέλλουν την πρόθεση τους για «μεταρρυθμίσεις» και καλούν τους «κοινωνικούς εταίρους» σε «διάλογο». Αυτές με τη σειρά τους είτε καταγγέλλουν το «διάλογο» ως προσχηματικό και δεν προσέρχονται, είτε για να μη φανεί ότι τον αρνούνται (μιας και όλα τελικά είναι θέμα επικοινωνιακών καμωμάτων) πόνε, πίνουν τον καφέ που τους προσφέρεται, τρώνε το κουλουράκι τους και φεύγουν καταγγέλλοντάς τον πάλι ως προσχηματικό. Στο τέλος η Κυβέρνηση νομοθετεί αυτό που από την αρχή είχε στο κεφάλι της, μετριάσμένο ανάλογα με το εύρος των αντιδράσεων, και η κακομοίρη η μεταρρύθμιση προκύπτει άχρωμη, άοσμη και άγευστη και κυρίως θνησιγενής (συνήθως δολοφονείται από τον επόμενο αρμόδιο υπουργό). Α, να μην ξεχάσω! Ο αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης διαλαλεί ότι όταν έρθει στην εξουσία θα την καταργήσει.

Και εμείς οι πολίτες; Συνήθως στεκόμαστε στην επιφάνεια των γεγονότων δηλαδή στην προφανή έλλειψη διάθεσης όλων των «μπλε κομμένων να διαλεχτούν, στον κομματισμό και στην γελοία εναλλαγή των ρόλων των κάθε φορά αντιπολιτευόμενων και συμπολιτευόμενων. Είναι όμως μόνο αυτό το πρόβλημα;

Κατά τη δική μου άποψη ακόμα και αν, ως εκ θαύματος, όλοι γίνονταν ξαφνικά καλοπροαίρετοι, αυτό που θα διεξαγόταν θα ήταν μια έντιμη αντιπαράθεση. Πάντως δεν θα ήταν διάλογος και κυρίως δεν θα ήταν ένας γόνιμος διάλογος.

Γιατί διάλογος ομιλεί κάτι εντελώς διαφορετικό σε όλα τα επίπεδα. Από την επιλογή του χρόνου και των συνομιλητών, έως τη διαδικασία λήψης των τελικών αποφάσεων και τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας και της απόδοσής τους.

Μια τέτοια αντίληψη προϋποθέτει την έγκαιρη και προγραμματισμένη συζήτηση σε βάθος χρόνου και όχι υπό πίεση (πραγματική ή ετοιθειλική). Σημαίνει σημαντική προεργασία ώστε να υπάρχουν (ανάλογα με τη σοβαρότητα του θέματος) στοιχεία και μάλιστα επεξεργασμένα, υποστηρικτικές μελέτες, γνώση της διεθνούς εμπειρίας και της ελληνικής πραγματικότητας, σενάρια με τις δυνατές επιλογές και τις επιπτώσεις τους κ.λπ.

Σημαίνει περισσότερη δουλειά στο παρασκήνιο (με ομάδες εργασίας για επιμέρους θέματα, χρονοδιάγραμμα, μεθοδολογία κ.λπ.) από αντιπαράθεσεις στα τηλεοπτικά παράθυρα. Σημαίνει θέσεις, ιδέες, επεξεργασίες και όχι συνθήματα.

Σημαίνει τέλος την ελεύθερη και ανοιχτή διεξαγωγή του διαλόγου με συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων πολιτών. Μου είναι αδύνατον να καταλάβω γιατί ο «διάλογος» παραδείγματος χάριν για το ασφαλιστικό θα πρέπει να διεξαχθεί μεταξύ της πολιτικής και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και εξ ορισμού αποκλείεται ο ενδιαφερόμενος πολίτης, ο ειδικός επιστήμονας, η μειοψηφική εναλλακτική προσέγγιση. Ημερίδες, δημοσκοπήσεις, έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος, διαδικτυο θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε έναν πανεθνικό διάλογο.

Αλλά φυσικά δεν μας λείπουν τα μέσα, αλλά η θέληση. Και η απαιτούμενη σοβαρότητα...

ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Τ.Ε.Δ.Κ.) ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Κάθε γωνιά της αχαιϊκής γης
κρύβει μια συγκίνηση, μια έκπληξη
μια απόλαυση.

Κάθε γωνιά της αχαιϊκής γης
σας υποδέχεται φιλόξενα,
με την υπόσχεση
να περάσετε αξέχαστες στιγμές.

Επιλέξτε την Αχαιΐα
για τις διακοπές σας

Κάθε μήνα, ένας αναγνώστης ή συνεργάτης του περιοδικού μοιράζεται μαζί μας μια προσωπική του ιστορία ή μας εμπιστεύεται τη δική του απόπειρα, στη λογοτεχνία, τη μετάφραση, το δοκίμιο. Εμείς απλώς τον αφήνουμε στην κρίση σας...

Δύο ανέκδοτα, στα ελληνικά, ποιήματα του Ερρίκου Ίψεν

της Κατερίνας Θεριοιυδάκη

GONE

*The last, late guest
To the gate we followed;
Goodbye -- and the rest
The night-wind swallowed.
House, garden, street,
Lay tenfold gloomy,
Where accents sweet
Had made music to me.
It was but a feast
With the dark coming on;
She was but a guest --
And now, she is gone.*

Μισεμός

*Την έοχοτη, αργοπορημένη καλεσμένη
Συνοδεύσαμε του κατευόδιου την ώρα -
Αντίο - και όποια άλλη λέξει μένει
Βορά για τον νυχτερινό αγέρα
Σπίτι, κήπος, δρόμος
Ακίνητα, απέραντα μελαγχολικά
Εκεί που ο γλυκός της προφοράς τόνος
Χαίδεψε τ' αυτιά μου μουσικά
Δεν ήταν άλλο από μια γιορτή
Τώρα τα ακατάδι έχει βασιλέψει
Δεν ήταν άλλα από μια καλεσμένη κι αυτή
Και τώρα, έχει μισέψει.*

Το ποίημα "Gone" εκδόθηκε για πρώτη φορά στο πρωτότυπο το 1864

TO THE SURVIVORS

*Now they sing the hero loud; --
But they sing him in his shroud.
Torch he kindled for his land;
On his brow ye set its brand.
Taught by him to wield a glaive;
Through his heart the steel ye drove.
Trolls he smote in hard-fought fields;
Ye bore him down 'twixt traitor shields.
But the shining spoils he won,
These ye treasure as your own.--
Dim them not, that so the dead
Rest appeased his thorn-crowned head.*

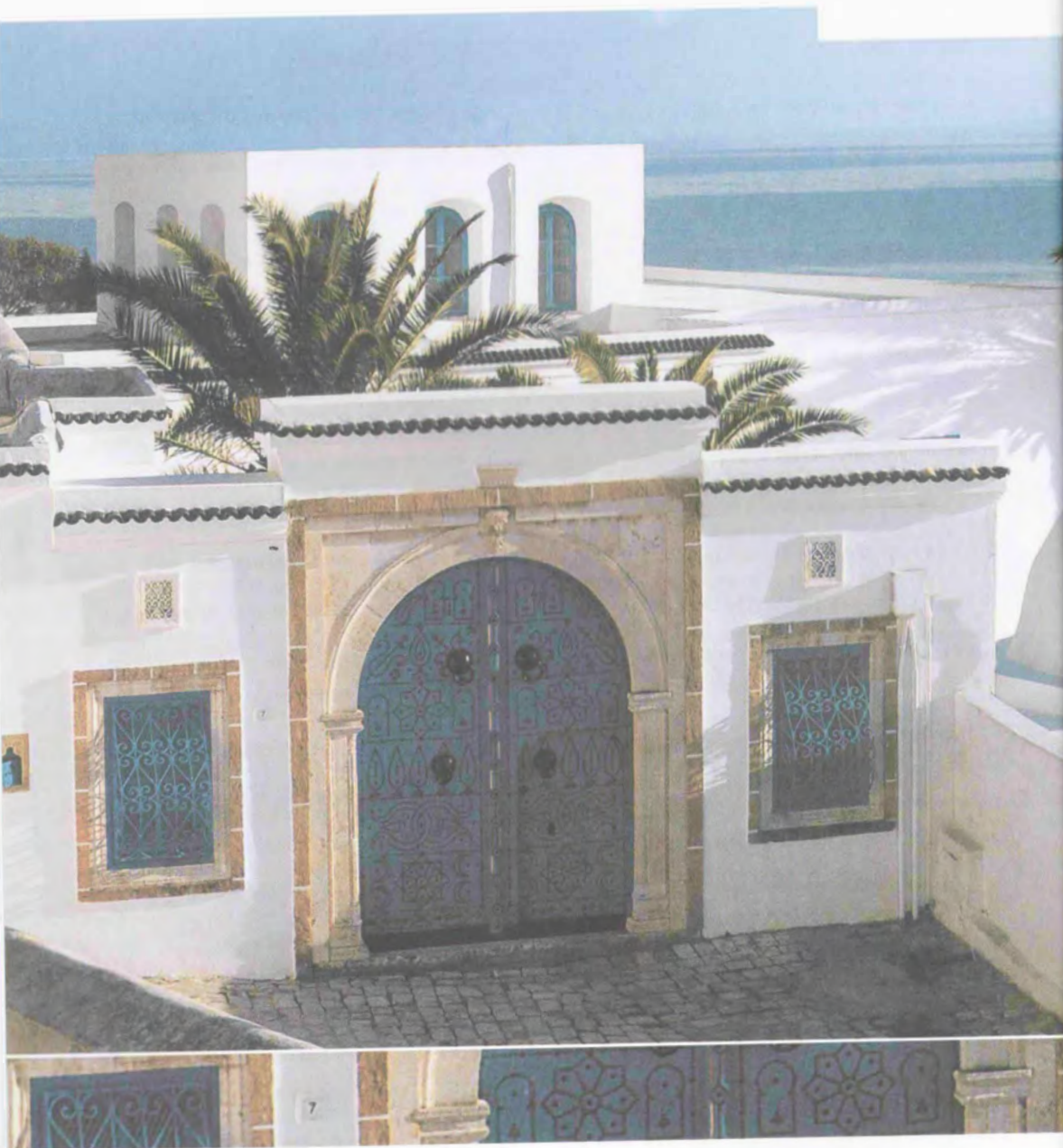
Στους επιζώντες

*Θούρια τώρα για τον ήρωα παινίζουν
Μα πάνω από τη σορό του τώρα λιβανίζουν
Δάδα για την πατρίδα του αυτός άναψε
Με τον πυρσό το μέτωπό του κάψατε
Σας έμαθε τα ακήπτρα να κρατάτε
Την καρδιά του με σταάλι την τρυπάτε
Τέρατα κατατρόπωσε σε αιματηρές μάχες
Του συντρίψατε με προδοσία τις πλάτες
Αλλά κάθε λάβαρο που κέρρισε λαμπερό
Σαν δικό σας το φυλάτε θησαυρό
Μην τον ψέγετε λοιπόν, που πλέον στο μνήμα
Λύτρωση έχει βρει απ' το αγκάθινο στέμμα*

Το ποίημα "To the Survivors" εκδόθηκε για πρώτη φορά στα αγγλικά το 1860.

Η αγγλική μετάφραση και των δύο ποιημάτων ανασημοσιεύεται από το βιβλίο «Lyrics & Poems from Ibsen» (Trans. Fydeil Edmund Garrett), New York: E.P. Dutton & Co., 1912.

Μπορείτε κι εσείς να στείλετε τη δική σας απόπειρα... Στο e-mail stories@todonti.gr. Η καλύτερη απόπειρα του μήνα θα δημοσιευτεί στις σελίδες του περιοδικού, ενώ όλες μαζί θα δημοσιευτούν στην ηλεκτρονική σελίδα του «Δ», με τον κρυφό πόθο να βρεθούν κάποια στιγμή μαζί σε μια ειδική έκδοση. Σας περιμένουμε!

Ψάχνοντας την αληθινή Τυνησία

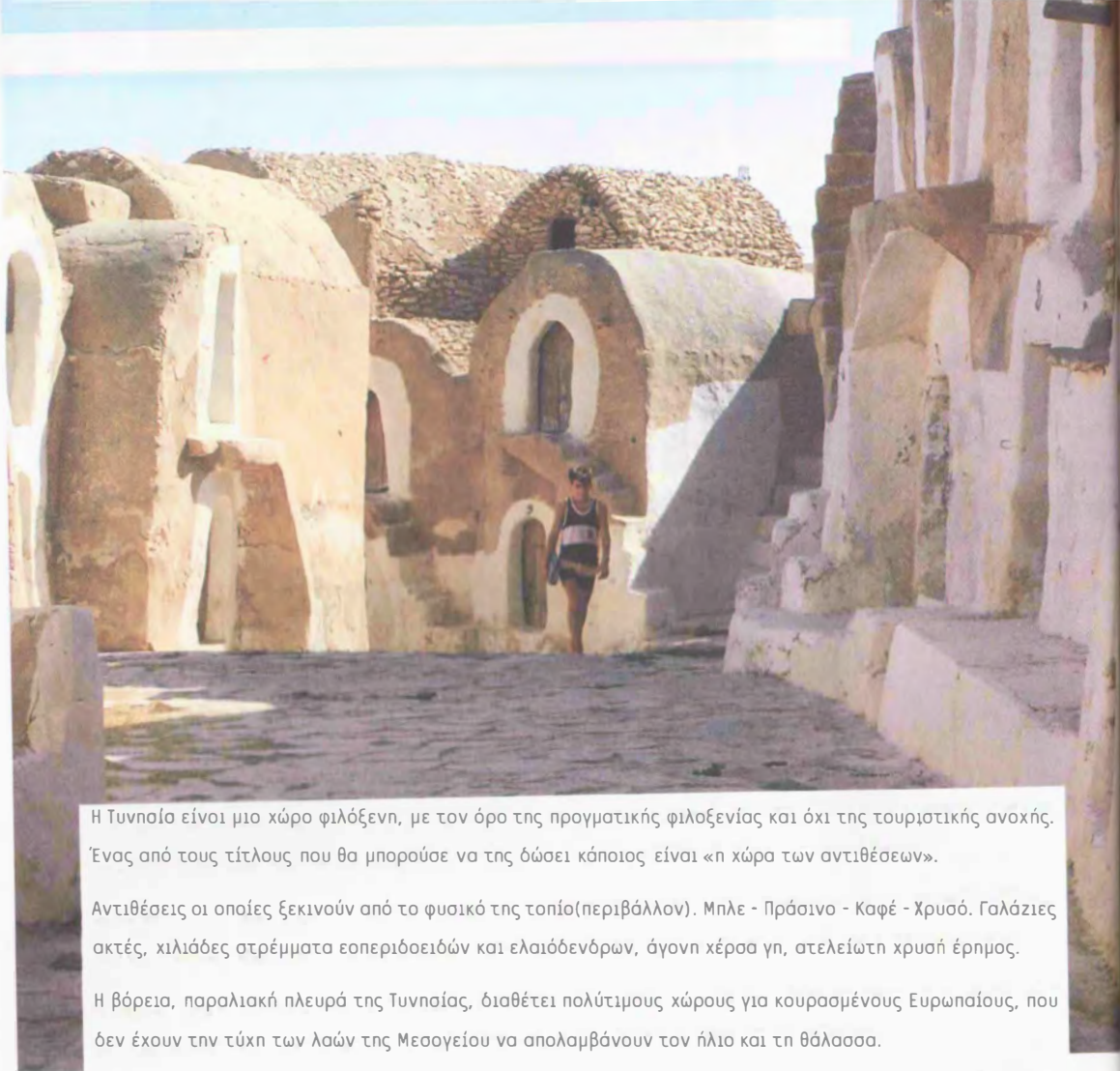
Τα μυστικά μιας χώρας,
καλά κρυμμένα στην
απρόβλεπτη ενδοχώρα της

Άντε να πείσεις τον εκδότη πως είναι αδύνατο να «χωρέσεις» την Τυνησία σε λίγες σελίδες, σε κάποιες φωτογραφίες, σε ένα φτωχό λόγο...

Πώς να μεταφέρεις τη μυρωδιά της ερήμου, την αίσθηση της λεπτής άμμου; Την κώ της Μεδίνας. Το βήματα στη γη της Καλχιδόνας. Τη γεύση του ψωμιού βουτηγμένου σε μέλι, με το οποίο σε υποδέχονται οι Τρωγλοδύτες. Τη γεύση του Αραβικού καφέ με το ροδόνερο. Το άρωμα εκείνου του κολιέ από γιασεμιά. Την εικόνα των ηλικιωμένων να παίζουν ντόμινο στην μικρή πλατεία. Το βλέμμα των παιδιών της Τυνησίας. Είναι τόσα τα κομμάτια αυτού του πολύχρωμου - πολύτιμου παζλ. Άλλα βυθισμένα στους κόκκους της άμμου. Άλλα στο γαλάζιο της Μεσογείου και άλλα σε χρόνους μυθικούς.

Μια ιστορία 3.000 ετών η κληρονομιά των Τυνησιών. Αιώνιο σταυροδρόμι πολιτισμών και θρησκειών τούτη η γη που ορίζει το κέντρο της Μεσογείου. Φοίνικες, Ρωμαίοι, Βυζαντινοί, Άραβες, Τούρκοι και Γάλλοι πολέμησαν για τη χώρα που κέρδισε την ανεξαρτησία της μόλις το 1956.

της Μιμίκας Χριστοδουλοπούλου

Η Τυνησία είναι μια χώρα φιλόξενη, με τον όρο της πραγματικής φιλοξενίας και όχι της τουριστικής ανοχής. Ένας από τους τίτλους που θα μπορούσε να της δώσει κάποιος είναι «η χώρα των αντιθέσεων».

Αντιθέσεις οι οποίες ξεκινούν από το φυσικό της τοπίο (περιβάλλον). Μπλε - Πράσινο - Καφέ - Χρυσό. Γαλάζιες ακτές, χιλιάδες στρέμματα εσπεριδοειδών και ελαιόδενδρων, άγονη κέρσα γη, στείλιωτη χρυσή έρημος.

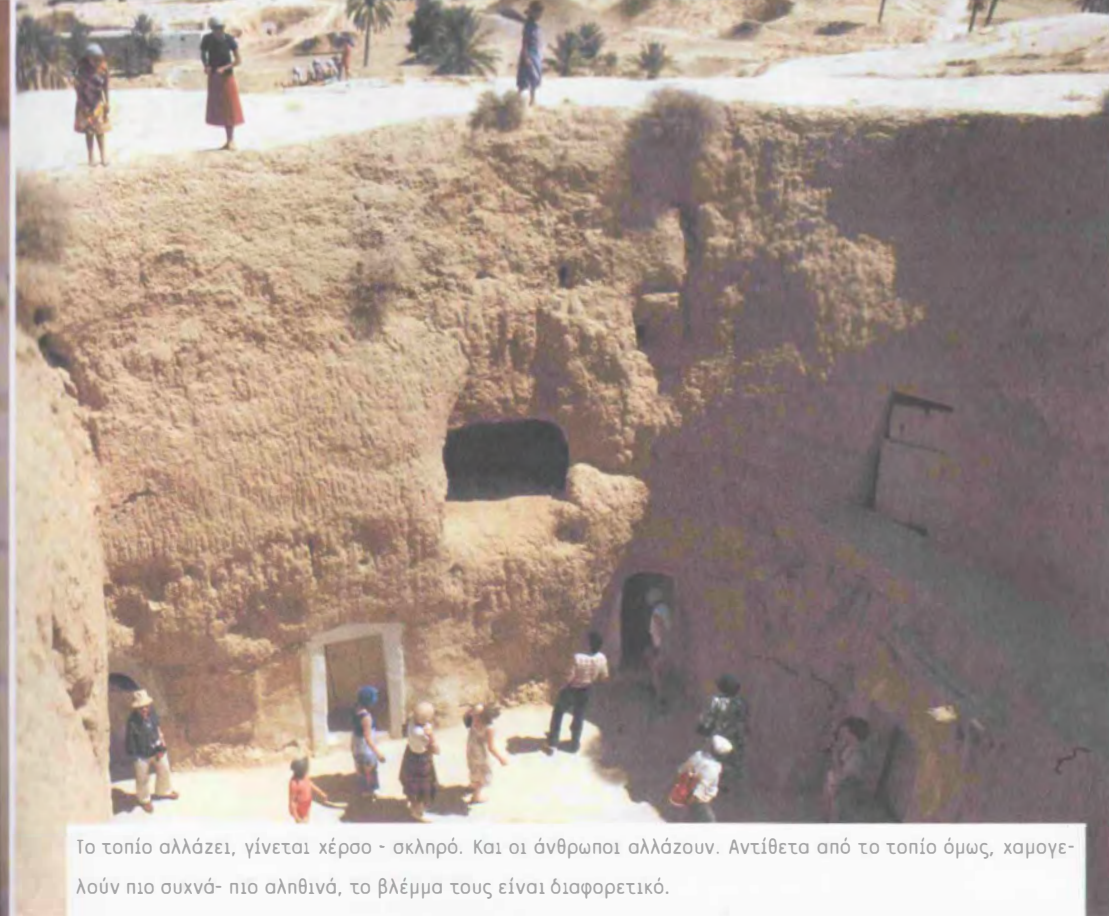
Η βόρεια, παραλιακή πλευρά της Τυνησίας, διαθέτει πολύτιμους χώρους για κουρασμένους Ευρωπαίους, που δεν έχουν την τύχη των λαών της Μεσογείου να απολαμβάνουν τον ήλιο και τη θάλασσα.

Υπερπολυτελείς ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, με δυνατότητα φιλοξενίας χιλιάδων επισκεπτών, μαρίνες, τουριστικά θέρετρα, ό,τι μπορεί να βάλει ο νους σου, μπορείς να το βρεις εδώ.

Ξεχωριστό μέρος μέσα στο πολύβουο τουριστικό χαλί το «Σίντι Μπου Σάιντ». Το χωριό των Αγίων και των Ποιητών, μόλις 15 χιλιόμετρα από την Τύνιδα, την πρωτεύουσα της χώρας, με θέα το Λυβικό πέλαγος. Τόπος που σου δίνει την αίσθηση πως περπατάς σε Κυκλαδίτικο νησί, που μόλις έχουν σσηπίσει τα σοκάκια του. Ενώ κάτω από τον λαμινό ήλιο, το γαλάζιο στις πόρτες και στα παράθυρα των λευκών κτιρίων σε κάνει να φαντάζεσαι τον παράδεισο.

Η νομοθεσία αυστηρή. Απαγορεύεται να κτιστούν ξενοδοχεία και νέο κτίρια στη περιοχή.

Πολλά τα μέρη που ξεχωρίζεις στη Βόρεια Τυνησία. Εξαρτάται από το τι αναζητάς. Η δική μας αναζήτηση αφορούσε στην Αληθινή Τυνησία, την οποία συναντήσαμε ταξιδεύοντας προς τη μαγική ενδοχώρα, εκεί που νιώθεις πως ανακαλύπτεις την πραγματική ταυτότητα αυτού του λαού.

Το τοπίο αλλάζει, γίνεται κέρσο - σκληρό. Και οι άνθρωποι αλλάζουν. Αντίθετα από το τοπίο όμως, χαμογελούν πιο συχνά- πιο αληθινά, το βλέμμα τους είναι διαφορετικό.

Οι κατοικίες λιτές, παρά τους πολυάριθμους δορυφορικούς δέκτες που δεσποζουν σε κάθε μικρή ή μεγάλη κατοικημένη περιοχή.

Τα μεταφορικά τους μέσα, δίκυκλα και οχήματα παλαιάς τεχνολογίας —τα ολοκαίνουργια 4x4 ανήκουν σε πρακτορεία που τα ναυλώνουν σε τουρίστες— σου δημιουργούν την αίσθηση πως κάποιος γύρισε το χρόνο δεκαετίες πριν.

Ένας αλλιώτικος, αληθινός κόσμος με τη σοφία της καρτερικότητας χαραγμένη στα πρόσωπά τους, αν και πιο όλο και πιο συχνά συναντάς καλυμμένα πρόσωπα, προφυλαγμένα από το ζεστό ήλιο, την άμμο της ερήμου και τα αδιάκριτα βλέμματα. Βλέπεις μόνον τα μάτια τους. Βέβαια μην ξεχνάμε πως οι Άραβες πιστεύουν πως τα μάτια μας είναι ο καθρέφτης της ψυχής μας.

Η ηρεμία των μικρών πόλεων σε ξαφνιάζει. Ο χρόνος εδώ δεν έχει αγγίξει τίποτα χρόνια τώρα.

Οι ντόπιοι καθισμένοι στην πλατεία παίζουν ντόμινο, τυλιγμένοι σε λεύκα υφάσματα πάνω από τα ρούχα τους.

Έξω από τα μαγαζιά, τεχνίτες δουλεύοντας με τα χέρια φτιάχνουν κεραμικά και παπούτσια από δέρμα καμήλας. Διακριτικά οι περισσότεροι αρνούνται να τους φωτογραφίσουν.

Στα παραδοσιακά τους καφενεία δεν συναντάμε γυναίκες. Απολαμβάνουμε όμως γλυκό τσάι και παρακολουθούμε τους θαμώνες να παίζουν χαρτιά.

Τα παζάρια εδώ δεν θυμίζουν τη Μεδίνα. Είναι μικρά χωρίς θόρυβο και ανελέητα παζάρια. Οι πωλητές, καθόλου πειστικοί, έχουν διάθεση για κουβέντα, κάνουν πολλές ερωτήσεις και πιστέψτε μας κατανοούν όλες τις γλώσσες. Τα περισσότερα προϊόντα εδώ είναι χειροποίητα και οι τιμές τους χαμηλές.

Ο ταξιδιώτης δεν μπορεί να λημονήσει τις κατοικίες των Τρωγλοδύτων στην Ματμάτα. Την ευεργετική όρασή που σε τυλίγει όταν μπαίνεις στη σκομμένη γη που αιώνες τώρα έχουν στήσει τα σπιτικά τους.

Στο κομπλό τραπέζι μάς περίμενε τσάι και ζεστό ψωμί που μόλις είχε βγει από τα κάρβουνα. Δίπλα δύο πιάτα με μέλι και λάδι ελαιάς. Είναι το κολωσόριμά τους προς τους ξένους που για ακόμα μια φορά θα τους περιεργαστούν και θα τους φωτογραφίσουν σαν όντα από άλλο πλανήτη.

Ο αφέντης του σπιτιού νίνει το τσάι του, πάντο σε μικρό πατήρι, στο φυσικό σίθριο που οχηματίζεται ανάμεσο στα λοξεμένα δωμάτια της ιδιόμορφης αυτής οικίας. Λίγο πιο πέρα, στη οκιά, μια γυναίκα αλέθει κριθάρι. Στιγμές που έχεις ενοχές για τον απίστευτο καταναλωτισμό που σε διοικατέχει. Οι άνθρωποι σε αυτή τη γωνιά της γης χρειάζονται λίγο κριθάρι για να φτιάξουν κους κους και λίγο αλεύρι για να ζυμώσουν το ψωμί τους. Όταν καϊδέψεις την άμμο της Σαχάρας, όταν κωθούν το πόδια σου σε αυτή, τότε μόνο μπορείς να κατανοήσεις γιατί ο θεός ξόδεψε τόσο χρυσάφι για να ντύσει την Αφρική.

Στη Ντουζ, στην πύλη της Σαχάρας όπως την αποκαλούν οι Άραβες, υποκλιθήκαμε στο μεγαλείο της ερήμου.

Η γνόκωρα της Τυνησίας μας μάγεψε αποκαλύπτοντάς μας πως όλο τα νομίσματα έχουν δύο όψεις, αφού τα μισοί της χώρας τελικά δεν βρίσκονται αποροίτητο στις πολυδίοφνημιμένες της παραλίες ούτε στις εξωτικές ερήμους.

Συμφωνώ με το τελευταίο στοιχείο όλο και περισσότεροι επισκέπτες της χώρας κατευθύνονται προς το εσωτερικό της. Οι ξενοδοχειακές υποδομές και εδώ ανασπύσσονται με γοργούς ρυθμούς, χωρίς να αλλοιώνεται το φυσικό περιβάλλον. Άλλωστε, είναι τόσο δύσκολο όσο και εγκληματικό να αλλοιώσεις αυτή την υπέροχη, αιθιωνική ομορφιά, που αποτελεί από μόνη της την καλύτερη υποδομή...

Εποχές:

Ο χειμώνας σαν της Ελλάδος. Το καλοκαίρι κάνει περισσότερο ζέση. Ιδίοιτερα ευνοϊκοί οι μήνες που ακολουθούν για να απολαύσετε το ταξίδι σας.

Νόμισμα:

Διημόριο. Μπορείτε να αλλάξετε νομίσματα πολύ εύκολο ακόμα και στα ξενοδοχεία σας.

Επικοινωνία:

Τα τηλέφωνα σας (οποιοσδήποτε εταιρείας) σπάνια δεν έχουν σήμα. Μπορείτε να προμηθευτείτε και αλοκάρτα Τυνησιακής εταιρείας, αν έχετε υπομονή, αρκετή ώρα στη διάθεσή σας και μαζί το διοβητήριό σας.

Φεστιβάλ:

International Festival of Jazz, 29 Ιουνίου - 7 Ιουλίου
International Festival of Carthage, 12 Ιουλίου - 23 Αυγούστου

- International Festival of Hammamet, 13 Ιουλίου - 22 Αυγούστου
- International Festival of Sousse,

14 Ιουλίου - 18 Αυγούστου

- Ulysse Festival, 17 - 25 Ιουλίου
- Sahara Douz Festival, 8-11 Νοεμβρίου
- Oasis Festival, 3 - 6 Νοεμβρίου

Ταξίδι:

Απευθείας πτήση από Αθήνα, με την Εθνική αεροπορική εταιρεία της Τυνησίας. Είχαμε ένα εξαιρετικό ταξίδι. Επίσης πολύ κολή ήταν και η εσωτερική μας αερομεταφορά.

Εγκληματικότητα:

Μηδαμνή. Μην ξεχνάμε πως δεν είναι και πολλοί οι προορισμοί που ο ταξιδιώτης νιώθει ασφαλής. Οι καιροί είναι πονηροί. Η Τυνησία μέχρι σήμερα πορεύεται στον επικίνδυνο αυτή την ασφάλεια.

Ευχαριστούμε την Τυνησιακή Πρεσβεία στην Αθήνα, καθώς και τον Υπεύθυνο Τουρισμού της χώρας για την Ελλάδα, Mohamed Bachar.

 www.tunisiatourisme.com.tn

του Παναγιώτη Αντ. Ανδριόπουλου
φωτό: Ελίνα Γιουνανδή

«Με ενδιαφέρει η διεθνής έννομη τάξη. Είναι η μόνη βάση για τον οποιοδήποτε πολιτισμό θέλουμε να έχουμε. Πολλές φορές οι ίδιες οι κυβερνήσεις καταπατούν βάνουσα τις συμφωνίες που έχουν υπογράψει για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Αγγλία είναι μια απ' αυτές τις χώρες. Καταστρατηγεί τους νόμους που έχει δεσμευτεί να σέβεται και να εφαρμόζει. Απλή δικαιοσύνη είναι η έκκληση που κάνω, όπως και η Εκάβη: "Μπορεί να είμαι σκλάβο χωρίς καμιά δύναμη, αλλά ακόμα κι αυτοί που είναι σ' αυτή την κατάσταση έχουν το δικαίωμα".»

Στους Δελφούς με την Εκάβη, κίονες και πεσσούς

Όταν η μεγάλη Βανέσα Ρεντγκρέιβ (Vanessa Redgrave) μιλούσε κατ' αυτόν τον τρόπο στη συνέντευξη Τύπου, πριν από την παράσταση της «Εκάβης» στους Δελφούς (2/7/2005), μάλλον δεν υποπευόταν ότι ο λόγος της θα αποδεικνυόταν προφητικός. Λίγες μέρες αργότερα, τρομοκράτες χτύπησαν τη χώρα της, επιλέγοντας με «τυφλό χτύπημα» να τιμωρήσουν την Αγγλία για τη σκληρή στάση της έναντι των αδυνάτων. Φυσικά κανείς λογικός άνθρωπος δεν δικαιώνει τις τρομοκρατικές ενέργειες. Ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα. Όμως η αναζήτηση των αιτιών είναι μια υπόθεση που αφορά όλους και ιδιαίτερα τους καλλιτέχνες που αναδεικνύουν αξίες, λησμονημένες ενίοτε από πολλούς.

«Η Βανέσα έχει πάθος για τη δικαιοσύνη, γι' αυτό της πάει η Εκάβη», είπε ο σκηνοθέτης και μεταφραστής της παράστασης Τόνυ Χάρισον (Tony Harrison). «Ο Τόνυ είναι ένας από τους ελάχιστους που μπορεί να εμπιστευτεί κανείς. Διότι ασχολείται με την πολιτική και τα κοινά. Δεν θα μπορούσε να κάνει καλή δουλειά αν δεν φλεγόταν από το πάθος για τα προβλήματα του κόσμου», είπε η Βανέσα Ρεντγκρέιβ για τον σκηνοθέτη της. Ο Χάρισον έχει γράψει πύρινα άρθρα ενάντια στην πολιτική των δυτικών για τον πόλεμο στην Βοσνία και στο Ιράκ. Έγραψε μάλιστα κι ένα ποίημα για τον αδερφό της Ρεντγκρέιβ που αντιστάθηκε στην επισιτιστική βοήθεια! «Το θέατρο δίνει στους ανθρώπους τη δυνατότητα να αντιστέκονται, γι' αυτό είναι μοναδικό», λέει η Ρεντγκρέιβ και σπεύδει να δηλώσει με κατηγορηματικό τρόπο ότι η «φτώχεια είναι πραγματικά και εξ ολοκλήρου κατασκεύασμα του ανθρώπου! Τα τελευταία δέκα χρόνια ηλιούτισαν κάποιοι λίγοι, ενώ τα αίτια που προκαλούν τη φτώχεια θα μπορούσαν να αντιστραφούν σε μικρό χρονικό διάστημα».

Όταν κάποιος δημοσιογράφος ρώτησε τον Τόνυ Χάρισον για το μεταφραστικό εγχείρημα (από τα αρχαία ελληνικά στα αγγλικά), εκείνος κατέθεσε μια εμπειρία ζωής: «Ήμουν παιδί στον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, όταν, σε ηλικία 8 ετών, είδα τη φρίκη του πολέμου. Λίγο αργότερα, στα 11, άρχισα να μαθαίνω αρχαία ελληνικά, παρ' ότι προερχόμουν από εργατικό στρώμα. Μέσα στο σκοτάδι του πολέμου, βρήκο το φως στην αρχαία τραγωδία». Το σκηνικό «ξένον θέαμα»: ένα εντεκάχρονο αγόρι στην μεταπολεμική Αγγλία, μαθαίνει αρχαία ελληνικά για να ανακαλύψει την αρχαία τραγωδία ως αντίδοτο στη φρίκη του πολέμου!

Εξήντα χρόνια μετά, ο Τόνυ Χάρισον ανεβάζει στους Δελφούς με το Royal Shakespeare Company, την «Εκάβη» του Ευριπίδη, εγκαινιάζοντας παράλληλα το υπαίθριο θέατρο του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών.

Η πολυαναμενόμενη αυτή παράσταση προσελκύει —όπως είναι φυσικό λόγω της φημισμένης πρωταγωνίστριας— εκατοντάδες θεατές, που συνθέτουν ένα ετερόκλητο κοινό. Διερωτώμαι πόσοι απ' αυτούς μπορούν να συνειδητοποιήσουν τι κάνει ο Χάρισον: «Γεμίζω μπουκαλάκια με νερό από την πηγή της Κασταλίας και δίνω στους ηθοποιούς να πιουν. Ακόμη, τους δίνω δάφνη για βραβείο και ρίγανη από τους Δελφούς για να τρίβουν οι ηθοποιοί στα χέρια τους πριν βγουν στη σκηνή!»

Στάνει, λοιπόν, αυτός ο άνθρωπος μια παράσταση βασισμένη αποκλειστικά στον Ευριπίδειο λόγο, ολότελο κλασική, χωρίς προθέσεις εντυπωσιασμού ή ανούσιων καινοτομιών, με μια Ρεντγκρέιβ να κυριαρχεί στη σκηνή και να καθλώνει το κοινό, και τους υπόλοιπους ηθοποιούς να υπηρετούν με πιστότητα την τραγική τήκη της «Εκάβης». Ο πολυφυλετικός Χορός των γυναικών έδωσε πραγματικό ρεσιτάλ, χάρις και στην εξαιρετικά πρωτότυπη, ελληνότροπη μουσική του Μικ Σαντς (Mick Sands) για βιολοντσέλο, κρουστά και πλήκτρα που έπαιζαν ζωντανά τρεις νέοι μουσικοί μέσα σε μια από τις στρατιωτικές σκηνές που συνθέτησαν το σκηνικό του Ες Ντέβλιν (Es Devlin).

Στο τέλος της σπουδαίας παράστασης δεν μπορεί παρά να θυμηθεί κανείς τον Τόνυ Χάρισον: «Μπορεί εμείς να θρηνούμε ακόμα για την Εκάβη, αλλά επιτρέπουμε στους πολιτικούς μας να γεμίζουν τους δρόμους του Ιράκ με Εκάβες στο όνομα της ελευθερίας και της δημοκρατίας».

Χρυσά
Κιωνόκρανο
Μηρούντζος 55X68.50cm
Συλλογή Πητ & Στέλλας Κατσιχτη

Όλη η ιστορία του ελληνικού αυτοκινήτου στα χέρια σας!

φορτηγού
λεωφορείου
στρατιωτικού οχήματος
μοτοσυκλέτας
αεροσκάφους
τρένου

Ένας πολυτελής, πανόδετος τόμος μεγάλου σχήματος, 338 σελίδων που περιλαμβάνει:

- Όλα τα ελληνικής κατασκευής μηχανοκίνητα οχήματα (αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, τρακτέρ, τρένα, τεθωρακισμένα, μοτοσυκλέτες κ.ά.) της ιστορίας μας.
- Όλα τα ελληνικής κατασκευής αεροσκάφη, όλων των τύπων.
- Αναλυτική παρουσίαση των κατασκευαστών οχημάτων και αεροσκαφών.
- Ιστορικό της ελληνικής μηχανουργίας με ιδιαίτερη έμφαση στον κλάδο κατασκευής κινητήρων.
- Αρχαιοελληνική τεχνολογία.
- Όλους τους Έλληνες πρωτοπόρους της αυτοκίνησης και της πτήσης, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Έλληνες σχεδιαστές και δημιουργούς.
- Σχετικές διαφημίσεις, προοπτικούς και άρθρα απ' όλη τη νεοελληνική ιστορία.
- 600 έγχρωμες φωτογραφίες ελληνικών οχημάτων και αεροσκαφών μέσα στη «ζωή» της χώρας μας.
- Πίνακες με στοιχεία παραγωγής και άλλα σπάνια δεδομένα.

Θα το βρείτε σε όλα τα καλά βιβλιοπωλεία, αλλά και ΚΟΝΤά σας, με ένα μόνο τηλεφώνημα

στο 2610 993460

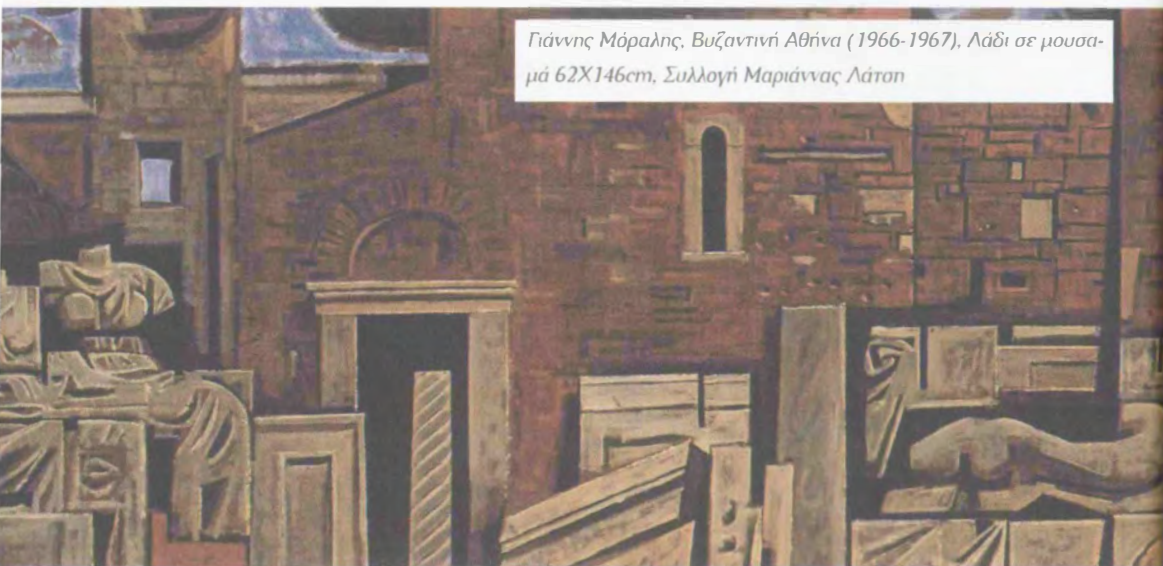
και θα φτάσει χωρίς έξοδα αποστολής
μέσω courier με αντικαταβολή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΥΠΟΡΑΜΑ

Παναχαΐδος Αθηνών & Κοιμησίων Θεσσαλονίκης, Καστελλόκαμπος - Ρίο, 26442 Πάτρα
Τηλ & fax: (2610) 993.460, E-mail: info@typorama.gr • internet: www.typorama.gr

Στους Δελφούς πραγματοποιήθηκε από τις 2 - 5 Ιουλίου, Διεθνές Συμπόσιο με θέμα «Δημοκρατία - Αρχαίο Δράμα - Σύγχρονη Τραγωδία». Κι ακόμα έλαβε χώρα, στο πλαίσιο του Συμποσίου, μια συζήτηση ατρογυλής τραπέζης με θέμα «Γυναίκα: Δημοκρατία και Ισότητα». Πολλοί εισηγητές και ομιλητές προσάβησαν να καταδείξουν το έλλειμμα δημοκρατίας στις σύγχρονες κοινωνίες, χωρίς όμως να καταφέρουν να προσεγγίσουν ουσιαστικότερα τα θέματα που θεωρητικώς τους οπασκόλησαν στις εργασίες του Συμποσίου. Ίσως η τέχνη και όχι η επιστημονική θεώρηση των πραγμάτων είναι πιο κοντά στην αλήθεια, γι' αυτό και η έκθεση δεκαέξι Ελλήνων και ξένων κορυφαίων καλλιτεχνών, με θέμα «Κίονες και πεσ-

Γιάννης Μόραλης, Βυζαντινή Αθήνα (1966-1967), Λάδι σε μουσαμά 62X146cm, Συλλογή Μαριάννας Λάτση

σοί», που λειτούργησε στους εκθεσιακούς χώρους του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών, ανέδειξε τη φυσική σύνδεση που (μπορεί να) έχουν σύγχρονοι καλλιτέχνες με το αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Από τον Γιάννη Μόραλη, τον Κώστα Τσόκλη και τον Δημήτρη Μυταρά ως την Χρύσα, την Όπη Ζούνη και την Πατρίτσια Μολινάρι (Patrizia Molinari), προβάλλουν τους κίονες και τους πεσσούς ως οικουμενικά σύμβολα, «ελληνικό όμως είναι το κατόρθωμα που δηλώνουν ως το τώρα —εννοώ την ανάγκη του κάθε δημιουργού να σηκώσει τον ουρανό του» (Ελένη Γλύκατζη - Αρβελέρ). Όλα τα έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και εγκαταστάσεων απέδειξαν περίτρανα τη συνοχή και τη συνέχεια του χρόνου.

Φέτος στους Δελφούς, η Εκάβη της Ρεντγκρέιβ και η έκθεση «Κίονες και πεσσοί» κάλεσαν θεατές και περιπατητές να περιδιαβούν στο χώρο του στελεούτητου και να ενστερνιστούν τον ορισμό του Αριστοτέλη: «Την δε σοφίαν εν τε ταις τέχναις τοις ακριβεστάτοις τος τέχνας αποδίδομεν ...ουδέν άλλο οπμαίνοντες την σοφίαν ή ότι αρετή τέχνης εστί».

www.eccd.gr

MONEY SHOW 2005

ΠΑΤΡΑΣ

Να γνωριστούμε
καλύτερα!

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ενίσχυση των διαπεριφερειακών συνεργασιών στο Δυτικό Άξονα

- Ευρωπαϊκή (Ε.Ε) εμπειρία στην περιφερειακή συγκρότηση & ανάπτυξη
- Η ελληνική πραγματικότητα. Τα κόμματα και οι διαπεριφερειακές συνεργασίες.
- Ελλάδα - Ιταλία: Ιόνιο και Αδριατική ενώνουν,
- Ο ρόλος των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Ο ρόλος των παραγωγικών φορέων του δυτικού άξονα στην ενίσχυση των διαπεριφερειακών συνεργασιών.
Η ιδιαίτερη ευθύνη των περιφερειακών φορέων της Πάτρας
- Εκπαίδευση - ερευνά - καινοτομία - νέες τεχνολογίες, βασικά εργαλεία στις διαπεριφερειακές συνεργασίες.
- Ο ιδιαίτερος ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ελληνική περιφέρεια.
- Η επιχειρηματική δραστηριότητα φέρνει πιο κοντά τις τοπικές κοινωνίες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα.
- Ο πολιτισμός ενώνει. Η Πάτρα ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006
πως μπορεί να ενισχύσει τους δεσμούς των περιφερειών του δυτικού άξονα;
- Αθλητισμός και ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας. Η αξιοποίηση των μεγάλων αθλητικών έργων στη Δυτική Ελλάδα.
- Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και οι διαπεριφερειακές συνεργασίες.
- Οι σύλλογοι ετεροδημοτών και οι κοινωνικοί φορείς στη Δυτική Ελλάδα
ως βασικοί μοχλοί προσέγγισης των τοπικών κοινωνιών.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ
ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Ανοικτή πρόσκληση για συνεργασία σε:

- Δίωρες συνεδριακές εκδηλώσεις
- Χορηγίες
- Εκθεσιακή συμμετοχή

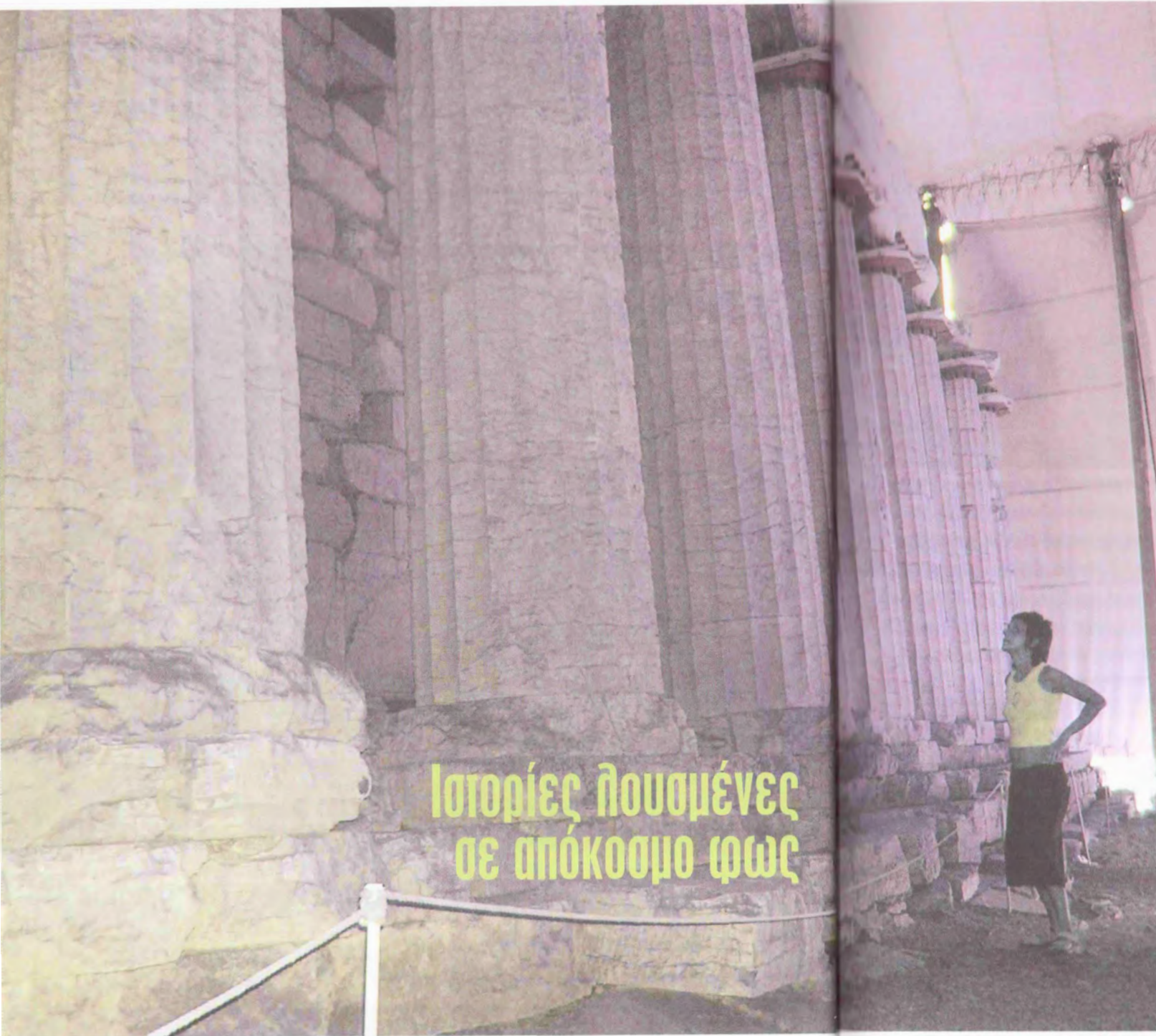
19 και 20 Νοεμβρίου 2005 | Ξενοδοχείο «ΑΣΤΗΡ», Πάτρα

Σύζευξη

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Παναγιώτης Γιαλένιος

Μαϊζώνος 94 • Πάτρα • Τηλ.: 2610 240.720 • Fax: 2610 240.724
e-mail: info@moneyshowpatras.gr • <http://www.moneyshowpatras.gr>

Ιστορίες λουσμένες
σε απόκοσμο φως

Κείμενο - Φωτογραφίες: Εύη Γκοτσοπούλου

Επικούριος Απόλλων

Μπορεί το κολοκάιρι τυπικά να τέλειωσε όμως ο Σεπτέμβρης προ-οφέρεται για εκδρομές σε διάφορα μέρη της Πελοποννήσου, που κατά κοινή ομολογία αποτελεί ένα από τα ωραιότερα και πιο ενδιαφέροντα διαμερίσματα της Ελλάδος. Σε έναν πολύ αγαπημένο μου καλοκαιρινό προορισμό, το δάσος της Ελιάς στην Κυπαρισσία, έμαθα για την ύπαρξη ενός αρχαίου ναού του Απόλλωνα. Χρόνια έβλεπα την πινακίδα η οποία πληροφορούσε για την ύπαρξη του ναού και ήθελα πολύ να τον επισκεφθώ. Πέρυσι, το κατάφερα. Μετά από μιάμιση ώρα οδήγησης πάνω στα βουνά πρόβλεπε μπροστά μου, στη μέση του πουθενά, πάνω σε μια από τις πλαγιές του όρους Κωτίλιο, σε υψόμετρο 1.130 μ! Είναι από τα εκπληκτικότερα πράγματα που έχω δει στη ζωή μου. Ίσφινικά, σε μια στροφή του δρόμου, σου παρουσιάζεται σε ένα ύψωμα μια τεράστια «δισαστημική» κατασκευή. Πράκτειται για ένα στέγαστρο που προστατεύει το ναό από τις φθορές των καιρικών συνθηκών. Είναι ένα τεράστιο αντίσκηνο που τον καλύπτει εξ ολοκλήρου, τόσο εντυπωσιακά όσο κι ο ναός που προφυλάσσει. Ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα.

Είναι χτισμένοι στην τοποθεσία Βάσσης (που σημαίνει μικρά πλατώματα σε βράχους ή μικρή κοιλάδα σε βράχους) από τους κατοίκους της γειτονικής Φιγάλειας, πόλης με πολύ σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα επίσης. Από τον 7ο αιώνα π.Χ. οι Φιγαλειείς είχαν ιδρύσει ένα ιερό του Απόλλωνα σε αυτή την τοποθεσία, προσδίδοντας την επωνυμία Επικούριος –βοηθός στην ασθένεια και τον πόλεμο– γύρω στο 650 π.Χ. Ο σωζόμενος ναός χτίστηκε το 420 - 400 π.Χ. πάνω σε ερείπια ενός παλιότερου, αρχαϊκού ναού. Είναι το δεύτερο καλύτερα σωζόμενο μνημείο της κλασικής αρχαιότητας μετά από το ναό του Ηφαιστού στην Αθήνα και ο δεύτερος καλύτερος στην Πελοπόννησο μετά από την αρμονία και ωραιότητα των μαρμάρων της (τη πρωτεία κατέχει ο ναός της Τεγέας).

Ο Πausανίας, που επισκέφθηκε το ναό τον 2ο αιώνα μ.Χ., μας πληροφορεί ότι ο αρχιτέκτονας ήταν ο Ικτίνος, ο οποίος συνδύασε με υπέροχο τρόπο τα αρχαιολογικά στοιχεία που υπαγορεύονταν από την τοπική θρησκευτική παράδοση με το δικό του πρωτοποριακό αρχιτεκτονικό ύφος. Κατέχει πολύ σημαντική θέση

στην ιστορία της ελληνικής αρχιτεκτονικής και η μεγάλη πρωτοτυπία για την εποχή του είναι ο τρόπος που διαμορφώθηκε εσωτερικά. Για την ιστορία, ο ναός είναι δωρικός περίπτερος, διαστάσεων 14, 48 x 38, 24 μ. Το πρότυπο που ακολουθήθηκε στην κατασκευή του ήταν αυτό του ναού του Απόλλωνα στους Δελφούς.

Η ζωοφόρος του ναού, ένα έργο αριστουργηματικό, αποτελείται από εικοσιτρείς μαρμάρινες πλάκες μήκους 31 μέτρων εκ των οποίων οι μισές είναι αναπαράσταση κενταυρομαχίας και οι άλλες σμαζονομαχίας. Δεν θα τις δείτε όμως γιατί από το 1814 κάποιες βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο (όπως και του Παρθενώνα!), άλλες στο Λούβρο και άλλες στο μουσείο του Μονάχου. Πάντως ούτε ένα δείγμα στην Ελλάδα! Κατά τον Pausanias μέσα στο ναό υπήρχε και ένα χάλκινο άγαλμα του Απόλλωνα ύψους 12 ποδίων το οποίο μεταφέρθηκε στο ναό του Λυκαίου Διός όταν ιδρύθηκε η Μεγαλόπολη.

Η πρώτη προσπάθεια αναστήλωσης έγινε το 1902 από τον Π. Καββαδία. Από τότε έγιναν κάποιες προσπάθει-

ες κατά καιρούς να προυπερτεθεί και να αναστυλωθεί, όμως, όπως ασφαλώς καταλαβαίνετε, δεν έχει γίνει ακόμα αισθησιακή αποκατάσταση του ναού. Για να σωθεί πρέπει να διαλυθεί στα 2.000 αρχιτεκτονικά μέλη που τον αποτελούν για να ενισχυθούν τα θεμέλιά του. Άντιξει 2500 χρόνια χιόνια, βροχές, πολέμους και λεηλασίες. Ελπίζω να αντέξει και στην κρατική ολιγωρία μέχρι να αποκατασταθεί πλήρως..

Τα συναισθήματα κάτω από το σκέπαστρο «ούφο» ήταν πολύ έντονα. Πολύ μεγάλη η έκκληση στη θέα του ναού ο οποίος είναι πραγματικά πολύ εντυπωσιακός λόγω μεγέθους και αρτιότητας. Σώζεται στο σύνολό του σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορείς να δεις το ιερό από έξω. Πρέπει να μπει μέσα, κάτι που δεν τόλμησα να κάνω φοβόμενη το χώρο, αν και το μόνο εμπόδιο ήταν κάτι σκουριά που άλλοι πήδησαν και προχώρησαν στο εσωτερικό. Κάτω από το σκέπαστρο υπάρχει εγκατάσταση βίντεο που δίνει πληροφορίες και περιέχει και ένα απόσπασμα του Καζαντζάκη από τα «Ταξιδιωτικά» η οποία αναφέρεται στο ναό και περιγράφει με γλαφυρό τρόπο τις εντυπώσεις του από την επίσκεψή του σ' αυτόν. Η ατμόσφαιρα γενικά είναι πολύ υποβλητική. Αισθάνεσαι να σε διαπερνάει η ούρα μιας άλλης εποχής. Σ' αυτό συντελεί κατά πολύ το ότι τον βλέπεις ολοκληρωμένο, αποκομμένο από το υπόλοιπο τοπίο, λου-

μένο σε απόκοσμο φως.

Οι επισκέπτες ήταν πολλοί. Όλοι σχεδόν έρχονταν από την Ανδρίτσαινα η οποία απέχει μόλις 14 χιλιόμετρα από τον ναό και ο δρόμος (αντίθετα από αυτόν που εγώ ακολουθήσα) είναι πολύ καλός. Σας συνιστώ να τον επισκεφθείτε σε μια εκδρομή σας στην περιοχή που μπορεί να συνδυαστεί με επίσκεψη στο ναό της Τεγέας, στην Ανδρίτσαινα, στην αρχαία Φιγάλεια αλλά και στις πηγές της Νέσας, του μοναστικού θηλυκού ποταμού της Ελλάδας, που αποτελούν ένα από τα ωραιότερα φυσικά αξιοθέατα που διαθέτουμε. Δεν είναι θέμα αρχαιολατρίας και στείρας εθνικής υπερηφάνειας για τα μνημεία που δημιουργήσαν οι λεγόμενοι πρόγονοί μας. Δεν με νοιάζει εμένα τελικά ποιος τον έφτιαξε. Με ενδιαφέρει ότι αποτελεί ένα μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς, ένα αξιοθαύμαστο επίτευγμα του ανθρώπινου είδους απομεινάρια μιας πολύ μακρινής και δύσκολης εποχής. Με ενδιαφέρουν όσα μου «διηγείται» όταν τον κοιτάζω, όσα αισθάνομαι και όχι όσο μπορεί να σκεφτώ. Μην πάτε εκεί για να θαυμάσετε το, εκπληκτικό αναμφισβήτητο, αρχαίο ελληνικό μεγαλείο. Πηγαίνετε για να νιώσετε το πανανθρώπινο μεγαλείο. Να αισθανθείτε ότι όλοι είμαστε συμμετοχοί σ' αυτό αλλά όχι απαραίτητα αντάξιοί του...

<http://www.hoteleuropa.gr/gr/apollon.html>

<http://arcadia.ceid.upatras.gr/arkadia/archsites/xwroi/epik.htm>

<http://www.focusmag.gr/links/view-link.rx?oid=88411>

<http://www.culture.gr/2/21/211/21107n/g211gn02.html>

Μια γνωριμία με τον «Αρίσταρχο» Στον Χελμό μετράνε τ' άστρα...

Ένα καινούριο αστροσκοπείο έχει δημιουργηθεί στα Καλάβρυτα και πρόκειται να εγκαινιαστεί στα τέλη Σεπτεμβρίου, ίσως και από τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Η πρωτοβουλία και ο συντονισμός της όλης προσπάθειας ανήκει στον Καθηγητή Αστροφυσικής Χρίστο Γούδη, διευθυντή του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής, που έχει και τη συμπαράσταση του Δήμου Καλαβρύτων. Ο κύριος στρατηγικός στόχος του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής στο Εθνικό Αστροσκοπείο Αθηνών είναι το τρίπτυχο Έρευνα – Εκπαίδευση – Πολιτισμός. Για να υπάρχει η δυνατότητα να έχει η Ελλάδα μια διακριτή παρουσία στην ευρύτερη αστρονομική κοινότητα, ένα σύγχρονο τηλεσκόπιο, όπως αυτό στο καινούριο αστροσκοπείο στο Χελμό με την ονομασία «Αρίσταρχος», είναι απολύτως απαραίτητο. Σκοπός είναι να γίνει το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος 2.3μ» το εθνικό σύμβολο της ελληνικής αστρονομίας, μέσω της προσέλκυσης διεθνών συνεργασιών, δίνοντας παράλληλα στη νέα γενιά των αστρονόμων την ευκαιρία να συναγωνίζονται και να συνεργάζονται με συναδέλφους τους στο εξωτερικό.

Επιμέλεια: Έλβενι Αλεξανδράκη

Ο κ. Χρίστος Γούδης, διευθυντής του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής και Καθηγητής του Πανεπιστημίου Παιρών, υπεύθυνος για το όλο εγχείρημα του καινούριου αστρονομικού σταθμού, μας πληροφορεί για ό,τι πρέπει να γνωρίζουμε γύρω από τον «Αρίσταρχο» και τη σημασία του.

Ποιος είναι ο «Αρίσταρχος» και πόσο σημαντική είναι η αποστολή του;

Ο «Αρίσταρχος» είναι ένα τηλεσκόπιο 2.3 μέτρων, το μεγαλύτερο των Βαλκανίων και, λόγω της προηγμένης τεχνολογίας του, ένα από τα σημαντικότερα της Ευρώπης, δεδομένου ότι τα ακόμη μεγαλύτερα, δηλαδή τα δεκάμετρα και οκτάμετρα τηλεσκόπια, είναι ελάχιστα στον κόσμο. Ο «Αρίσταρχος» είναι ένα υπερσύγχρονο τηλεσκόπιο, με αλταζιμουθιακή στήριξη, εξαιρετικά οπτικά εξαρτήματα και προηγμένα ηλεκτρονικά, τα οποία επιτρέπουν υψηλή ακρίβεια στόχευσης και παρακολούθησης του στόχου αλλά και ταχεία επεξεργασία της πληροφορίας, έτσι ώστε να αποτελεί πρότυπο εργαλείο για τη διεξαγωγή αστρονομικών παρατηρήσεων σε θέματα αιχμής. Κατασκευάστηκε στην Zeiss της Γερμανίας, και ευελπιστούμε ότι η παρουσία του στον ελλαδικό χώρο, θα δώσει ώθηση στην έρευνα διεθνώς και θα αποτελέσει βαθμίδα και εφαλτήριο για την εξέλιξη της Αστρονομίας και της Αστροφυσικής, στην Ελλάδα.

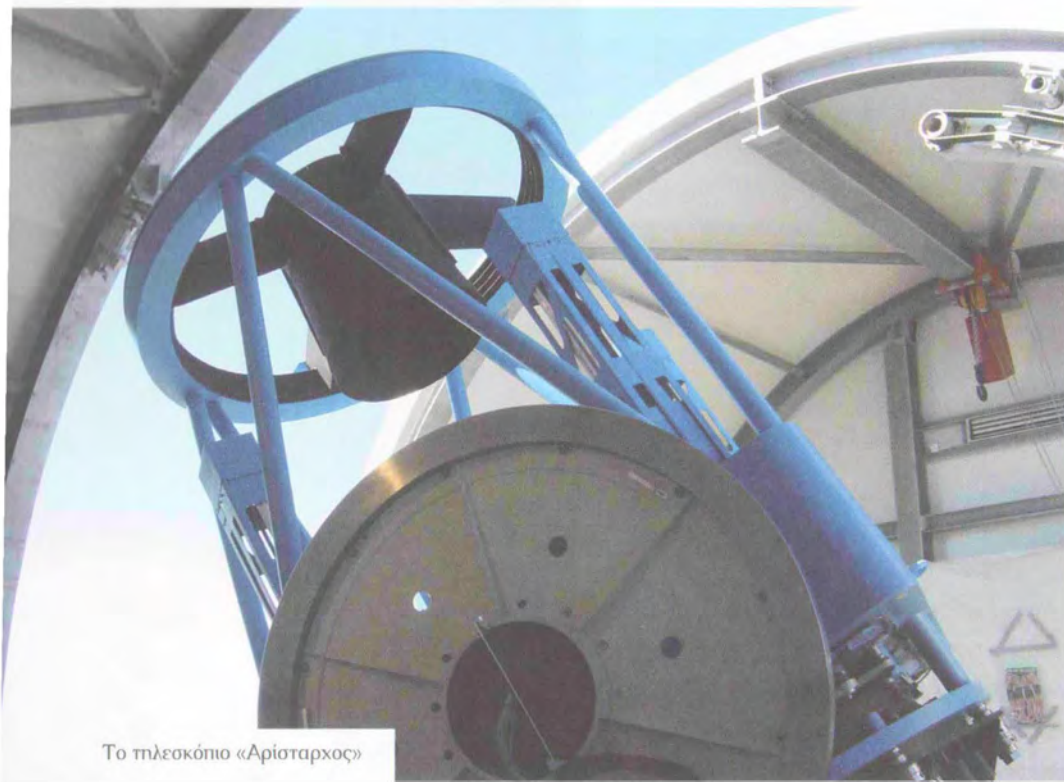
Τι θέλουμε να παρατηρήσουμε με τον «Αρίσταρχο» και με ποιο τρόπο θα το επιτύχουμε;

Ένα τηλεσκόπιο σαν τον «Αρίσταρχο», είναι ένα μεγάλο μάτι, το οποίο κοιτάει στον ουρανό. Με το τηλεσκόπιο θέλουμε να συλλέξουμε την πληροφορία που μας έρχεται από φωτεινά ουράνια σώματα, όπως γαλαξίες, αστέρες, ή ακόμη εκτεταμέ-

Χρίστος Γούδης

Θα επιδιώξουμε κι ένα Λαϊκό Αστροσκοπείο

Το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος»

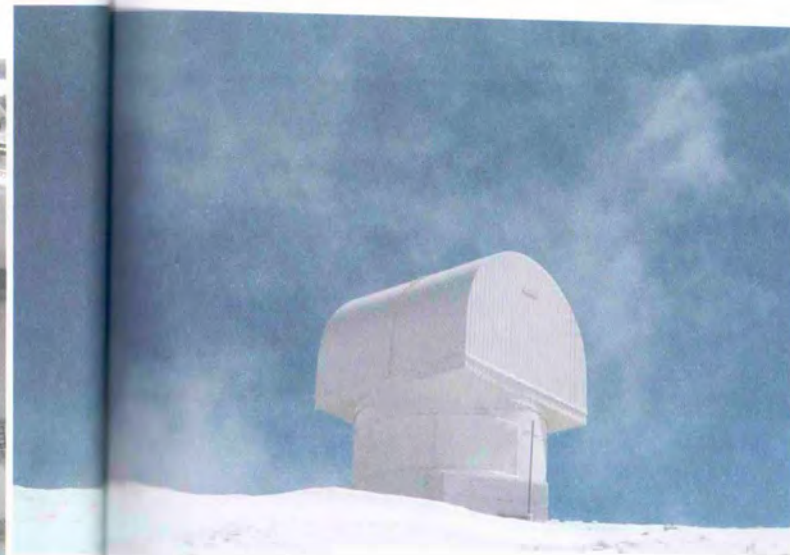
να νεφελώματα (τεράστια σε έκταση νέφη από υδρογόνο κυρίως και άλλα στοιχεία, τα οποία βρίσκονται μέσα στους γαλαξίες —εκεί γεννιούνται και πεθαίνουν τα αστέρια). Πώς μπορούμε να συλλέξουμε και να επεξεργασθούμε το φως τους; Θα πρέπει είτε να το μαζέψουμε όλο μαζί σε ένα «κάδο» και να μετρήσουμε την συνολική φωτεινή ενέργεια που εκπέμπουν— φωτομετρία —είτε να το διαχωρίσουμε στις διαφορετικές συχνότητες, πρακτικά στα διάφορα χρώματα, προσδιορίζοντας τα στοιχεία από τα οποία αποτελούνται — φασματοσκοπία. Χρειάζομαστε δηλαδή ένα φωτόμετρο και έναν φασματογράφο. Επιπλέον πρέπει να καταγράψουμε τη μορφή των εκτεταμένων νεφελωμάτων και των γαλαξιών, δηλαδή να τα φωτογραφίσουμε.

Υπάρχουν όλα τα απαραίτητα όργανα παρατήρησης έτοιμα για να χρησιμοποιηθούν στο τηλεσκόπιο;

Κρίσιμη και ουσιαστική ερώτηση. Από την στιγμή της εκλογής μου στη διεύθυνση του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής, τον Απρίλιο του 2001, ήρθα σε επαφή με το Πανεπιστήμιο Πατρών στο οποίο είμαι Καθηγητής και με το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ Αγγλίας με το οποίο συνεργάζομαι ερευνητικά τριάντα πέντε χρόνια, τα οποία συγχρηματοδότησαν τους απαραίτητους φασματογράφους, που βρίσκονται ήδη εδώ, εν αναμονή της έναρξης λειτουργίας του τηλεσκοπίου. Αυτά τα όργανα σε συνδυασμό με μία επιπλέον CCD κάμερα πέραν αυτής που συνοδεύει τον «Αρίσταρχο», η οποία συγχρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Ευγενίδη, μας καλύπτουν πλήρως, τουλάχιστον για τα πρώτα πέντε χρόνια της λειτουργίας του.

Το αστροσκοπείο θα είναι ανοιχτό στο κοινό ή είναι αποκλειστικά για επιστημονική χρήση;

Είναι αποκλειστικά αφιερωμένο σε ερευνητικούς σκοπούς, αλλά η παράπλευρη δημιουργία ενός Λαϊκού Αστρο-

Το κτήριο του θόλου κατά τη χειμερινή περίοδο

σκοπείου είναι εφικτή και την επιδιώκουμε από κοινού με τον Δήμο Καλαβρύτων ο οποίος είναι σταθερός αρωγός όλων των προσπαθειών μας.

Από τη στιγμή που δημιουργήθηκε ο αστρονομικός σταθμός στον Χελμό, έχουν γίνει κάποιες ενέργειες από το κράτος για τη διευκόλυνση της λειτουργίας του, του σταθμού και του τηλεσκοπίου; Αν όχι, υπάρχουν θετικές ενδείξεις προς μία τέτοια κατεύθυνση;

Ενημερώνω συνεχώς θεσμικά όλους τους φορείς, από τον ιεραρχικά ανώτερο υπουργό Ανάπτυξης μέχρι και τον Νομάρχη Αχαΐας, με υποβολή λεπτομερών εκθέσεων περί της πορείας του έργου, της άμεσης ανάγκης έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, αν θέλουμε να δούμι το τηλεσκόπιο να ξεκινάει, του υπερεπείγοντος της βελτίωσης του «δρόμου του τρόμου», των οκτώ δηλαδή χιλιομέτρων του... Pigeis-Dakkar από το Χιονοδρομικό στην κορυφή του Χελμού (αλλιώς θα θρηνήσουμε θύματα και το κρίμα στο λαιμό τους), και την ανάγκη ηλεκτροδότησης του αστροσκοπείου από την ΔΕΗ.

Θιφίλω να σημειώσω θετικά ότι, σε πολύ πρόσφατη τηλεφωνική επικοινωνία που είχα με τον Υπουργό Ανάπτυξης Δ. Σιούφα, η οποία έγινε με δική του πρωτοβουλία, υποσχέθηκε την επίλυση και αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων. Δεν είναι πάντως λίγο τα μεγάλα τηλεσκόπια σε αναστασόμενες χώρες που λόγω ελλιπούς στήριξης έχουν μετεξελιχθεί σε «εθνικά μασωλεία». Θέλω να πιστεύω ότι κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί στην Ελλάδα.

Ο αστρονομικός σταθμός στο Χελμό

Ο καινούριος αστρονομικός σταθμός που αποτελείται από δύο μέρη, τον τηλεσκοπικό σταθμό και τα δωμάτια ελέγχου, βρίσκεται στην κορυφή του Χελμού, σε υψόμετρο 2340μ., κοντά στο χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων. Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής έγινε βάσει ορισμένων κριτηρίων που εγγυώνται την καλύτερη δυνατή λειτουργία του τηλεσκοπίου και του σταθμού. Οι μετεωρολογικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, η προσβασιμότητα του δρόμου αλλά και η σκοτεινότητα του νυχτερινού ουρανού —σημειωτέον ότι η Νότια Ελλάδα είναι μία από τις πιο σκοτεινές περιοχές στην Ευρώπη— που συντείνει στην καλή ποιότητα της εικόνας, είναι τα βασικότερα κριτήρια για την επιλογή του Χελμού.

Ο σταθμός είναι εξοπλισμένος με το νέο οπτικό τηλεσκόπιο, διαμέτρου 2.3μ. «Αρίσταρχος» —το μεγαλύτερο των Βαλκανίων— το οποίο φτιάχτηκε από τον Carl Zeiss Jena χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες και τεχνικές που προέκυψαν κυρίως από την εξέλιξη των οπτικών τηλεσκοπίων νέας γενιάς, με διάμετρο 8μ. Ο ειδικός του σχεδιασμός, κάνει το τηλεσκόπιο ελαφρύτερο, που σημαίνει φθηνότερο και πιο εύκολο στην κατασκευή, ενώ την ίδια στιγμή προσφέρει μια σειρά από σταθμούς οργάνων που είναι εύκολα προσβάσιμοι με μια απλή κίνηση ενός μικρού επιπέδου καθρέφτη.

«Η γνώση μας αυξάνεται σαν μπαλόνι...»

Το σύμπαν είναι μια έννοια που περικλείει μυστήριο, μια έννοια που δεν μπορούμε ούτε να συλλάβουμε και που πάντα μας δημιουργεί ερωτήματα προκαλώντας μας να τα απαντήσουμε. Ο Καθηγητής Αστρονομίας και Αστρονομίας Χρίστος Γούδης, με αφορμή την επικοινωνία μας για τον «Αρίσταρχο», μας απάντησε σε τέσσερις κοσμικές ερωτήσεις, για το σύμπαν, τα άστρα και τον άνθρωπο.

Ποια είναι η σημερινή εικόνα που έχουμε για το Σύμπαν;

Σήμερα γνωρίζουμε ότι ο Ήλιος είναι ένα από τα εκατό δισεκατομμύρια αστέρια του Γαλαξία μας, και ο Γαλαξίας μας με τη σειρά του ένας από τους εκατό δισεκατομμύρια γαλαξίες που συνθέτουν αυτό που εμείς λέμε σύμπαν. Το σύμπαν δεν παύει να είναι μια λέξη-κουβέρτα που κουκουλώνει την άγνοιά μας. Η γνώση μας γι' αυτό αυξάνει καθημερινά με την βελτίωση των τεχνολογικών αισθητήρων μας που δεν είναι τίποτε άλλο παρά προέκταση των αισθήσεών μας και των δυνατοτήτων του εγκεφάλου μας. Η γνώση μας, μέρα με τη μέρα, αυξάνεται δραματικά σαν μπαλόνι που διαστέλλεται, όμως η επιφάνειά του, που αντιπροσωπεύει τη γνωστή μας άγνοια, πάντα υπερκαλύπτει τις γνώσεις μας, πάντα γεννά περισσότερα ερωτηματικά από αυτά που επιλύει η αύξηση της γνώσης μας. Και φυσικά πάντα παραμένει ανοικτό το ερώτημα εάν είναι ποτέ δυνατόν ο άνθρωπος, δημιούργημα της συμπαντικής αστερόκοκκης, βλασάρι και έκφανση του σύμπαντος, να αντιληφθεί πράγματι το δημιουργό του.

Η προέλευση του ανθρώπου ανάγεται στα άστρα;

Οι Ορφικοί πολύ πριν από την σημερινή εποχή πίστευαν ότι ο άνθρωπος ήταν φτιαγμένος από «αστερόκοκκη». Λιτό υποδήλωνε η ρήση τους: «γης παις εϊμί και ουρανού αστερόεντος, ουτάρ εμοί γένος ουράνιον». Ήταν μια μεγαλειώδης σύλληψη, δεν είχαν όμως ευρήματα και αποδείξεις για να στηρίξουν τη θέση

τους. Μία από τις σημαντικότερες προσφορές της σύγχρονης αστροφυσικής στην υπαρξιακή αναζήτηση του ανθρώπου για την προέλευσή του είναι η ανακάλυψη ότι τα στοιχεία της φύσεως συντίθενται μέσα στ' αστέρια από τα οποία εκτινάσσονται δυναμικά, κυρίως κατά την έκρηξη των μαζικότερων άστρων όταν αυτά εξελίσσονται σε υπερκαινοφανείς, με αποτέλεσμα να εμπλουτίζουν τα νέφη υδρογόνου του Γαλαξία μας με βαρύτερα στοιχεία. Μέσα σ' αυτά τα εμπλουτισμένα μοριακά νέφη γεννιούνται καινούρια αστέρια και από αυτά πλανήτες πάνω στους οποίους αναπτύσσεται ή εμφυτεύεται η ζωή. Σε κάθε περίπτωση η ζωή, είτε δημιουργείται και εξελίσσεται σταδιακά επάνω σε πλανήτες (όπως ακόμα πιστεύουμε ότι συνέβη με τη Γη), είτε πρωτογεννιέται μέσα στα σκοτεινά μοριακά νέφη και διασπείρεται στους πλανήτες, κρυμμένη σε κοσμικά οχήματα όπως οι μετεωρίτες και οι κομήτες (σύμφωνα με εναλλακτικές ανορθόδοξες θεωρήσεις του προβλήματος της γενέσεώς της), είναι δημιούργημα της αστερόκοκκης.

Ποια θέση παίρνει η επιστήμη στο θέμα του «καλού» και του «κακού»;

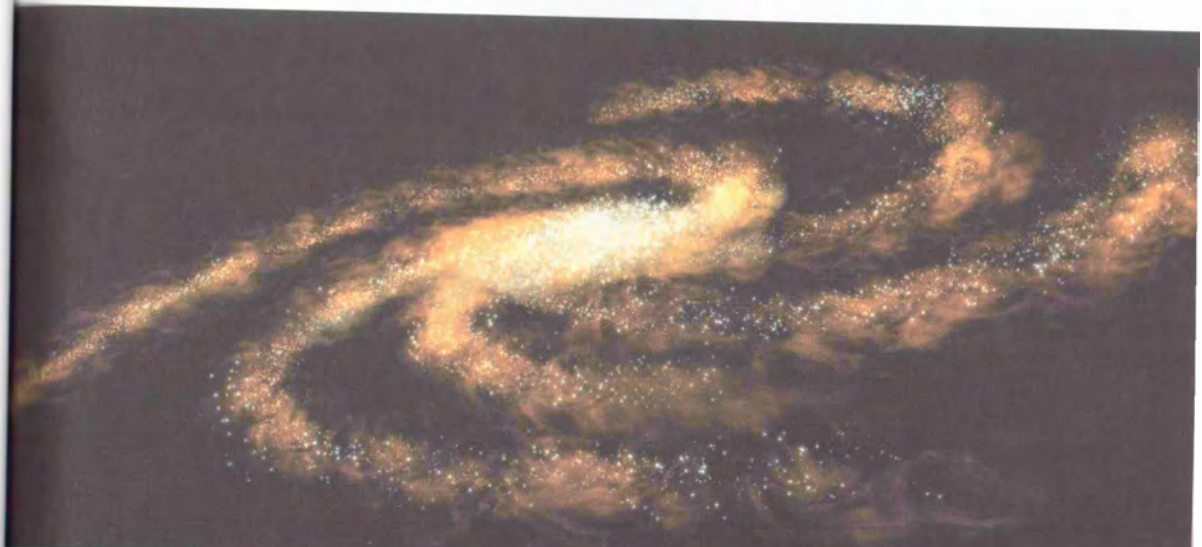
Σε πρώτη θεώρηση η επιστήμη κινείται σε νιτσεϊκό επίπεδο, πέραν του καλού και του κακού, και αντιλαμβάνεται ηθικά ουδέτερες δυνάμεις όπως της βαρύτητας, τις ηλεκτρομαγνητικές, τις ισχυρές και τις ασθενείς πυρηνικές δυνάμεις. Όμως σε μια βαθύτερη

κοινωνική θεώρηση, οι κοινωνίες των ανθρώπων, οι οποίες είναι και αυτές εκφάνσεις της φύσεως, είναι τότε και μόνον τότε ευσταθείς όταν οι δυνάμεις του «καλού» διέπουν τη λειτουργία τους, υπερνικώντας τις «σκοτεινές» δυνάμεις του «κακού» που συνυπάρχουν στη φύση του ανθρώπου. Δεν αποκλείεται οι κώδικες ηθικής να αποτελούν φυσική αναγκαιότητα για τη μακρόχρονη επιβίωση του ανθρώπινου είδους στον πλανήτη και την τελική διασφύγη του στα άστρα πριν αυτοκαταστραφεί, αν αφεθούν να επικρατήσουν οι δυνάμεις του «κακού». Σκεφθείτε για παράδειγμα τις επιπτώσεις από ένα πυρηνικό Αρμαγεδώνα, αν οι επικυρίαρχοι αυτής της Γης επιδείξουν συμπεριφορές του χθες με τα όπλα του σήμερα.

Υπάρχει κάποιο μήνυμα της επιστήμης για τον κοινό άνθρωπο;

Ζούμε σε έναν μυστηριακό και μυστηριώδη κόσμο που όσο τον προσεγγίζουμε τόσο μας ξεφεύγει. Αναζητώντας το υλικό και το πραγματιστικό καταλήγουμε να κυνηγάμε το Άυλο και το Υπερβατικό. Ανοχή στην ετερότητα, στον «άλλο», στο διαφορετικό, είναι το μόνο μήνυμα που έχω προσωπικά αποκομίσει από αυτή την στέλειωτη αναζήτηση. Η μέγιστη δυνατή ανοχή στους συνταξιδιώτες μας, κατά τη σύνταξη αυτή παραμονή μας στον πλανήτη Γη, είναι ο μόνος τρόπος να σφαλύνει κανείς την σκληρότητα της ζωής και τις απρόσμενες ανατροπές της τύχης, καθώς όλοι μας πορευόμαστε προς το άγνωστο.

 www.astro.noa.gr

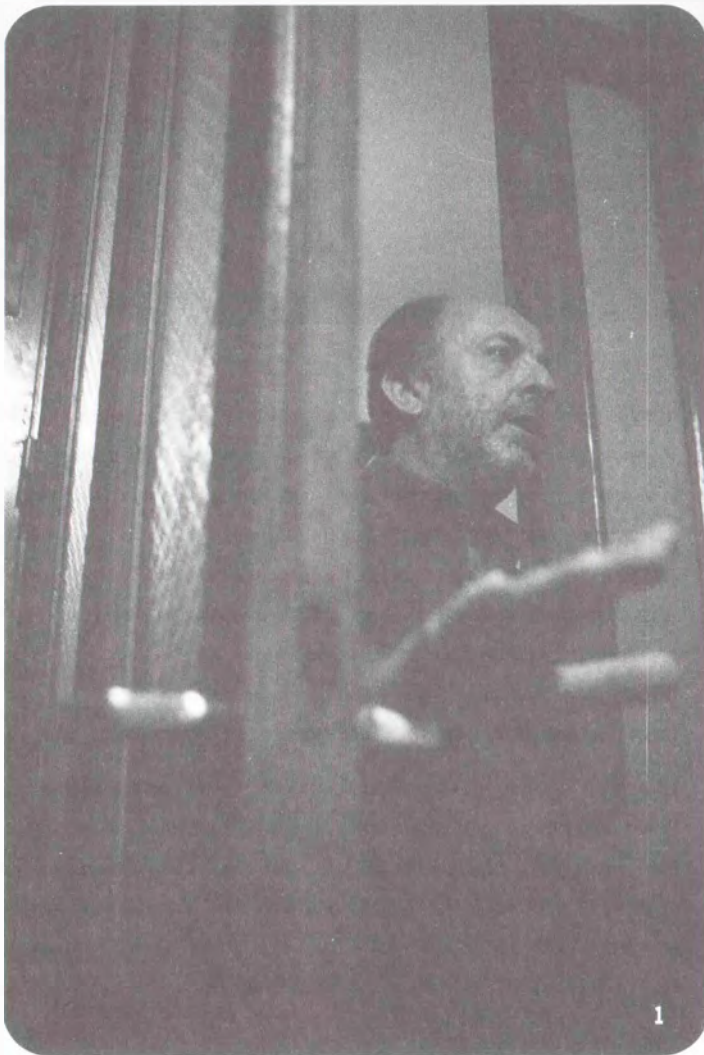

Φωτογραφίες: Γιάννης Βλασταράς

Ο πολιτισμός μιας πόλης είναι τα πρόσωπα. Οι δημιουργοί της κι αυτοί που βρίσκονται πίσω από τις πιο αληθινές στιγμές της... Τους τελευταίους μήνες ο φωτογράφος Γιάννης Βλασταράς συναντά τους δημιουργούς της Πάτρας. Με άλλους συστήνεται για πρώτη φορά, άλλους τους ξαναβρίσκει μετά από χρόνια και με άλλους απλώς επιβεβαιώνει μια σταθερή φιλία. Σε όλους, όμως, το κίνητρο είναι το ίδιο. Να τους φωτογραφίσει μακριά από τις στιγμές της δημιουργίας, αλλά με τρόπο που θα αποκρυπτογραφεί πλευρές του χαρακτήρα τους.

Αυτές τις διαδοχικές συναντήσεις του Γιάννη Βλασταρά με τους δημιουργούς της Πάτρας θα παρακολουθούμε κάθε μήνα στο «Δ», με τη φιλοδοξία να τις δούμε συγκεντρωμένες σε μια έκδοση. Σ' ένα λεύκωμα που δεν θα είναι ανθολογία ή λεξικό, αλλά μόνο μια ματιά σε κάποιους από τους πιο δημιουργικούς ανθρώπους της πόλης. Από τις πρώτες συναντήσεις αυτό το μήνα διαλέξαμε να «δώμε»:

1. Τον ποιητή **Διονύση Καρατζά** στα

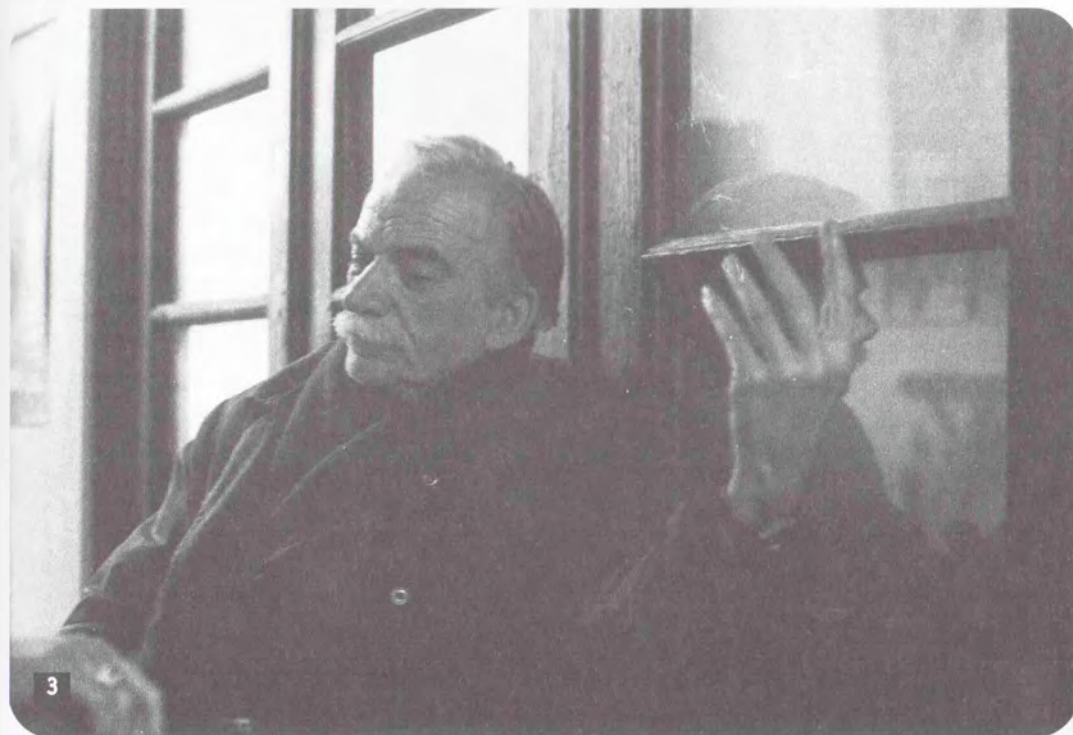
γραφεία του περιοδικού «το δόντι».

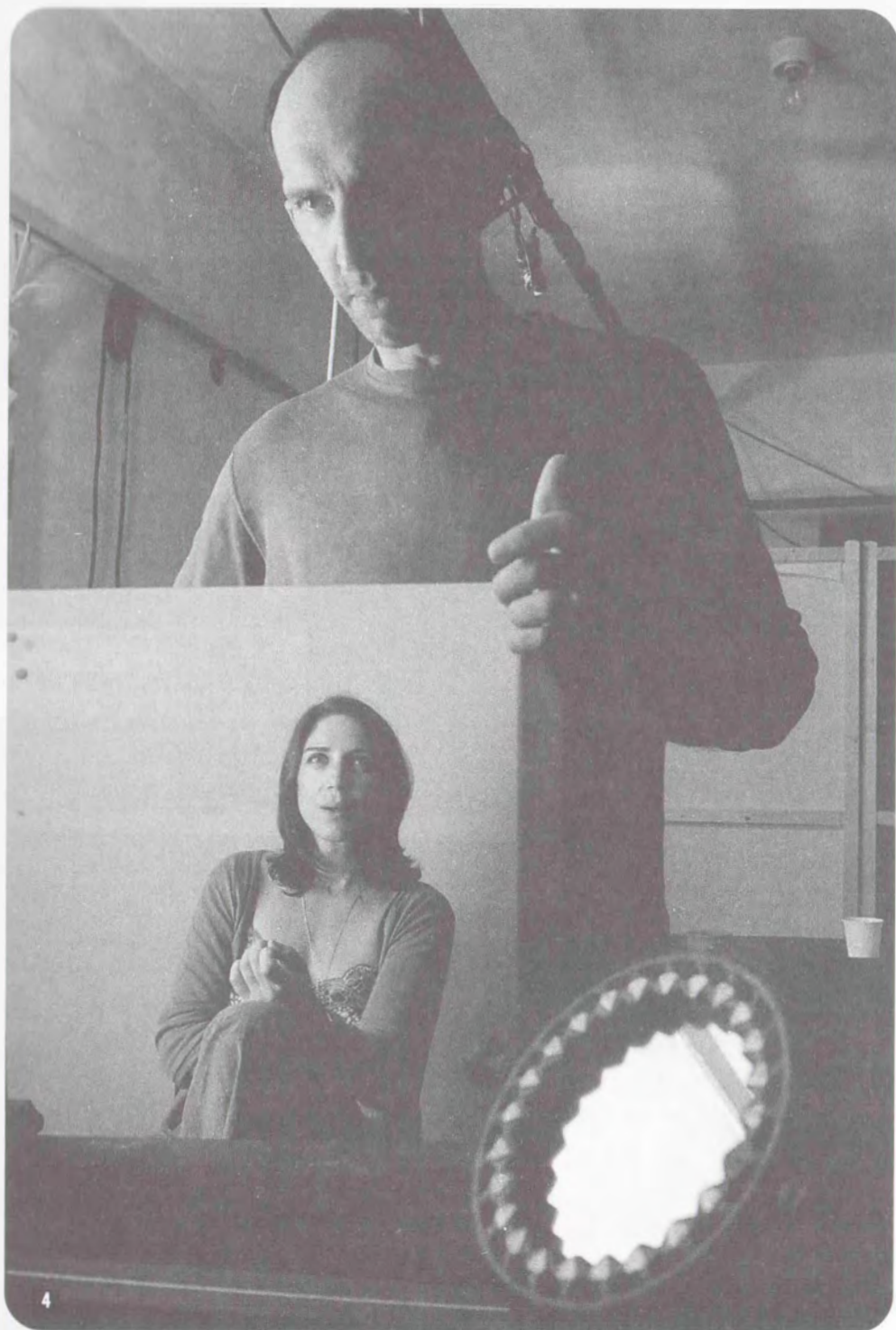
2. Τον ζωγράφο **Γιάννη Κοψίνη** στο εστιατόριο «δροσερικό»...

3. Τον παραγκιοζοπαίκτη **Γιάνναρο** στο φουαγιέ του θεάτρου «Λιθογραφείον».

4. Τον ηθοποιό και σκηνοθέτη **Φάνη Δίπλα**, στο θέατρο «Λιθογραφείον» μαζί με την Αμαλία Μουτούση.

Συναντήσεις

8^η ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

η γιορτή της οικολογικής γεωργίας

ECOFESTIVAL

2 0 0 5

10-13 Νοεμβρίου

HELEXPO PALACE

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ & ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΤΤΙΚΗΣ

Λ. Κηφισίας 39, Μαρούσι

Χορηγός Επικοινωνίας: **MEGA**

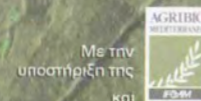
www.dionet.gr

Αριστοτέλους 38, Τ.Κ. 104 33 Αθήνα
Τηλ. 210 8224384 Fax 210 8218117
e-mail info@dionet.gr

www.ekthesiaki.gr

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΗ Α.Ε.
Ηλιουπόλεως 2-4, Τ.Κ. 172 37 Υλίσσης
Τηλ. 210 9792513 Fax 210 9792528
e-mail pp@technicalpress.gr

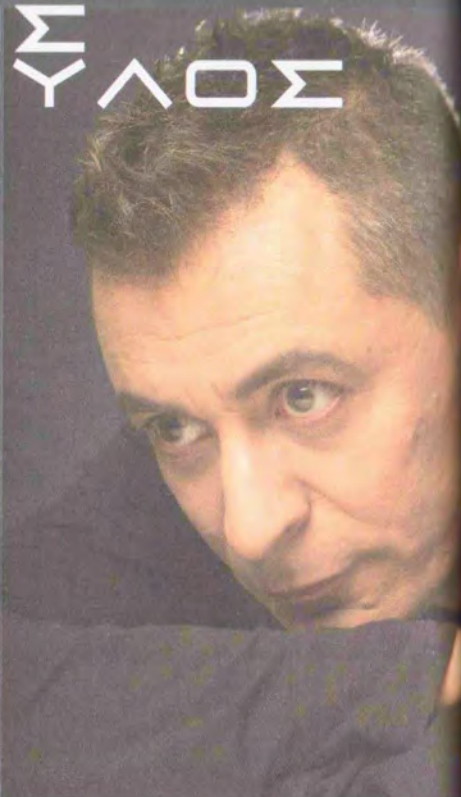

Με την
υποστήριξη της
και
του HELEXPO ΑΘΗΝΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Σκέψεις και απόψεις του
περί οικογένειας και έρωτος
με αφορμή το «Μπριγιόλ»

«Νιώθω πως είμαι
ιεραπόστολος»

Του Πέτρου Ψωμά

Ο Δημήτρης Χατζόπουλος είναι ραδιοφωνικός παραγωγός και επιχειρηματίας. Αυτό απαντά ο ίδιος στο «τι επαγγέλλεσαι;». Έχει μια πετυχημένη πορεία στα ερτζιανό —καθημερινή δώρη εκπομπή στον «Μελωδία FM»— και είναι ιδιοκτήτης της εταιρείας «Ερωδίας», με πολύχρονη εμπειρία στην προώθηση και προβολή καλλιτεχνών και καλλιτεχνημάτων στο χώρο της μουσικής.

Το ξεκίνημα του 2005 βρήκε τον Χατζόπουλο να εκδίδει το πρώτο του βιβλίο - το «Μπριγιόλ» από την «Εμπειρία Εκδοτική». Ένα μυθιστόρημα που προκάλεσε και μέλει να προκαλέσει ακόμα περισσότερα. Το «Μπριγιόλ» είναι —κατά δήλωσή του συγγραφέα του— ένα εν πολλοίς αυτοβιογραφικό βιβλίο που πραγματεύε-

ται έναν έρωτα ενός Δημήτρη για έναν Δημήτρη. Και πρόκειται σασυζητητή για μια δυναμική είσοδο στο χώρο της λογοτεχνίας.

«Αισθάνομαι ότι δεν μπορώ να δηλώσω επάγγελμα συγγραφέας. Είναι η πρώτη μου συγγραφική απόπειρα και —σαν ένας άνθρωπος που διαβάζει από μικρό παιδί και έχω μια συγκεκριμένη εικόνα στο μυαλό μου για το πρόσωπο του συγγραφέα και τη μυθολογία του— αδυνατώ να αποδώσω στον εαυτό μου αυτή την ιδιότητα. Λέω ότι προς το παρόν είμαι ένας “γράφων μυθιστορημάτων”. Βεβαίως αυτό είναι το πρώτο μου μυθιστόρημα. Για να δηλώσω συγγραφέας θα πρέπει να αισθανθώ ότι τα βιβλία μου έχουν κάποια λογοτεχνική αξία. Και γι’ αυτό χρειάζεται πολλές χρόνος».

Το βιβλίο τοποθετείται σκληρό απέναντι στο θέμα της οικογένειας και του έρωτα. «Είναι πράγμα που στον ένα ή τον άλλο βαθμό το έχω προσωπικά βιώσει και για να μπορέσω να τα καταθέσω έπρεπε να είμαι αρκετά έτοιμος και να νιώθω ισχυρός από όποια ψυχολογική δύναμη και ισορροπία. Κόθισα λοιπόν και έγραψα το βιβλίο μου σε μια φάση που αισθανόμουν ότι είχα τη δύναμη που χρειαζόταν».

Κι αν αυτό απαντά στο «γιατί έγραψε τώρα;», ποια η απάντηση στο γενικότερο «γιατί γράφει;». «Δύο βασικές αξίες υπάρχουν στη ζωή κάθε ανθρώπου, η αυτογνωσία και η αυτό—εκτίμηση, η πρώτη οδηγεί στη δεύτερη. Επειδή εμένα μου πήρε πάρα πολύ χρόνο να παλέψω γι’ αυτές τις δύο αρχές, κάποια στιγμή που αισθάνθηκα ότι τις προσέγγισα, αποφάσισα να γράψω αυτό το βιβλίο. Και το έγραψα με μια διάθεση να συνδράμω και άλλους να συνειδητοποιήσουν αυτές τις αρχές και το κόστος που πρέπει να πληρώσει κανείς για να τις κατακτήσει».

Έχει κι άλλη απάντηση ο Χατζόπουλος, εξίσου ειλικρινή και ιδιαίτερα προσωπική: «Η ενασχόληση μου με το βιβλίο ήταν μια λυτρωτική διαδικασία. Αυτό που γράφω στο βιβλίο μου τα πιστεύω πάρα πολύ, είναι ό,τι περισσότερο πιστεύω στη ζωή μου από τη μέρα που γεννήθηκα. Ξερω ώρες νιώθω να είμαι ένας ιεραπόστολος ο οποίος θέλει να κοινωνήσει τις ιδέες του, έτσι όπως άμεσα ή έμμεσα περνούν μέσα απ’ το “Μπριγιόλ”».

Σ’ αυτές τις ιδέες καλεί τον αναγνώστη να επικεντρωθεί, κι όχι στα γεγονότα καθαυτά. «Η οποιαδήποτε σχέση με την πραγματικότητα είναι εντελώς συμπτωματική έλεγχαν στις πολλές ελληνικές ταινίες». Το ίδιο επικαλείται ο Χατζόπουλος και για το βιβλίο του, «για να ξεμπερδέουμε μια γιο πόντο με αυτή την ιστορία» λέει με κάποια αγανάκτηση «και για να απολλάξω κάποιους κατοίκους της τοπικής κοινωνίας, που λειτουργούν με τρόπο κουτσομπολιτικό, από τον πειρασμό να μπουν στην πόνη της κλειδαρότρυνας».

Την ίδια ώρα παραμένει ξεκάθαρος και στις απόψεις του περί έρωτος και οικογένειας. Περί έρωτος: «Ασκέτως αν σε μια σχέση εμπλέκονται δύο πρόσωπα του ίδιου φύλου ή διαφορετικών, ο έρωτας είναι πάντοτε έρωτας. Έχει την ίδια δύναμη, την ίδια ένταση, το ίδιο πάθος και κάποια στιγμή την ίδια παρακμή, την ίδια αντριβή και την ίδια διάψευση».

Και για την ελληνική οικογένεια στις μέρες μας τι πιστεύει; «Υποτίθεται ότι η οικογένεια είναι ο βασικός θεσμός αγωγής, προστασίας και αλληλοεκτίμησης. Δυστυχέστατα στην Ελλάδα σήμερα αυτό δεν ισχύει. Θα περίμενα ο καθένας να εκφράζει πρωτίστως μέσα στην οικογένεια τη φυσική του κλίση και τη βασική του επιθυμία. Συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Και δεν μιλάω μόνο για την ερωτική επιθυμία, αλλά ακόμα και για άλλες αποφάσεις, όπως για παράδειγμα η επαγγελματική επιλογή».

Αυτοβιογραφικά στοιχεία έχουν απομείνει άραγε για το επόμενο βιβλίο; «Όταν ένας άνθρωπος είναι πολύ ζωντανός έχει αυτοβιογραφικό στοιχείο για πάρα πολλά βιβλία μέχρι να κλείσει τα μάτια του». Και πότε να το περιμένουμε το επόμενο; «Δεν φαντάζομαι ότι θα εκδώσω βιβλίο πριν περάσει μια διετία από την κυκλοφορία του “Μπριγιόλ”. Στο επόμενο βιβλίο μου πάντως, πιστεύω πως θα μου δοθεί η δυνατότητα να ασχοληθώ με αυτό που λέμε λογοτεχνία».

Ως τότε στις προθήκες των βιβλιοπωλείων ο Δημήτρης Χατζόπουλος θα εκπροσωπείται απ’ το «Μπριγιόλ», ένα βιβλίο που κατά τον ίδιο «δεν είναι ομοφυλοφιλικό» και κατά τις κρίσεις των πρώτων κριτικών και αναγνωστών συγκεντρώνει πολλούς λόγους προκειμένου να «αξίζει να το διαβάσετε».

Από την Χίο στην Σμύρνη για ψώνια...

Το ξέφρενο παζάρι στο πλάι μιας από τις κεντρικές λεωφόρους είναι ένα αληθινό πανηγύρι χρωμάτων, αρωμάτων, γεύσεων και πολιτισμών.

του Ανδρέα Τσιλίδρα

«Ευκαιρία να αισθανθούμε προνομιούχοι...». Ίσως να ήταν —ενδόμυχα— κι αυτός ένας από τους λόγους που μας έκανε να το αποφασίσουμε. Μια μονοήμερη εκδρομή από τη Χίο στην Σμύρνη. «Για ψώνια...», τις λένε αυτές τις εκδρομές οι ντόπιοι, όμως η δική μας πρόθεση δεν ήταν ακριβώς αυτή. Έστω κι αν ξέραμε ότι στην Τουρκία θα νιώθαμε για πρώτη φορά στη ζωή μας πλούσιοι, γνωρίζοντας την ακρίβεια και την ανέχεια στη γειτονική χώρα.

«Μα να βρεθούμε σε απόσταση δύο ωρών από την Τουρκία και να μην το εκμεταλλευτούμε;». Οι ενόσσιαμοί φυσικά αφορούσαν την τρομοκρατημένη επικαιρότητα. Τη μέρα που μαθαίναμε για τη μεγάλη επίθεση στην Αίγυπτο κι ενώ για δύο διαδοχικά Σάββατα η Τουρκία είχε χτυπηθεί σε Τσεσμέ και Κουσαάντσαϊ, εμείς προσπαθήσαμε να ξεπεράσουμε τους όποιους φόβους μας. Βέβαια, υπήρχε και η δημοσιογραφική μανία... Ίσο να δούμε τι σημαίνει τελικά «κόκκινος συναγερμός» και «έκτακτα μέτρα ασφαλείας».

«Ο Θεός μαζί σας...», ήταν τα λόγια της κοπέλας από το πρακτορείο που οργάνωνε τη μονοήμερη εκδρομή Χίος - Τσεσμέ - Χίος. Τι να της πεις τώρα;

Το ραντεβού ήταν για το τελωνείο της Χίου, όπου βρισκόμασταν τις προηγούμενες μέρες. Κι όταν λέμε τελωνείο σε τέτοια νησιά, εννοούμε δύο μικρά δωμάτια, στο ένα από τα οποία μπαινουν οι «κοινοτικοί» και στο άλλο οι υπόλοιποι.

Στο Τσεσμέ θα μας πήγαινε ένα μικρό φέρι τουρκικών συμφερόντων, λίγο κάτω από τον ιστό του οποίου καμάρωνε μια ζωγραφική αναπαράσταση με την τουρκική και την ελληνική σημαία «αγκαλιασμένες». Όχι που δεν θα είχε πολιτικό χρώμα η εκδρομή...

Το γκρουπ, αν και Σάββατο, είναι αρκετά μικρό, αφού τελικά οι περισσότεροι υπέκυψαν στους φόβους τους ή τρομοκρατήθηκαν από την ευχή της κοπέλας και το μετάνιωσαν.

Στο ταξίδι προς το Τσεσμέ, ο ξεναγός ενός άλλου γκρουπ που πηγαίνει προς Κωνσταντινούπολη προειδοποιεί τους επιβάτες να βγάλουν λίγα λίγα τα χρήματα και να μην πληρώνουν με ευρώ στις συναλλαγές τους, γιατί δεν τους συμφέρει. Κι ενώ σιγά σιγά ξεπροβλλει η ακτή του Τσεσμέ (40 λεπτά απέχει από τη Χίο), οι πιο παρατηρητικοί παρακολουθούν τον ιερέα συνταξιδιώτη μας να βγάζει τα ράσα και να ντύνεται με πολιτικά. «Πως να κυκλοφορήσεις σαν παπάς στη Σμύρνη αν δεν είσαι ο Χριστιόδουλος» προφανώς αναρωτιέται...

Στο τελωνείο του Τσεσμέ ο έλεγχος είναι υποτυπώδης. Στο κατάστημα με τα αφορολόγητα είδη που για τους Έλληνες δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον, το πιο ελκυστικό είδος για να μεταφέρεις στην Τουρκία πρέπει να είναι το ουίσκι. Ένα μπουκάλι κοστίζει εδώ 11 - 13 ευρώ, ενώ στην Τουρκία ξεπερνά τα 25 ευρώ!

Το Τσεσμέ (όσο προλάβουμε να δούμε) μοιάζει με όλες τις οργανωμένες παραλίες στα νησιά του Αιγαίου και σε τίποτα δεν θυμίζει ένα πρόσφατα χτυπημένο από την Αλ Κάι-

Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου «Καρνάκ» ο πολυκινηματογράφος, τα υποκαταστήματα των διάσημων οίκων μόδας όλου του κόσμου, αλλά και τα καφέ δίπλα στη θάλασσα, είναι από τις πιο «καπιταλιστικές» προτάσεις της Σμύρνης.

να σημείο, εκτός ίσως από τους λουόμενους που είναι μάλλον λίγοι για την εποχή.

Επιβιβαστήκαμε στο λεωφορείο που θα μας πήγαινε στην Σμύρνη. Εκτός από τον Έλληνα ξεναγό μας συνοδεύει και ένας Τούρκος (αξιωματούχος;) που παρενέβη μόνο μία φορά για να απαγορεύσει σε μια κυρία να βιντεοσκοπήσει τη διαδρομή.

Στον υπερασύγχρονο καινούριο αυτοκινητόδρομο που οδήγει στη Σμύρνη, τα αυτοκίνητα που συναντάμε είναι ελάχιστα. «Οι Τούρκοι δεν συνηθίζουν να παίρνουν το αυτοκίνητο», μας λύνει την απορία μας ο ξεναγός. «Εκτός από το ότι είναι πανάκριβα για να τα αγοράσει ένας μέσος Τούρκος, η βενζίνη κοστίζει 1.6 ευρώ, οπότε...». Τι θα πει «μέσος Τούρκος»; Το 80% των κατοίκων της Τουρκίας αν δεν είναι άνεργοι ζουν με μέσο όρο μισθού 250 ευρώ, ενώ μόνο ένα 15% είναι οι προνομιοῦχοι: δημόσιοι υπάλληλοι, τραπεζικοί και ανώτερα στελέχη επιχειρήσεων που έχουν μέσο μισθό 800 ευρώ. Όσο για το υπόλοιπο 5%, είναι οι πλούσιοι που κινούν τα νήματα...

Περνάμε από διάφορα χωριά και συνοικίες, μαθαίνοντας πρώτα τα ελληνικά ονόματα και κατόπιν τη ομη-

μερινή τους ονομασία. Αυτά στη μία πλευρά της διαδρομής, προς τη θάλασσα. Γιατί στην πλευρά που βλέπει προς τους λόφους της «ευρωπαϊκής Τουρκίας», οι περιοχές που συναντάμε είναι τα χωριά των εργατών στις βιομηχανίες και των φτωχότερων στρωμάτων, που φυσικά δεν έχουν επαφή με την Σμύρνη. Εκατοντάδες πανομοιότυπα κτίρια, που ακηματίζουν μελαγχολικές γκρίζες συστάδες. Τι κατασκευάζουν γερμανικές εταιρείες κατά παραγγελία του τουρκικού κράτους ή των βιομηχάνων και κατόπιν τις νοικιάζουν στις πολυμελείς—αυνήθως—οικογένειες των Τούρκων.

Εννοείται πως σε αυτές τις συνοικίες τα εκδρομικά γκρουπ δεν «πατάνε» ποτέ. Ο δίκός τους προορισμός όπως και όλων των οργανωμένων τουριστών είναι η μεγαλούπολη που φαίνεται στο βάθος: Η Σμύρνη («Ιζμίρ» αν θέλετε να συνεννοηθείτε με τους ντόπιους) των 3.5 εκατομμυρίων κατοίκων, των τεράστιων λεωφόρων, της άριστης ρυμοτομίας και των επιβλητικών δημόσιων κτιρίων.

Μπαίνοντας στην πόλη, το πρόγραμμα προβλέπει μια ημίωρη διαδρομή με το λεωφορείο για να «ξεναγηθούμε» σε όλα τα κεντρικά σημεία της πόλης κι αμέ-

Οι σύγχρονοι οδικοί κόμβοι στο κέντρο της ευρωπαϊκής Σμύρνης δείχνουν στον ανυποψίαστο επισκέπτη τη μία όψη του νομίματος. Για τους υπαίσιμους, η μελαγχολία για την αντίθεση ανάμεσα σε αυτή την εικόνα και στην όψη που δίνουν οι εργατικές συνοικίες στην είσοδο της πόλης δεν κρύβεται εύκολα...

ως μετά ακολουθεί ελεύθερος χρόνος, που για τους περισσότερους ισοδυναμεί με μια στέλειωτη βόλτα στο παζάρι. Ήπαμε... Αυτές οι εκδρομές έχουν βασικό στόχο τα ψώνια και όχι μια τουριστική ματιά.

Βέβαια, επειδή κάπως πρέπει να ζήσει και το πρακτορείο (αφού τα 35 ευρώ του εισιτηρίου της εκδρομής θεωρούνται μάλλον λίγα), το λεωφορείο μάς υποβιβάζει σε ένα συγκεκριμένο κατάστημα με δερμάτινα, τα οποία ο ξεναγός μας συστήνει «ανεπιφύλακτα». Το ζευγάρι των ιδιοκτητών είναι «φυσικά» Έλληνες υπό την Σύνθη όπου διαθέτουν και οντιστοιχη επιχείρηση και αφού μας κεράσουν αρωματικό τσάι, επιχειρούν να μας ξεναγήσουν στο μαγικό κόσμο του παζαριού. Ή αλλιώς το πώς ένα δερμάτινο που έχει αναγραφόμενη τιμή 400 τουρκικές λίρες (περίπου 247 ευρώ), καταλήγει να πουλιέται μετά την έκπτωση και την... καλή διάθεση («επειδή είσατε πατριώτες») σε 70 - 80 ευρώ!

Το παζάρι στην Τουρκία είναι ως γνωστόν τρόπος ζωής κι όχι ένα απλό εμπορικό κόλπο. Το ζπάνε το παζάρι οι πωλητές σε όλα τα καταστήματα και μοιά-

ζουν σχεδόν... απογοητευμένοι αν αγοράσεις το προϊόν στην αναγραφόμενη τιμή. Μάλιστα, επιζητούν και «έξυπνο παζάρι», που να συνοδεύεται από κομπλιμέντα στους πωλητές και άλλα παρόμοια.

Στο παζάρι φυσικά οι περισσότεροι μιλούν ελληνικά, ενώ οι πιο πολλοί από τους υπόλοιπους καταλαβαίνουν αλλά κάνουν πως δεν ξέρουν για να μπορέσουν να ακούσουν τι λένε οι Έλληνες μεταξύ τους. Άλλωστε το χρώμα και οι ήχοι της Ελλάδας υπάρχουν παντού. Ρέμος, Γαρμπή και Βίση στο ραδιόφωνα, ελληνικές ταμπέλες για τις εκπώσεις...

Ζαλισμένοι από τις φωνές του παζαριού επιχειρούμε να γνωρίζουμε το άλλο πρόσωπο της Σμύρνης. Το πρώτο πράγμα που μας έκανε εντύπωση ήταν η απίστευτη καθαριότητα της πόλης. Μέσα κι έξω από το παζάρι, αν και οι κάδοι απορριμμάτων είναι ελάχιστοι, η πόλη είναι παντελώς απαλλαγμένη από σκουπίδια και μυρωδιές. Πώς να μη θυμηθείς τις άναρχες ελληνικές λαϊκές αγορές και όσο αφήνουν στο πέροσμά τους;

Το κέντρο της Σμύρνης έχει έντονο ευρωπαϊκό χρώμα. Η πόλη που ετοιμαζόταν να φιλοξενήσει τον Αύγουστο την Πανεπιστημιάδα δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από το κέντρο όλων των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων: τεράστιο ξενοδοχείο, πολυκώροι

διασκέυσης (δεσπόζει η «Φουάρ» στη βόρεια πλευρά της πόλης), έργα τέχνης στις κεντρικές πλατείες, πολυτελείς καφετέριες και μεγάλα εμπορικά κέντρα, από τα οποία ξεχωρίζει το «Καρνάκ». Εκεί, μετά το νεοκλασικό καλωσόρισμα της εισόδου, σε περιμένει ένας πολυκινησιογράφος, μια στέλειωτη σειρά εμπορικών καταστημάτων και σε αποχαιρετά μια αλυσίδα από ευρωπαϊκές καφετέριες δίπλα στην παραλία.

Ακόμα και οι νέοι στη Σμύρνη δείχνουν να έχουν σπασταθεί από τις μουσουλμανικές προκαταλήψεις. Κυκλοφορούν αγκαλιά, φιλιούνται, φορούν στενά τζιν (ποτέ «χαμπλοκάβαλα» όμως) και προσπαθούν να ενσωματωθούν με τους ευρωπαίους τουρίστες της πατρίδας τους, 'ή έστω να τους αντιγράψουν...

Δεν μπορείς βέβαια να προσπεράσεις εύκολα το επιβλητικό άγαλμα του Κεμάλ Ατατούρκ, όμως έτσι κι αλλιώς ο Κεμάλ υπάρχει σε τόσες πολλές μορφές —φωτογραφίες, γκραβούρες, συσκευασίες, ακόμα και... αγιογραφίες— στην Τουρκία, που τελικά το άγαλμα δεν σου κάνει τόσο εντύπωση.

Φραϊά η βόλτα στην Σμύρνη, καλό και το παζάρι, όμως... αυτός ο «κόκκινος αυγερινός» και τα «έκτακτα μέτρα ασφαλείας» που ήταν τελικά: Ούτε μία στιγμή δεν καταλάβαμε ότι διανύουμε «δύσκολες μέρες». Ακόμα κι όταν το ειδικό μπλάνο στην είσοδο του «Καρ-

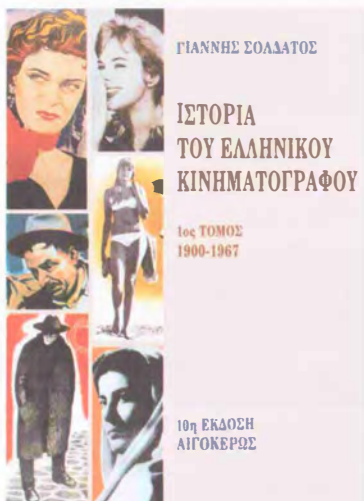
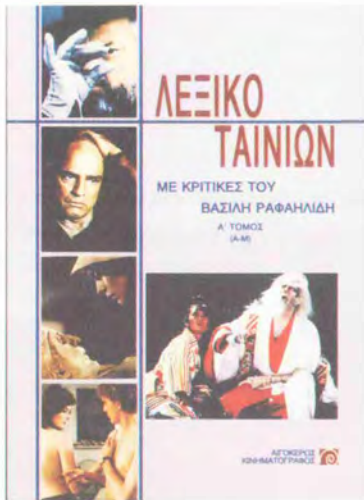
Όταν περπατάς στην Σμύρνη όπως και σε όλη την Τουρκία— έχεις δει τον Κεμάλ τόσες πολλές φορές και σε τόσο διαφορετικές «στάσεις» που όταν φτάσεις στο επιβλητικό άγαλμα στην κεντρική πλατεία, καταλήγει να μη σου κάνει ιδιαίτερη εντύπωση.

Η ελληνική και τουρκική σημαία μαζί στο πλοiάριο που εκτελεί το δρομολόγιο Χίος – Τσεσμέ. «Δεν θα μπορούσε να είναι ελληνικό», αναρωπιέται ένας από τους συνταξιδιώτες μας, διακηρύσσοντας έτσι με τον τρόπο του ότι δεν ξεγελιέται από τους συμβολισμούς περί ελληνοτουρκικής φιλίας. Στο κατάστημα με τα δερμάτινα, βέβαια, όταν φτάσαμε στη Σμύρνη, ξεπέρασε κάθε πηικό εμπόδιο.

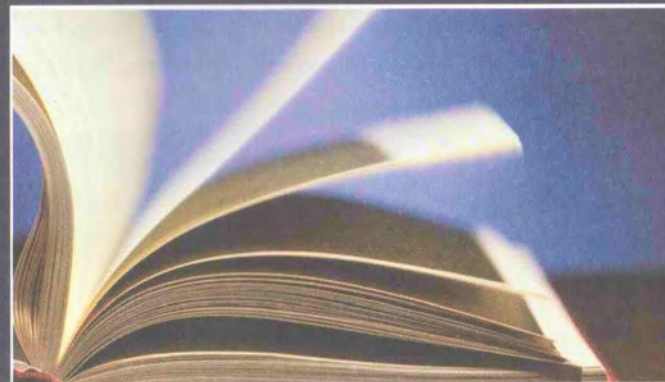

νάκ» «χτύπησε» στο πέρασμά μας από τις συσκευασίες μας, ο ιδιωτικός αστυνομικός δεν έδωσε καμία σημασία κι ας μην είχε δίπλα του κάμερα, ενώ και στο τελωνείο του Τσεσμέ ο έλεγχος ήταν σχεδόν αόρατος, είτε περνούσαν Έλληνες, είτε τουρίστες άλλων εθνικοτήτων.

Στην επιστροφή από Τσεσμέ προς Χίο, ταξιδεύουν μαζί μας και μια μεγάλη παρέα Ελλήνων, εκδρομείς από την Πάτρα, που ολοκλήρωναν την επτάμηρη περιήγησή τους στην Τουρκία. Οι εντυπώσεις τους, ίδιες με τις δικές μας... Όπως και το τελικό σχόλιο όλων μας: τα δύο πρόσωπα της Τουρκίας πολύ αργά και πολύ δύσκολα θα συναντηθούν. Και —ανεξάρτητα από την Κύπρο και τα σοβαρά ελληνοτουρκικά προβλήματα— το σοκ που θα υποστεί η κοινωνία και η οικονομία της γειτονικής χώρας με την είσοδο στην Ευρώπη (έστω και μετά από 15 - 20 χρόνια) θα είναι τεράστιο και οδυνηρό...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΤΟΣ

Οι παραμελημένες μορφές εκπαίδευσης

Κάθε Σεπτέμβριο το οφιέρωμα στην εκπαίδευση που συνοδεύει την ύλη του «Δ» κρύβει ένα μεγάλο δίλημμα. Πάσες φορές να πει και να ξαναπεί κάποιος για την ιδιωματική εκπαίδευση, για τις ανάγκες που δημιουργεί η ανυπαρξία ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής πολιτικής, για τα προβλήματα που λύνει ή δημιουργεί η παρασιαιδία και όλα τα σχετικά.

Έτσι, αποφασίσαμε φέτος να μη δώσουμε στο ένθετο κανένα τέτοιο χρώμα, αλλά να «μιλήσουμε» για όλες τις ειδικές και ελαφρώς παραμελημένες μορφές εκπαίδευσης.

Γιατί μπορεί τα φροντιστήρια της μέσης εκπαίδευσης ή τα ξενόγλωσσα να καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο κομμάτι της επικαιρότητας κάθε χρόνο αυτή την περίοδο, όμως κανείς δεν μπορεί να παραβλέψει την αξία κάποιων άλλων μορφών εκπαίδευσης, που δεν ακούγονται τόσο πολύ, είτε γιατί έχουν σχετικά μικρή ιστορία, είτε γιατί θεωρούνται «πολυτέλεια», είτε γιατί συχνά παρασυρόμαστε και πιστεύουμε ότι αφορούν μια μικρή μειοψηφία.

Δώσαμε, λοιπόν, φέτος χώρο στη μουσική εκπαίδευση και τα κενά που υπάρχουν, στα ειδικά σχολεία και το οπουδήποτε έργο που επιτελούν, καθώς και στην εκπαίδευση για ένο κοινούριο για την Ελλάδα επάγγελμα, αυτό της πολιτιστικής διοίκησης, που είναι περισσότερο απαραίτητο από όσο οι περισσότεροι φανταζόμαστε.

Μαζί και ένο ενδιαφέρον μανιφέστο για την ευρωπαϊκή πολιτική παιδείας, υπό μορφή «ονήουκων» πανεπιστημιακών από όλη την Ευρώπη. Αν μη τι άλλο, να γίνεται και λίγος διάλογος...

Το δεύτερο τεύχος του περιοδικού **περιβάλλον**

Κυκλοφορεί στις 10 Οκτωβρίου

- ❖ Αφιέρωμα στην ανακύκλωση. Καινούριες μέθοδοι και τεχνολογίες για τη νέα μόδα που... σώζει
- ❖ Σκηνοθέτες και ηθοποιοί ανακαλύπτουν τη μαγεία της φύσης και διαμαρτύρονται με το δικό τους τρόπο
- ❖ Γκολφ: Ο νέος πόλεμος για το περιβάλλον γίνεται για ένα... μπαστούνι

Περιβάλλον και πολιτισμός πάνε μαζί!

ΔΩΡΕΑΝ μαζί με το ΔΟΝΤΙ του Οκτωβρίου

Για πληροφορίες – καταχωρήσεις:

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, Τηλ. – fax 2610-323.060

e-mail: ealexandraki@todonti.gr

Έλενα Αλεξανδράκη

Η πολιτιστική διαχείριση ήρθε για να μείνει!

της Μυρσίνης Λιοναράκη

Νέα μόδα; Εφεύρεση των πανεπιστημίων για να μαζεύουν φοιτητές; Η μήπως απλώς μια σύγχρονη ανάγκη των καιρών; Ο όρος «πολιτιστική διαχείριση» τελευταία ακούγεται πολύ!

Στην ελληνική, όπως και στην αγγλική γλώσσα, ο όρος εμφανίζεται με αρκετούς συνδυασμούς αφού τον συναντάμε ως πολιτιστική / καλλιτεχνική διοίκηση (cultural / art administration) αλλά και ως πολιτιστική / καλλιτεχνική διαχείριση (cultural / art management). Βεβαίως και στις δύο γλώσσες ο όρος εμφανίζεται και με άλλους συνδυασμούς λέξεων και αυτό επειδή πρόκειται για έναν καινούριο επαγγελματικό χώρο που δεν έχει ακόμα κατορθώσει να κατοχυρωθεί επιστημονικά. Για τον ίδιο λόγο δεν έχει δοθεί ακόμα και επίσημος ορισμός του τίτλου αυτού. Η Ιωάννα Τσιβάκου ωστόσο, καθηγήτρια του μεταπτυχιακού τμήματος «Πολιτιστική Πολιτική, Διοίκηση και Επικοινωνία» του Παντείου Πανεπιστημίου, προσπαθεί να δώσει τον δικό της ορισμό και εξηγεί ότι: «συνήθως με αυτόν τον όρο εννοούμε τη διοίκηση στους πολιτισμικούς ή (όπως το λένε οι περισσότεροι στην Ελλάδα) πολιτιστικούς οργανισμούς. Με αυτό εννοούμε τους οργανισμούς που το κύριο προϊόν τους είναι η παραγωγή κουλτούρας. Π.χ.: ενός πολιτιστικού συλλόγου, ενός θεατρικού θιάσου, μιας πινακοθήκης κ.λπ. (στα αγγλικά art organizations). Ο όρος αποδίδεται επίσης και στις πολιτισμικές ή πολιτιστικές βιομηχανίες (cultural industries) όπως οι εταιρείες παραγωγής δίσκων, ταινιών κ.λπ.»

Προσωπικά επιλέγω τον όρο «πολιτιστική διαχείριση» για δύο συγκεκριμένους λόγους. Πρώτον, επειδή πρόκειται σαφώς για «πολιτισμό», κάτι πολύ πιο ευρύ από τα στενά όρια της «τέχνης» και πολύ πιο κοντινό στην κοινωνική διάσταση του ατόμου. Δεύτερον, εξαιτίας της ειδοποιούς διαφοράς που υπάρχει μεταξύ της «διαχείρισης» και της «διοίκησης». Ο υπεύθυνος μιας τέτοιας θέσης περισσότερο διαχειρίζεται πρόσωπα, υλι-

κά και καταστάσεις παρά διοικεί. Πρόκειται, λοιπόν, για τον συντονιστή όλων όσων συμμετέχουν σε ένα πολιτιστικό project χωρίς αυτό να του αφαιρεί την προσωπική του σφραγίδα και τον τελικό λόγο.

Πρόκειται σαφώς για ανάγκη των καιρών αφού πλέον οι πολιτιστικές διοργανώσεις είναι σύνθετες και απλώνονται σε πολλά επίπεδα. Δεν φτάνουν μόνο καλλιτεχνικές γνώσεις και οργανωτικές ικανότητες. Η αγορά επιβάλλει και γνώσεις οικονομικές, διοικητικές, επικοινωνιακές και άλλες. Το αντικείμενο ωστόσο απαιτεί γνώσεις καλλιτεχνικές και ικανότητες στον τομέα της παραγωγής. Ποιος είναι λοιπόν αυτός που μπορεί να συνδυάσει όλα αυτά μαζί και να συντονίσει ένα μεγάλο καλλιτεχνικό ή πολιτιστικό γεγονός;

Σήμερα πια σε πολλές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα, κάποιος που ενδιαφέρεται για την πολιτιστική διαχείριση, μπορεί να αποκτήσει τη σχετική ανώτατη μόρφωση στο πανεπιστήμιο. Το αντικείμενο αυτό άρχισε να κάνει εμφανή την παρουσία του στα ακαδημαϊκά προγράμματα τις τελευταίες δεκαετίες και παρουσιάστηκε αρχικά ως τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών. Πρωτοπόρος σε αυτόν τον χώρο ήταν οι Η.Π.Α. και δεν είναι τυχαίο και το ότι το πρώτο πανεπιστήμιο που ίδρυσε κύκλο μαθημάτων με τίτλο «Cultural Management» (πολιτιστική διαχείριση) ήταν αυτό του Yale το 1966.

Μπορεί κανείς να ξεκινήσει τις σπουδές του κατευθείαν από το αντικείμενο αυτό ή να εξειδικευθεί όταν προέρχεται από άλλους επιστημονικούς χώρους. Αν και σε λίγες χώρες υπάρχουν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα που να προσφέρουν σπουδές προπτυχιακού επιπέδου στο αντικείμενο, υπάρχουν ωστόσο σπουδές από τις οποίες μπορεί κανείς να ξεκινήσει για να βρεθεί εκεί.

Η πολιτιστική διοίκηση μπορεί να είναι εξειδίκευση ατόμων που προέρχονται από τους χώρους της τέχνης και του πολιτισμού (Ιστορία της Τέχνης, Καλές Τέχνες, Art du Spectacle, Θεατρολογία, Cultural Studies, Κινηματογράφος, Μουσειολογία κ.ά.) αλλά και από τους τομείς της επικοινωνίας και της διοίκησης ή των οικονομικών. Βεβαίως σε πολλές χώρες του εξωτερικού ήδη έχει εφαρμοστεί το σύστημα της «ισοτιμίας σπουδών», δηλαδή της αξιολόγησης της επαγγελματικής εμπειρίας. Έτσι επαγγελματίες του είδους χωρίς σχετικές σπουδές μπορούν να εισαχθούν κατευθείαν σε μεταπτυχιακές σπουδές ή να κερδίσουν κάποια χρόνια από τις προπτυχιακές τους σπουδές. Αυτός ο τρόπος εξαργύρωσης της επαγγελματικής εμπειρίας έχει ένα ειδικό βάρος στον τομέα της πολιτιστικής διοίκησης αφού πρόκειται για τομέα που στην αγορά εργασίας προϋπάρχει των ακαδημαϊκών σπουδών.

Η ύλη που διδάσκεται στα πανεπιστήμια στον τομέα της πολιτιστικής διοίκησης καθορίζεται πάντα με βάση τους ίδιους άξονες, όπως και να ονομάζεται το πτυχίο. Πρόκειται για ένα μείγμα μαθημάτων άλλων επιστημονικών πεδίων (όπως η οικονομία, η διοίκηση επιχειρήσεων, η επικοινωνία και άλλα) με μία ειδοποιό διαφορά από τα άλλα πανεπιστημιακά τμήματα: όλα κινούνται γύρω από τον πολιτισμό!

Στο πρόγραμμα σπουδών των περισσότερων μεταπτυχιακών συναντάμε τα εξής μαθήματα:

- Οικονομία του πολιτισμού: εξετάζονται έννοιες όπως οι οικονομικοί πόροι, οι κορηγίες, ο σχεδιασμός του προϋπολογισμού, οι ανάγκες της αγοράς, αλλά και θέματα ειδικότερα (ανάλογα με τη χώρα σπουδών) όπως τα συνδίκαια των καλλιτεχνών, το φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα κ.λπ.
- Δίκαιο του πολιτισμού: το ενδιαφέρον επικεντρώνεται

νεται σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων, προστασίας αρχαιοτήτων, διεθνών και διακρατικών συμβάσεων, προστασίας και δικαιωμάτων μειονοτήτων, πολυπολιτισμικότητας κ.τ.λ.

- **Marketing**—Επικοινωνία: ασχολείται με τις βασικές αρχές και θεωρίες επικοινωνίας, με έννοιες όπως η διαφήμιση, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οι δημόσιες σχέσεις αλλά και η προώθηση έργου.

- **Διοίκηση πολιτιστικών μονάδων:** παρουσιάζει τρόπους και μεθόδους διαχείρισης, οργάνωσης και χάραξης στρατηγικής και αναλύει έννοιες όπως το ανθρώπινο δυναμικό (ανθρώπινοι πόροι), το management και άλλα.

- **Καλλιτεχνική παραγωγή / δημιουργία:** γίνεται λεπτομερής αναφορά σε όλα τα είδη δημιουργίας της τέχνης και του πολιτισμού (εικαστικά, λογοτεχνία, θέατρο, κινηματογράφος, μουσική κ.λπ.) μέσα από προσεγγίσεις ιστορικές, φιλοσοφικές αλλά και επιστημονικές.

Επιπλέον τα πιο πολλά πανεπιστημιακά τμήματα έχουν στην ύλη τους και μαθήματα για τις νέες τεχνολογίες, το ίντερνετ αλλά και τις ξένες γλώσσες. Μεγάλη έμφαση δίνεται επίσης και στην αναπτυξιακή διάσταση του πολιτισμού όπως και στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής ή της πολιτιστικής διπλωματίας. Εκεί ο πολιτισμός φεύγει από τα στενά όρια του κοινού του και απλώνεται στον τομέα της κοινωνίας και της πολιτικής. Μαθαίνει κανείς πώς να χρησιμοποιεί την τέχνη και τον πολιτισμό ως μέσο για την τοπική ανάπτυξη, τον τουρισμό, τις διπλωματικές σχέσεις και άλλα.

Μπαίνοντας στον επαγγελματικό κόσμο γρήγορα διαφαίνονται οι προοπτικές του επαγγέλματος αφού επί της ουσίας κάθε καλλιτεχνική απόπειρα που βγαίνει στην αγορά και ανοίγει στο κοινό, οφείλει να συντονίζεται από κάποιον ειδικό στον τομέα της πολιτιστικής διαχείρισης. Καταρχήν το Υπουργείο Πολι-

τισμού, αλλά και οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχουν υπηρεσίες που μπορούν να απορροφήσουν επαγγελματίες του χώρου. Το ίδιο κάνουν και πολλά πολιτιστικά και επιμορφωτικά ιδρύματα (δημόσια ή ιδιωτικά) αλλά και φορείς όπως τα μουσεία, οι πινακοθήκες και άλλα.

Το πολιτιστικό ρεπορτάζ στα μέσα μαζικής ενημέρωσης στελεχώνεται επίσης από τους ίδιους ανθρώπους, όπως συμβαίνει και με τις γκαλερί ή τους φορείς (εταιρείες) οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ο χώρος της πολιτιστικής διπλωματίας είναι ένας ακόμα χώρος που διορίζει πολιτιστικούς ακολούθους στις περισσότερες χώρες του εξωτερικού. Από εκεί και πέρα, και με βάση τις νέες ανάγκες της αγοράς, πολλές πόρτες ανοίγονται και σε όλα τα είδη πολιτισμού ξεχωριστά όπως στο χώρο του βιβλίου, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της δισκογραφίας κ.λπ.

Αυτές, ωστόσο, είναι μόνο οι «παραδοσιακές» θέσεις εργασίας». Σήμερα πια υπάρχουν νέες συνθήκες που επιβάλλουν την ύπαρξη αυτών των ανθρώπων σε θέσεις και φορείς που μέχρι χτες ίσως δεν είχαν καμία σχέση με τον πολιτισμό και την τέχνη. Ενδεικτικά αναφέρω το αυξημένο ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα για μια αρκετά παλιά μέθοδο: τη μέθοδο της χορηγίας. Οι μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες που αποφασίζουν να εισέλθουν στον χώρο της πολιτιστικής χορηγίας είναι πλέον αναγκασμένες —και εάν δεν είναι ήδη, θα γίνουν αναπόφευκτα σύντομα— να προσλάβουν στελέχη με γνώσεις στην πολιτιστική διαχείριση. Αυτό προσφέρει την δυνατότητα σωστής αξιολόγησης του φορέα και του έργου που θα χρηματοδοτηθεί από την εταιρεία αλλά συγχρόνως της δίνει και την δυνατότητα να εμπλακεί και στη διοργάνωση (το στάσιμο) του project. Οι εταιρείες αυτές όμως δεν όρουν πολιτιστικά αποκλειστικά μέσω των χορηγιών. Σήμερα πια, οι περισσότερες μεγάλες εταιρείες (ιδίως οι πολυεθνικές) επι-

διώκουν να στελεχώσουν τα τμήματα του marketing και των δημοσίων σχέσεων και από άτομα με ειδικευση στην πολιτιστική διαχείριση. Αυτό συμβαίνει για να μπορούν να εξασφαλίσουν μια πολιτιστική παρουσία αυτόνομη είτε για εμπορικούς λόγους, είτε ακόμα και για καθαρά διαφημιστικούς ή φιλανθρωπικούς.

Η πολιτιστική διαχείριση ήρθε, λοιπόν, για να μείνει! Φτάνει απλώς να το συνειδητοποιήσουμε όλοι...

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΕΙ ΜΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΕΔΡΑ
Ινστιτούτο Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού Πανεπιστημίου Πανepιστημίου	«Πολιτισμική Πολιτική, Διοίκηση και Επικοινωνία» (μεταπτυχιακό)	Αθήνα
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	«Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων» (μεταπτυχιακό)	Πάτρα
Ίδρυμα Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	«Ιστορία, Αρχαιολογία και Διαχείριση του Πολιτισμικών Αγαθών» (προπτυχιακό)	Καθαμάτα
Πανεπιστήμιο Paris IX - Dauphine και Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών	Διαχείριση Πολιτισμικών Θεμάτων (μεταπτυχιακό)*	Αθήνα

* Τα μαθήματα διδάσκονται στην γαλλική γλώσσα

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΟΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ :

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΠΟΛΗ, ΧΩΡΑ
University of Sussex	Μπράιτον, Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ
City University London	Λονδίνο, Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ
Manchester Metropolitan University	Μάντσεστερ, Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ
University of Barcelona	Βαρκελώνη, ΙΣΠΑΝΙΑ
University Bocconi	Μιλάνο, ΙΤΑΛΙΑ
Fondation Marcel Hicter	Βρυξέλλες, ΒΕΛΓΙΟ
Université Lyon*	Λυόν, ΓΑΛΛΙΑ
Columbia College	Σικάγο, ΗΠΑ
Boston University, Metropolitan College	Βοστώνη, ΗΠΑ

* Αναλυτική και τρέχουσα ενημερωμένη λίστα με όλες τις σχολές όπου διδάσκονται η πολιτισμική διαχείριση μπορεί κανείς να βρει στην ιστοσελίδα www.hitspistemepi.gr

Του Ευθύμιου Γεννάτου (*)

Ακαδημία μουσικής: Ανάγκη ή πόλητεία;

Με αφορμή την έναρξη της σχολικής χρονιάς και σε συνέχεια του άρθρου μας που δημοσιεύτηκε στο «Δ» —τεύχος 35—, για τη μουσική εκπαίδευση στη χώρα μας, επανερχόμαστε με μερικούς ακόμη προβληματισμούς - ουσιαστικά προέκταση των όσων εκθέσαμε στο προηγούμενο άρθρο μας.

Επίκεντρο της προβληματικής μας αποτέλεσαν οι μουσικοί εκπαιδευτικοί θεσμοί της χώρας μας (ωδεία, μουσικά σχολεία, μουσικά τμήματα των ΑΕΙ) καθώς και η έλλειψη μουσικών ακαδημιών κατά τα πρότυπα του εξωτερικού.

Βεβαίως η ίδρυση μιας μουσικής ακαδημίας στην Ελλάδα, σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης, δεν έχει νόημα εάν δεν λύσει ή/και δεν δώσει έναυσμα να λυθούν πολλά από τα κακώς κείμενα στο χώρο της μουσικής εκπαίδευσης. Εάν η ίδρυση ενός τέτοιου ιδρύματος απλώς «κουκουλώσει», όπως κάνουν σήμερα οι υπάρχοντες μουσικοί οργανισμοί, τα χρόνια προβλήματα του χώρου, τότε είναι πραγματικό περιττό να επιχειρηθεί κάτι τέτοιο.

Γιγχεύς έργων βέβαια, αλλά και σωστά προγραμματισμένη εκπαιδευτική πολιτική, είναι να λύνονται οι όποιες δυσλειτουργίες από τους υφιστάμενους εκπαιδευτικούς φορείς και όχι

να ιδρύονται αωρηδόν ιδρύματα μόνο και μόνο για να καλύπτουν κενά των υπορχόντων.

Επειδή όμως δυστυχώς όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς ανέχονται την υπάρχουσα κατάσταση επιδεικνύοντας μιν αφύικη αδιαφορία, τότε ελπίζουμε η ίδρυση και λειτουργία μιας ακαδημίας να τάράζει τα λιμνάζοντα ύδατα —εφ' όσον φυσικά γίνει με διάθεση να επιλυθούν ουσιστικά τα ελλείμματα της μουσικής εκπαίδευσης.

Πρώτα—πρώτα πρέπει να γίνει δυνατή η εισαγωγή των σπουδαστών σε αυτήν χωρίς το θεσμό των πανελληνίων εξετάσεων, αλλά με εξετάσεις αυστηρά μουσικού περιεχομένου που θα διενεργεί το ίδιο το ίδρυμα και θα επικεντρώνονται στα γνωστικά πεδία που επιθυμεί να σπουδάσει ο υποψήφιος, όπως η εξέταση σε κάποιο όργανο, θεωρητικά, σύνθεση, μονωδία κ.ο.κ. Με αυτό τον τρόπο θα επιτευχθεί η εισαγωγή πραγματικά άξιων και με ουσιαστικό επίπεδο σπουδαστών, που θα επιθυμούν ειλικρινά να ασχοληθούν με τον τομέα που έχουν επιλέξει και όχι ατόμων που, ορισμένες φορές, από σύμπτωση εισάγονται στα μουσικά τμήματα και που αρκετές φορές η μουσική δεν είναι καν η πρώτη τους επιλογή—χωρίς να σημαίνει ότι δεν εισάγονται και σπουδαστές που πραγματικά αγαπούν αυτό που κάνουν.

Η σημερινή κατάσταση όπο οι υποψήφιοι σπουδαστές των μουσικών τμημάτων

των ΑΕΙ εξετάζονται σε πλήθος άσχετων μαθημάτων (π.χ. ιστορία, έκθεση, λατινικά(!), αρχαία, είτε σε μαθηματικά, χημεία, κ.λπ.) και... παρεμπιπτόντως σε δύο μόνο «ειδικά» μαθήματα όχι ιδιαίτερων απαιτήσεων, μόνο σποσμούς νευρικού γέλωτος θα προκαλούσε σε κάποιον ειδήμονα από μια ακαδημία του εξωτερικού.

Θα πρέπει επίσης με τη διαδικασία που αναφέρθηκε, να δοθεί η δυνατότητα σε πτυχιούχους και διπλωματούχους ωδείων να συνεχίσουν και να βελτιώσουν τις σπουδές τους στην χώρα μας σε ανώτερο επίπεδο, κάτι που κάνουν ήδη οι διάφορες ακαδημίες του εξωτερικού, παρέχοντας στους Έλληνες μουσικούς αποφοίτους ωδείων, αυτό που η ελληνική πολιτεία τους αρνείται (γιατί άραγε;).

Αυτό το τελευταίο θα μπορούσε—και θα έπρεπε—να οδηγήσει σε αξιολόγηση και διαβάθμιση των τίτλων που δίνουν σήμερα τα ωδεία ανά την επικράτεια, ώστε και το τρωθέν κύρος τους να αποκαταστήσουν αλλά και να μην παρατηρείται το θεσμικό και συνάμο εκπαιδευτικό παράδοξο, αυτό δηλαδή που δίνει η πολιτεία με το ένα χέρι (αναγνωρισμένα από το κράτος πτυχία) να το παίρνει με το άλλο (αδιαβάθμιτοι τίτλοι με ό,τι αυτό συνεπάγεται). Χρειαστόμαστε λιγότερα, ποιτικότερα και διαβαθμισμένα ωδεία.

Στους εκπαιδευτικούς στόχους μιας μουσικής ακαδημίας δεν μπορεί επίσης παρά να κατέχει πρωτεύουσα θέση η ουσιαστικότερη διδασκαλία και εμπάθυση σε τομείς όπως π.χ. σολίστ οργάνων, σύνθεσης, σύγχρονων τεχνολογιών στη μουσική, διεύθυνσης ορχήστρας, μονωδίας, μουσικής κινηματογράφου κ.α. που δεν ικανοποιούνται στο επιθυμητό επίπεδο ούτε από τα ωδεία βέβαια, αλλά ούτε και από τα ΑΕΙ των οποίων υποτίθεται σποσολή τους είναι να καλύψουν αυτούς ακριβώς τους τομείς. Όλα αυτά, καθώς και συναφή πεδία, πρέπει να καλύπτονται και σε πλήρεις, εξειδικευμένους, προπτυχιακούς κύκλους σπουδών (ανοιχτούς σε οποιονδήποτε διαθέτει τις ουσιαστικές ικανότητες να παρακολουθήσει τον αντίστοιχο κύκλο) και όχι μόνο υπό

τη μορφή «μαθημάτων επιλογής» ή «μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών».

Κεφαλαιώδους σημασίας στην επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος είναι η άρτια υλικοτεχνική υποδομή που θα έχουν, εξ' αρχής, στη διάθεση τους σπουδαστές και καθηγητές, αλλά και η στελέχωση ενός τέτοιου ιδρύματος με Έλληνες και — γιατί όχι— ξένους καθηγητές με διεθνή καριέρα και διδακτική πείρα σε αντίστοιχες ακαδημίες του εξωτερικού.

Χρειάζεται να προστεθεί εδώ ότι οι διαδικασίες πρόσληψης των διδασκόντων πρέπει να είναι αδιάβλητου χαρακτήρα και όχι αποτέλεσμα πιέσεων, παρεμβάσεων και «γνωριμιών»;

Η σύνδεση της μουσικής και με άλλες μορφές τέχνης —παραστατικές τέχνες επί παραδείγματι— θα ήταν κιάλο να επιδιωχθεί διότι θα συνέβαλε στη

γενικότερη παιδεία των μουσικών και αυτό είναι ένα μοντέλο που κάποιες ακαδημίες του εξωτερικού εφαρμόζουν.

Όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω είναι, κατά τη γνώμη του γράφοντος, στοιχεία που μαζί και με άλλες αναγκαίες προσθήκες και βελτιώσεις, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αποδοτικότερη και ποιοτικότερη εκπαίδευση των σπουδαστών της μουσικής στη χώρα μας και να κλείσουν κενά δεκαετιών.

Όταν δε τα κενά αυτά είναι κυρίως θεσμικού χαρακτήρος και δευτερευόντως οργανωτικού, τότε αυτό που απαιτείται είναι αλλαγή της νοοτροπίας και της αντίληψης για τη μουσική παιδεία που παρέχουμε στους μελλοντικούς μουσικούς.

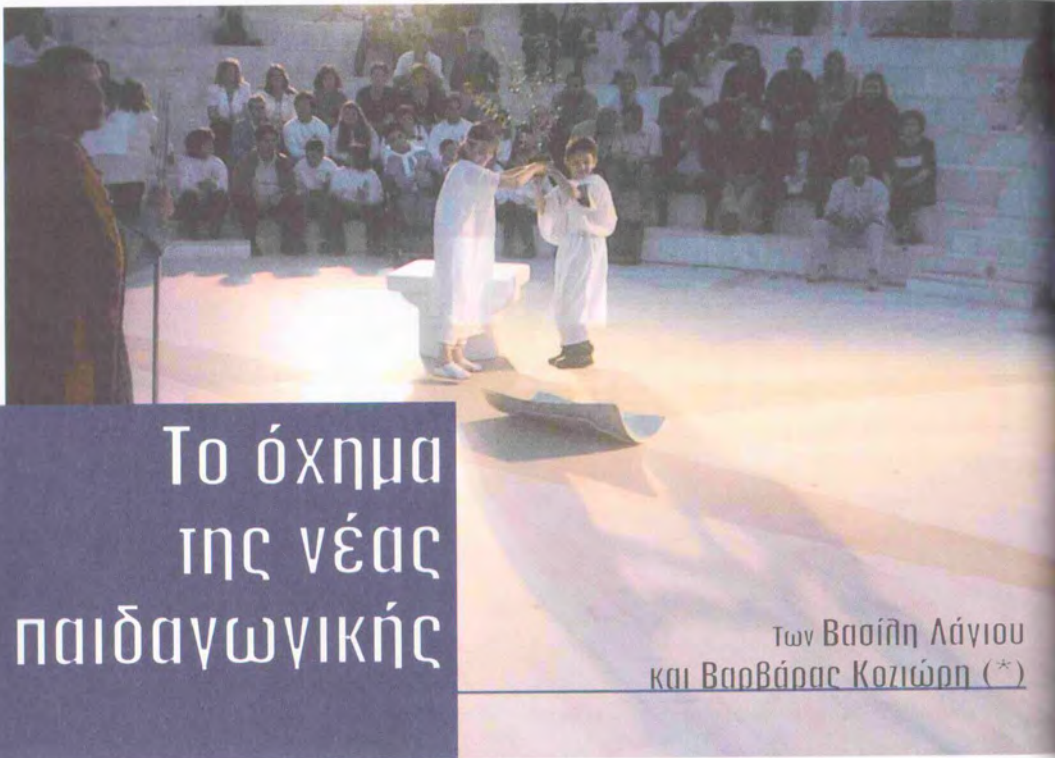
(*) Ο κ. Ευθύμιος Γεννάτος είναι πιανίστας—θεωρητικός

μας ξεχωρίζουν γιατί ...
έχουμε ταυτότητα

id>STUDIO
■■■■ + ■■■■

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑ SPOT | ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Γεροκωστοπούλου 5, Πάτρα 26221, T: 2610.221505, www.idstudio.gr info@idstudio.gr

Το όχημα της νέας παιδαγωγικής

των Βασίλη Λάγιου
και Βαρβάρας Κοζιώρη (*)

Η εμπειρία από τα πολιτιστικά προγράμματα στα ειδικά σχολεία της Αχαΐας

Πριν από δύο χρόνια θεσπίστηκε ο θεσμός των Υπευθύνων Πολιτιστικών Θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων ανά νομό με σκοπό την προώθηση των πολιτιστικών θεμάτων και την ενίσχυση των καλλιτεχνικών αγώνων στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Μέσα από τη διαδικασία των πολιτιστικών προγραμμάτων, που η διάρκειά τους είναι από 3 - 5 μήνες, οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τον κόσμο της δημιουργίας και αποκτούν συνείδηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Αξιολογούν τα πολιτιστικά επιτεύγματα, βλέπουν ότι είναι προϊόν ανθρώπινης συλλογικής προσπάθειας και κατανοούν καλύτερα τη σημασία της συνεργασίας. Η γνώση του παρελθόντος γίνεται κινητήρια δύναμη για νέα δημιουργία, ώστε να αποτελέσουν οι ίδιοι οι μαθητές μέρος του πολιτικού γίγνεσθαι και να γίνουν δρώντα άτομα.

Ως Πολιτιστικό Πρόγραμμα ορίζεται κάθε δημιουργική διαδικασία που έχει ως αντικείμενό της την ανάδειξη και προώθηση στοιχείων πολιτισμού όπως ήθη—έθιμα, τελετουργίες, επαγγέλματα, γλώσσα, κεινοποιήσεις, αντιλήψεις, ιδέες, τοπική ιστορία, ξενοφοβία—ρατσισμός, βία, ανεργία, αρχιτεκτονήματα κ.λπ.

Με βάση το θεσμικό πλαίσιο οι υπεύθυνοι του Τμήματος Νομού Αχαΐας συνεργάστηκαν κατά τα σχολικά έτη 2003—04 και 2004—05 με το Σχολικό Σύμβουλο Ε' Περιφέρειας Ειδικής Αγωγής, με τον Κοινωνικό Τομέα του Δήμου της Πάτρας, με όλα τα Ειδικά Σχολεία της Αχαΐας και με τους Φορείς που προσφέρουν εκπαίδευση και αγωγή σε παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Όλα αυτά τα σχολεία και οι φορείς υλοποίησαν πολιτιστικά προγράμματα, τα παιδιά εργάστηκαν και δημιούργησαν με τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της κάθε σχολικής χρονιάς και παρουσίασαν τη δουλειά τους στο τέλος του διδακτικού έτους 2003 - 2004 και 2004 - 05, στην 1η και 2η Πολιτιστική Συνάντηση Σχολείων και Φορέων Ειδικής Εκπαίδευσης και Αγωγής. Η συνάντηση αυτή έγινε σ' ανοικτό χώρο (θέατρο), για ένα συνεχόμενο τριήμερο και τετράημερο αντίστοιχα.

Κατά τη διάρκεια της συνεργασίας μας με τους εκπαιδευτικούς και μαθητές αυτών των σχολείων διαπιστώσαμε ότι η μάθηση, μέσα από τη βιωματική προσέγγιση, που κατά κύριο λόγο χρησιμοποιείται κι ενδείκνυται γι' αυτά τα παιδιά, έχει ως κύριο και βασικό άξονα την τέχνη, γιατί μπορεί και ελευθερώνει την ενέργεια του παιδιού και προωθεί αρμονικά και συνολικά την ανάπτυξή του από επικοινωνιακή, κοινωνική και συναισθηματική πλευρά.

Η τέχνη δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να παρατηρήσει τον κόσμο γύρω του, να ερευνήσει το

περιβάλλον σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του, να εξερευνήσει τα υλικά, να εκφραστεί προσωπικά, να γνωρίσει τον εσωτερικό του κόσμο και τον κόσμο του άλλου, να εμπλακεί στη διαδικασία της ανακάλυψης, να αγκαλιάσει τους άλλους και να αγκαλιαστεί, να νιώσει χαρά και ενθουσιασμό. Ακόμη στην τέχνη το κάθε παιδί αποδίδει με το δικό του μοναδικό τρόπο την ερμηνεία σε ένα θέμα, γιατί υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών πιθανών ερμηνειών, αποκλείει το στοιχείο της απόρριψης, επιτρέπει υψηλότερο ποσοστό ενεργητικής συμμετοχής και έτσι απολαμβάνει την εκτίμηση των άλλων γι' αυτό που πετυχαίνει αλλά και γιατί το ίδιο χαίρεται.

Η χαρά αυτή εκφράζεται με πολλούς τρόπους. Δεν υπάρχει ο φόβος της παρατήρησης, της διόρθωσης του λάθους, γιατί στην τέχνη δεν υπάρχει «σωστός τρόπος» ή «λανθασμένος» αλλά αντίθετα καθετί επιδέχεται και επιζητεί πολλές λύσεις. Όλα αυτά χαλαρώνουν το αυστηρό κλίμα της τάξης και οδηγούν τα παιδιά με αμεσότητα στη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων. Δημιουργείται μια ιδανική ατμόσφαιρα μέσα στη σχολική τάξη μεταξύ των παιδιών και των εκπαιδευτικών και έτσι το κάθε παιδί μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, να κατανοήσει τον εαυτό του και τον κόσμο του, να επισημάνει τις εμπειρίες του και να ανασπύξει την αυτοπεποίθησή του, που αποτελεί το επίκεντρο της κοινωνικο - συναισθηματικής εκπαίδευσης. Ο μαθητής αν έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του, αν νιώθει ήρεμα και άνετα στο περιβάλλον του, αν νιώθει την αποδοχή και την αγάπη από τους γύρω του, μπορεί να εξερευνά τον κόσμο του, να τον ανακαλύπτει, να τον γνωρίζει με τις αισθήσεις του, να εκφράζεται δημιουργικά και με πολλούς τρόπους.

Η συνεργασία δασκάλου - μαθητή μέσα από τη μου-

οική, τη ζωγραφική, την κίνηση, το χορό, το θεατρικό παιχνίδι διευρύνει τη σχέση τους, εφόσον ο πρώτος παύει να είναι ένας στερεότυπος αγωγός γνώσης και γίνεται εμπικωωτής, συνεργάτης, φίλος. Ο δάσκαλος δεν καταπιέζει τα παιδιά αφού δεν επιζητά από όλα τα ίδια αποτελέσματα αλλά αφήνει την ελευθερία της έκφρασης, γνωρίζοντας ότι το κάθε παιδί είναι μοναδικό και το στοιχείο αυτό της μοναδικότητας καλλιεργείται με ιδιαίτερο τρόπο. Ο δάσκαλος δεν κατευθύνει τα παιδιά, προβάλλοντας έτσι τις δικές του επιθυμίες και ιδέες και δεν τους ανακόπτει την έκφραση και την δημιουργικότητα. Έτσι το παιδί κατακτά, στο βαθμό που μπορεί, τις έννοιες της ελευθερίας, της αγάπης, της δικαιοσύνης, της σποδοχής και με τέτοιο τρόπο, που καμιά ηθική διδασκαλία δεν θα μπορούσε να συναγωνιστεί.

Οι τέχνες μπορεί να αποτελέσουν το όχημα της νέας παιδαγωγικής. Τα παιδιά μέσα από τη βίωση των πολιτιστικών επιτευγμάτων μπορούν να δημιουργήσουν και να εκφράσουν με μοναδικό τρόπο τον εσωτερικό τους κόσμο και έτσι να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση.

«...φάνηκε ότι ο δάσκαλος δεν ήταν απλός αναμεταδότης ή μεταφορέας "συσκευασμένων" πνευματικών πακέτων, αλλά έγινε ο ίδιος δημιουργός και οδήγησε και την ομάδα του σε πραγματική δημιουργία...»

Στο τέλος της περσινής σχολικής χρονιάς 13 σχολεία και φορείς ειδικής εκπαίδευσης και αγωγής παρουσίασαν σε θέατρο της πόλης των Πατρών μέρος σπών των δραστηριοτήτων που έκαναν στο σχολείο τους το πενήταμνο που πέρασε. Για πρώτη φορά σε πανελλαδικό επίπεδο τα παιδιά όλων αυτών

των σχολείων και φορέων από κοινού συμμετείχαν σε μια τέτοια ομαδικά προγραμματισμένη και σχεδιασμένη εκδήλωση. Τα παιδιά χόρεψαν, τραγούδησαν, έδειξαν τις χειροτεχνίες τους και τις ζωγραφικές τους, έπαιξαν θέατρο και έδειξαν σε όλους ότι μπορούν να δημιουργούν, ότι αξίζουν και τα καταφέρνουν.

Εκφράστηκαν ελεύθερα. Ικανοποίησαν και ικανοποιήθηκαν. Χειροκρότησαν και χειροκροτήθηκαν. Ενθουσίασαν και ενθουσιάστηκαν.

Διέκρινε κανείς ξεκάθαρα την ικανοποίηση και τη χαρά στα πρόσωπά τους, γιατί φανέρωσαν με το δικό τους μοναδικό τρόπο τις εκφραστικές και δημιουργικές τους δυνατότητες, αβίαστα, χωρίς όρια και περιορισμούς, χωρίς σωστό ή λάθος. Εκεί φάνηκε η κινητοποίηση και γονιμοποίηση της φαντασίας, της γνώσης και της δεξιότητας των παιδιών και η αποδοχή του καθενός από τους άλλους. Εκεί φάνηκε η κοινωνικότητα που είχε αναπτυχθεί στο σχολείο, μια κοινωνικότητα που ξεπερνάει την ανταγωνιστικότητα και τον στομαισμό και οδηγεί τα παιδιά με μεγαλύτερη αμεσότητα στη βίωση των αξιών της ζωής

και στη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων. Σχέσεων που επιτυγχάνονται παράλληλα και μέσω των ισχυρών συναισθηματικών δεσμών που αναπτύσσονται με τη συνεργασία, δεδομένου ότι η τέχνη είναι «τόπος» ελευθερίας και έκφρασης όσο και «τόπος» συνάντησης με τους άλλους.

Εκεί φάνηκε και ο ρόλος τους εκπαιδευτικού, μια άλλη αντίληψη, περνάμε στην παραδοχή της δυνατότητας και της ικανότητας. Συγχρόνως επιβεβαίωσε την άποψή μας ότι ο δάσκαλος είναι εξαιρετικά ευαίσθητος, δημιουργικός και προβληματισμένος. Είναι ένας «πολυδύναμος» σύγχρονος εκπαιδευτικός, που έχει και πρέπει να έχει, εκτός από ειδική επιστημονική και ψυχοπαιδαγωγική γνώση, συγκροτημένη προσωπικότητα, ψυχική και πνευματική υγεία, υπομονή και επιμονή, καθημερινή έγνοια, κέφι, μεράκι και ενθουσιασμό, ξεπερνώντας φοβίες και αναστολές, κάνοντας υπερβάσεις, αγαπώντας ιδιαίτερα και αποδεχόμενος πλήρως αυτά τα παιδιά και το πλαίσιο εκπαίδευσής τους, για να ανταμώσει στο τέλος την επιδιωκόμενη επιτυχία, για να ανταμώσει μαζί με τους μαθητές του το χαμόγελο της ικανοποίησης και της πλιοκορφής, την επιτυχία!

Εκεί φάνηκε ότι ο δάσκαλος δεν ήταν απλός αναμεταδότης ή μεταφορέας «συσκευασμένων» πνευματικών πακέτων, αλλά έγινε ο ίδιος δημιουργός και οδήγησε και την ομάδα του σε πραγματική δημιουργία. Ένας δάσκαλος που γνώρισε στα παιδιά τα υλικά και τα μέσα με τα οποία θα μπορούσαν να δημιουργήσουν και ταυτόχρονα επιβράβευσε τόσο την προσπάθεια όσο και το ολοκληρωμένο έργο. Ένας δάσκαλος που τους μετέφερε και τους μετέδωσε το μήνυμα ότι: ΜΠΟΡΩ! ΑΞΙΖΩ! ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ!

Για εμάς ήταν μια εμπειρία που μας συγκίνησε, μας πλούτισε και μας έδωσε πραγματική, αληθινή χαρά. Μας έδειξε ότι από την υπογράμμιση της «αδυναμίας» των παιδιών αυτών περνάμε σε

(*) Ο Βασίλης Λάγιος είναι Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων Α/Θμιας Εκπ/σης Αχαΐας

Η Βαρβάρα Κοζιώρα είναι Εκπ/κός ΠΕ6

ΠΟΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ; ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»:

«ΑΝΗΣΥΧΟΥΜΕ...»

ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΜΑΡΤΙΟ ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΑΝ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ, ΜΕ ΠΡΟΤΟΒΟΥΛΙΑ ΙΣΠΑΝΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ ΤΟΥΣ, ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΕΜΑΤΟ ΒΑΣΙΜΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΤΕΙΝΕΙ ΝΑ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΕΙ. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΙΝΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΑΚΟΜΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟ, ΙΣΩΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ Ο,ΤΙ ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΑΝΟΙΞΗ, ΓΙ' ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ...

«Αννουούμε γιατί ο μετασχηματισμός του Πανεπιστημίου σχεδιάστηκε χωρίς ουσιοστικό δημόσιο διάλογο ή με ένα διάλογο όπου οι πολλές φωνές που ακούγονται δεν αφήνουν να ακουστεί η γνώμη των πανεπιστημιακών καθηγητών και φοιτητών.

Αννουούμε γιατί με το πρόαγμα ότι το Πανεπιστήμιο θα πρέπει να υπηρετεί την κοινωνία, κάτι που κανένας δεν αμφισβητεί, πολλαπλασιάστηκαν οι εξω-πανεπιστημιακοί φορείς, τα ινστιτούτα (και οι διοικήσεις), που διοικούνται από πολιτικές δυνάμεις ή ομάδες πίεσης και κατευθύνουν την πολιτική στο εσωτερικό των Πανεπιστημίων.

Αννουούμε γιατί με το πρόαγμα ότι το Πανεπιστήμιο θα πρέπει ν' ανταποκρίνεται στις κοινωνικές ανάγκες, ερμηνεύουν το τι είναι κοινωνία με εντελώς μειωτικό τρόπο, δηλαδή ότι το Πανεπιστήμιο πρέπει να μπει στην υπηρεσία αποκλειστικά και μόνο των επιχειρήσεων και ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνο η κατάρτιση των επαγγελματιών που αυτές έχουν ανάγκη.

Αννουούμε γιατί παραβλέπεται κάθε άλλη κοινωνική ανάγκη που δεν είναι λιγότερο σημαντική και δεν έχει εμπορικό ενδιαφέρον αλλά προσεγγίζει τους στόχους που ακολουθεί μερίδα των φοιτητών, όπως για παράδειγμα, η έρευνα στέρεης θεωρητικής σπουδής σε μια επιστημονική ειδικότητα ή οι ανθρωπιστικές

σπουδές ή η καλλιέργειο πολλαπλών πεδίων τέχνης και γνώσης που συναποτελούν μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και αξίζει να διατηρηθούν και να μεταδοθούν.

Αννουούμε γιατί οι αλλαγές που επιχειρούνται δεν σέβονται τις ιδιομορφίες κάθε πανεπιστημιακού γνωστικού αντικείμενου και ότι θα εφαρμοστεί ένας μοναδικός τύπος πτυχίων και διπλωμάτων, όπου η κυρίαρχη τάση θα είναι η επαγγελματοποίησή τους σε πλαίσιο όπου θα κυριαρχεί η καθαρή χρησιμοθηρία της γνώσης.

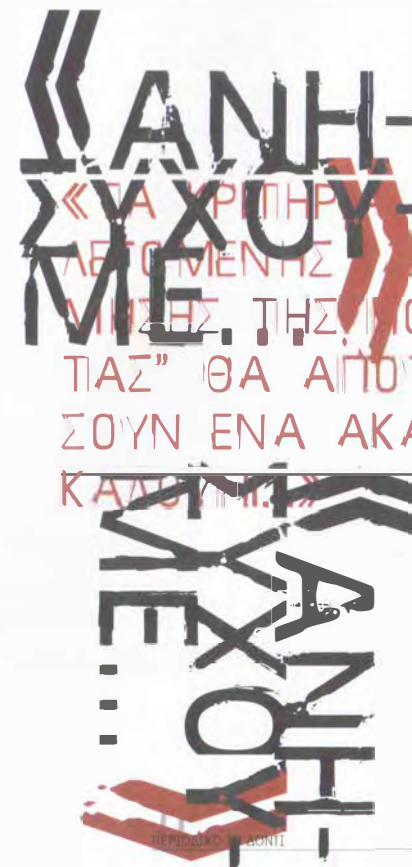
Αννουούμε ιδιαίτερα γιατί τα κριτήρια της λεγόμενης «αποτίμησης της ποιότητας» θα αποτελέσουν ένα άκαμπτο καλούπι που θα καταστήσει ανέφικτη την ποικιλομορφία των πανεπιστημιακών σπουδών.

Αννουούμε γιατί όταν εισβάλει αυτό που μερικοί ονομάζουν «κουλτούρα ποιότητας», το Πανεπιστήμιο θα πάψει να υπάρχει ως τέτοιο επειδή θα διοικείται σαν επιχείρηση, πράγμα που συνεπάγεται ότι θα νοείται σαν μια δραστηριότητα του τομέα παροχής υπηρεσιών, όπου η γνώση μετατρέπεται σε εμπόρευμα και οι φοιτητές σε πελάτες.

Αννουούμε γιατί ορισμένοι «εμπειρογνώμονες» της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αποφάσισαν ότι η προσαρμογή των φοιτητών στην αγορά εργασίας θα πρέπει να είναι ο μοναδικός σκοπός της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κι ότι αυτό μεταφράζεται σε συλλογή «ικανοτήτων», «δεξιότητων» και «εμπειριών», το οποίο στην πραγματικότητα υπονοεί κενότητα περιεχομένου συγκεκριμένη με μια νέα διάλεκτο εξω-ακαδημαϊκής προέλευσης.

Αννουούμε πολύ, ειδικότερα γιατί οι διοικήσεις έχουν αρχίσει να μιλάνε για την απόκτηση γνώσης σαν να πρόκειται για «περιοριστικό στοιχείο», σαν να πρόκειται για παλιό συνήθειο από το οποίο πρέπει σύντομα ν' απαλλαγούμε.

Αννουούμε γιατί ανάμεσα στους άρρητους στόχους του αυξανόμενου νέου πληθυσμού, που καμώνονται τους «εμπειρογνώμονες» είναι η απόφαση να δώσουν στον ανταγωνισμό τις «ικανότητες», τις «δεξιότητες» και τις «εμπειρίες», με τίμημα την πραγματική γνώση σε κάθε γνωστικά αντικείμενο. Βλέπουμε, ει-

«ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ "ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ" ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΟΥΝ ΕΝΑ ΑΚΑΜΠΤΟ ΚΑΛΟΥΠΙ...»

δικά στην περίπτωση της Ισπανίας, την πρόθεση να δώσουν λάθος λύση στη σχολική αποτυχία των μαθητών. Αυτό οφείλεται στην ακατάλληλη κατάρτιση των μαθητών που εισάγονται στο πανεπιστήμιο, και η οποία υποχρέωσε πολλά πανεπιστημιακά τμήματα να κάνουν εισαγωγικά μαθήματα κατά ομάδες για να θεραπεύσουν τις συνέπειές της.

Αννουούμε γιατί, μ' αυτή την έννοια και με το σύνθημα «από τη διδασκαλία στη μάθηση» η αναγκαία παιδαγωγική θεώρηση για την πανεπιστημιακή διδασκαλία έγινε πρόκληση για να επιτραπεί σε μία ειδικότητα (την ψυχοπαιδαγωγική) να καθοδηγή όλες τις άλλες. Φοβόμαστε ότι μία αλλαγή αυτού του είδους δεν οδηγεί παρά σε αμέτρητη αύξηση της γραφειοκρατικής δουλειάς του καθηγητή (προγραμματισμός, ημερολό-

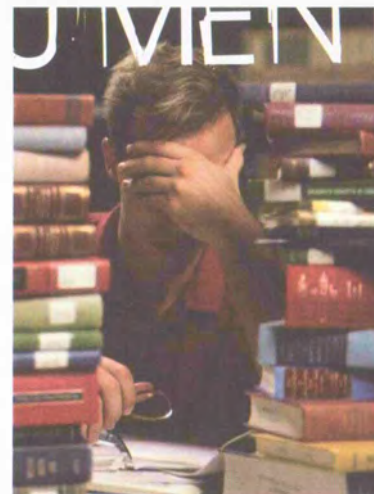
για, οδήγοι διδασκαλίας) που απορροφούν την ενέργειά του χωρίς να αυξάνουν την ποιότητα της διδασκαλίας του. Δείτε τι έγινε με τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση της Ισπανίας, αυτό ήταν πολύ πιο ανησυχητικό.

Αννουούμε γιατί η ευθύνη για την ανεργία των νέων φορτώνεται στις πανεπιστημιακές σπουδές.

Αννουούμε γιατί οδηγούμαστε σ' ένα Πανεπιστήμιο όπου οι καθηγητές δεν θ' αποτιμώνται κυρίως από τις αρετές τους στη διδασκαλία και την έρευνα, αλλά από την ικανότητά τους να προσαρμόζονται στις νέες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και στην παιδαγωγική του «μαθαίνω να μαθαίνω» κι έτσι φτάνουμε σ' ένα Πανεπιστήμιο που θα προσδιορίζεται από χαμηλότερο ποιοτικό επίπεδο καθηγητών και ερευνητών (κάτι που πράγματι θα επιτρέψει τη μείωση του κόστους).

Αννουούμε γιατί δεν είδαμε καμία σοβαρή μελέτη να αντιμετωπίζει τις οικονομικές ανάγκες αυτού του μετασχηματισμού στο Πανεπιστήμιο (όπως π.χ. πιθανή αύξηση προσωπικού, ανασδιαμόρφωση της υποδομής, νέο εξοπλισμό) χωρίς την οποία είναι καταδικασμένοι σε αποτυχία. Αλλωστε αυτό συνδυάζεται με την πρόθεση να υλοποιηθεί αυτός ο μετασχηματισμός χωρίς αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης (με «μπενδικό κόστος»).

Αννουούμε ιδιαίτερα γιατί η τρέχουσα πολιτική αποβλέπει στη μείωση του οικονομικού βάρους της εκπαίδευσης προς το δημόσιο τομέα και στην ενίσχυση της ιδιωτικής χρηματοδότησης (η οποία μάλιστα κατ' ευφημισμόν αποκαλείται «εξωτερική χρηματοδότηση») μέχρι του σημείου η ανάγκη αυτή να θεωρείται εκπληκτική συνθήκη ποιότητας (όπως συνέβη με την «εξωτερική»

χρηματοδότηση των διδακτορικών). Γι' αυτό, αννουούμε γιατί, ως αποτέλεσμα του νέου συστήματος χρηματοδότησης των Πανεπιστημίων, τα Πανεπιστήμια βλέπουν τον εαυτό τους υποχρεωμένο να κατανοούν την αποστολή τους ως παραγωγή εκείνων μόνο των προϊόντων που είναι πρόθυμες να πληρώσουν οι εταιρείες.

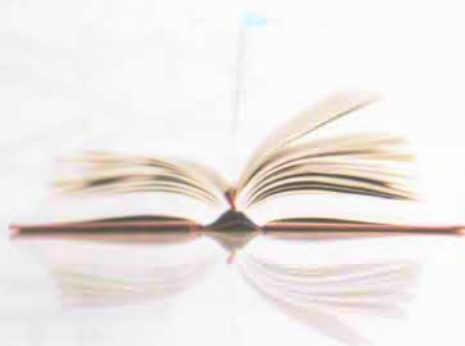
Αννουούμε γιατί στην πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση οι κοινωνικές διαφορές θα οξυνθούν. Φοβόμαστε δε ειδικότερα ότι τα πτυχία θα μετατραπούν σε «διαβατήρια» εισαγωγής στον κόσμο της εργασίας, ενώ τα διδακτορικά διπλώματα, αυτά που πράγματι εισάγουν μια ποιοτική διαφορά, θ' αποτελέσουν αντικείμενο μιας απλής εμπορικής πράξης.

Αννουούμε γιατί η συνεχής κατάρτιση και η ευελιξία του προγράμματος σπουδών, που υποστηρίζει αυτός ο μετασχηματισμός για τους καθηγητές και τους φοιτητές, θα δώσει την ευκαιρία και το άλλοθι για χαμηλότερη ποιότητα Ανώτατης Εκπαίδευσης, η οποία στην πράξη θα συμβάλει στην κατάρτιση των αυριανών μισθωτών, των οποίων οι συνθήκες εργασίας θα είναι υποβαθμισμένες και θα υφίστανται ακραίες μορφές κινητικότητας στην Ευρώπη, αυτές που προπαγανδίζονται από τους εργοδότες.

Αννουούμε, τέλος, γιατί η πανεπιστημιακή κοινότητα δεν θα υπάρχει για να ακούγεται, θα ικανοποιείται με το απλό «ο σώζων εαυτόν σωθήτω», ή όπως λέγεται στο Πανεπιστήμιο Paris VIII «καθένας για τον εαυτό του και η αγορά για όλους». Αυτό που διακυβεύεται είναι το μέλλον της Ανώτατης Εκπαίδευσης στα πλαίσια του θεαμοθετημένου κοινωνικού κράτους».

Μαδρίτη, Μάρτιος 2005

 <http://fs-morente.filos.ucm.es/debate/inicio.htm>

Ο Γιώργος Ορφανός

και η μαγεία των ονομάτων των προγόνων μας

Ετυμολογώντας αρχαία ελληνικά ονόματα

Στα πρακτικά ενός παγκόσμιου συνεδρίου που έγινε προ τριετίας στην Ολυμπία ανακαλύψαμε έναν πλούτο που σήμερα σας παρουσιάζουμε. Ήταν ένα συνέδριο με θέμα τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό που διοργανώθηκε τον Ιούλιο του 2002. Ένας εκ των συμμετεχόντων έκανε μία εισήγηση σχετικά με την ετυμολογία ενός πλήθους ονομάτων αρχαίων Ελλήνων. «Κρύβουν μια πραγματική μαγεία τα ονόματα των προγόνων μας» δήλωσε τότε ο βαθύς πάτριος της γνώσεως μας Γιώργος Ορφανός. Σήμερα το «Δόντι» τον εντόπισε, συζητήσαμε μαζί του και του δανείστηκε - και η αποκλειστικότητα - μια σειρά από ενδιαφέροντα παραδείγματα.

Η ετυμολογία των αρχαιοελληνικών ονομάτων κρύβει —ισχυρίζεστε— μια μαγεία. Πού ακριβώς την εντοπίζετε, πώς την καταλαβαίνετε;

Μέσα από την ετυμολογία των αρχαιοελληνικών ονομάτων πολύ συχνά αναδεικνύεται η ιδέα, η αρετή, μια διαχρονική αξία την οποία εμπεριέχουν ορισμένα απ' αυτά και τα οποία είναι συνδεδεμένα άρρηκτα με την ελληνική παράδοση και ιστορία. Θα πρέπει να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας και στη διαφοροποίηση που υπέστησαν ορισμένα ονόματα εξαιτίας γεγονότων και καταστάσεων που επηρέασαν βαθύτατα τις εξελίξεις της εποχής τους και τα ονόματα αυτά μετατρέπονται από κύρια σε κοινά—προσδιοριστικά απόκτησαν άλλη σημασία.

Τα ονόματα που εργαζομαι προς το παρόν αναζητήθηκαν στο Θουκυδίδη ενώ, προοδευτικά, προτίθεμαι —σ' ένα ψηφιακό λεξικό που ετοιμάζω— να προεκτείνω την αναζήτησή μου και στον Ξενοφώντα, τον Πλάτωνα, τον Ισοκράτη, τον Δημοσθένη, τον Λυσία κ.α. Δηλαδή σε κείμενα ποιητικά, ιστοριογραφίας, ρητορικά, φιλοσοφικά της κλασικής εποχής.

Πώς και ασχοληθήκατε με τα ονόματα;

Γεγονός αναμφισβήτητο είναι πως σε όλες τις κοινωνίες, στον

ελλαδικό χώρο αλλά και σ' όλη τη γη, συναντούμε τη χρήση ονομάτων, μόλο που η προέλευση και η χρήση τους και η ονοματοθεσία διαφέρει από εποχή σε εποχή και από κοινωνία σε κοινωνία. Τα ονόματα εξυπηρετούν διάφορους σκοπούς. Μεταξύ άλλων, βοηθούν να μας διακρίνουν από όσους μας περιτριγυρίζουν. Φανταστείτε πόσο δύσκολο θα ήταν να αναφερθεί κανείς στους ανθρώπους εάν δεν χρησιμοποιήσουμε τα ονόματα. Μερικά ονόματα φέρνουν τις πληροφορίες για τις ρίζες μας, όπως τα ονόματα οικογενειών ή γενιών.

Το «παιχνίδισμα» με την ετυμολογία των ονομάτων και τα μυστικά της μου άρεσε ανέκαθεν και πρόσφατα με απασχόλησε στο πρώτο μου αλληγορικό μυθιστόρημα «Τα παιδιά που τα έλεγαν... βαρβάρους», που θα κυκλοφορήσει σύντομα από τις εν Πάτραις εκδόσεις «Περί Τεχνών» και το οποίο αναφέρεται στην καθημερινή ζωή μιας παρέας φίλων στην εκτός Αττικής Ελλάδα από το 1968 έως σήμερα.

Υπάρχουν, άραγε, κάποιοι κανόνες, που προκύπτουν από τη μελέτη των αρχαιοελληνικών ονομάτων;

Φυσικά. Μελετώντας προσεκτικά ονόματα των Ελλήνων της κλασικής εποχής μπορούμε εύκολα να φτάσουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Λακτιόσιος, Αθηναίος πολιτικός του πελοποννησιακού πολέμου (και στην Σπάρτη, συναντιέται το ίδιο όνομα), λακκή (ισχύς, ρώμη) + βίος (ζωή) = ο δυνατός.

Άριστος, Αθηναίος πολιτικός των περσικών πολέμων, άριστος + είδος = από πολύ καλή γενιά.

Άριστος γείτων, Αθηναίος τυραννοκτόνος το 514 π.Χ., άριστος + γείτων = καλός γείτονας.

Άριστος κλέων, Αθηναίος των χρόνων του πελοποννησιακού πολέμου, άριστος + όνομα = ο φέρων το καλύτερο όνομα.

Άριστος κλέων, Αθηναίος στρατηγός (5ος αι.) και Αθηναίος ρήτορας (4ος αι.), Δήμος + σθένος = η δύναμη του λαού.

Τυρσικός, Αθηναίος πολιτικός του 4ου αιώνα π.Χ., ευ + βουλεύομαι = σώφρων, νουνεχής (επίθετο που προσάπτεται και στον Άδη κατ' ευφημισμό και στον Διόνυσο). Έχουμε αλλού και Ευβουλεύς και Ευβουλίδης.

Τυρσικός, Αθηναίος ευκατάστατος, ευ + κτήμα = μεγα-

λοκτηματίας.

Θεμιστοκλής, Αθηναίος πολιτικοστρατιωτικός ηγέτης 5ου αιώνα π.Χ., θέμις (θέμιτος, λέξη ομηρική και στον Αρχίλοχο) + κλέος = η δόξα των νόμων, του δικαίου.

Θουκλής, Αθηναίος, θεός + κλέος = η δόξα του θεού, αλλά στον Θεόδωρο Στουδίτη βρήκα το επίθετο θεοκλής = ο δοξασθείς υπό του θεού.

Θρασύβουλος, Αθηναίος πολιτικοστρατιωτικός ηγέτης που αποκατέστηκε μετά το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου τη δημοκρατία, θρασύς + βουλεύομαι = τολμηρός στη σκέψη (συναντιέται και ως επίθετο στη «Ρητορική» του Αριστοτέλους).

Θυμοκάρης, Αθηναίος ναύαρχος, θυμός (ψυχή, πνεύμα, οργή) + κάρη = η χαρά της ψυχής, της δύναμης της ζωής.

Καλλικράτης, στο Θουκυδίδη έχουμε νύξη για κάποιον Κορίνθιο, αλλά γνωστός είναι ο Αθηναίος αρχιτέκτων του 5ου αιώνα π.Χ., καλός + κράτος = όμορφη δύναμη.

Πολύ συχνά στην αρχαιοελληνική ονοματολογία, συναντιούνται ως α΄ ή ως β΄ συνθετικό οι λέξεις «θεός» (=καλός, οχέσεις με θεούς), «ίππος» (=δείγμα πλούτου), «ανήρ» (=άντρας), «κλέος» (=φήμη, δόξα), «φίλος» (=αγαπητός) και «δήμος» (=λαός). Ενδεικτικά παραδείγματα τα ονόματα Κλέαρχος, Θεμιστοκλής, Μεγακλής, Περικλής, Θεσίπτερος, Ίανθιππος, Ιπποκράτης, Ανδροκλής, Αγήσανδρος, Αλέξανδρος, Φιλόδημος, Δημοσθένης.

Ως α΄ συνθετικό ονομάτων πολύ συχνά απαντιέται επίσης το επίρρημα «ευ» (= καλώς) που προσδίδει την έννοια της καλοσύνης και της ομορφιάς στον κάτοχο τού ονόματος, ενίοτε και του σωστού. Βλέπουμε λοιπόν τα ονόματα: Εύαρχος, Εύπολις, κ.ά. Πρόεκταση τούτου του συμπεράσματος θα είναι η μελέτη όσων ονομάτων έχουν ως α΄ επίσης συνθετικό τη λέξη «άριστον» (γραμματικά είναι ο υπερθετικός βαθμός του «ευ»), όπως Αριστογείτων και Αριστείδης. Το «καλλι-» ως α΄ συνθετικό αρκετών ονομάτων προσδίδει σ΄ αυτά την έννοια του ωραίου στο β΄ συνθετικό (π.χ. Καλλικράτης). Υπάρχουν επίσης αρκετά ονόματα με πρώτο συνθετικό όνομα κάποιου θεού (βλ. και Απολλόδωρος, Διογένης, Διοτίμα).

Συχνά, ως β΄, όμως, συνθετικό συναντούμε την κατάληξη «-σθένης», που σχετίζεται με το «σθένας», τη δύναμη την οποία αποδίδει στο α΄ συνθετικό του ονόματος και πιθανότατα κατ΄ επέκταση και στον κάτοχό του, π.χ. Δημοσθένης, Αντισθένης κ.ά.

Θυμίζω πως έχουμε κάποια σύνθετα ονόματα τα οποία αποδίδουν γενικό θετικές έννοιες και ιδιότητες στα πρόσωπα που τα φέρουν, όπως γενναιοψυχία (Αλκίφρων), φιλοπατρία (Αστύφιλος), τολμηρή σκέψη (Θρασύβουλος), φιλοξενία (Ξενότιμος), ορθή σκέψη (Ευθύνοος), αγνότητα (Αγνίας), ενάρετη άσκηση εξουσίας (Αγάθαρκος), παντοδυναμία (Σωκράτης) κ.ά.

Τέλος, έχουμε μια σειρά από ονόματα στα οποία τα συνθετικά αλλάζουν μεταξύ τους θέση δημιουργώντας νέα ονόματα, όπως π.χ. Τιμόξενος και Ξενότιμος, Ανδροκλής και Κλέανδρος, Αρχέλαος και Λέαρχος, Κλεομένης και Μενεκλής, Δήμαρχος και Αρχίδαμος, Χαρίλαος και Λεωκάρης.

Πολύς λόγος γίνεται και για την επιβίωση αρχαίων ονομάτων στη νεοελληνική ζωή. Κάποια όχι μόνο χρησιμοποιούνται στις μέρες μας, αλλά «κουβαλάνε» και μία σημειολογία από το αρχαίο μας παρελθόν.

Πράγματι. Μολοντί ορισμένα ονόματα υπέστησαν στο πέρασμα του χρόνου άλλα σημαντικά, άλλα μικρότερη διαφοροποίηση στη χρήση τους λόγω συγκεκριμένων γεγονότων και καταστάσεων. Έτσι, το όνομα του Εφιάλτη, που πρόδωσε τους Σπαρτιάτες του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες, κατάντησε συνώνυμο του προδότη, το όνομα του Αθηναίου πολιτικού Αριστείδα, λόγω του δίκαιου χαρακτήρα του, είναι πλέον ταυτόσημο με κάθε δίκαιο άνθρωπο. Αλκιβιάδες, εξάλλου, οι αρχαίοι καλούσαν είδος υποδήματων που έμοιαζαν μ΄ εκείνα που φορούσε ο Αλκιβιάδης. Δημοσθένη, εξαιτίας του γνωστού Αθηναίου ρήτορα, αποκαλούμε πλέον όποιον διακρίνεται για την ευγλωττία του, Αριστοφάνης εξάλλου —επειδή ο γνωστός κωμωδιογράφος του 5ου αιώνα άφησε αθάνατο για τις κατοπινές γενιές έργο— αποκαλείται πλέον όποιος ξεχωρίζει για τη σατιρική του «φλέβα» κ.ά.

mojo radio
107.7 mojohertz
MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

«Δεν έχω καταφέρει να κάνω ακόμα την Ιθάκη Κέντρο του κόσμου!»

Τα παράπονά σας στον Δήμαρχο θέλει η λαϊκή ρήση. Στις μέρες μας όμως, όπως θα δείτε, παίζει ρόλο σε ποιο Δήμαρχο θα τα κάνεις αυτά τα όποια παράπονα, γιατί αλλιώς (είναι βέβαιο) τα κάνεις στον Τηλέμαχο Καραβία, Δήμαρχο Ιθάκης... Γιατί σαφώς άλλα περιμένεις από αυτόν...

Ο κ. Τηλέμαχος Καραβίας είναι φοιτητής στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και τελείωσε φέτος τις σπουδές του στην «Ιστορία και Ευρώπη». Παράλληλα, παραμένει ανικανοποίητος, αφού εκείνος πρώτος παραπονιέται ότι μετά από τρεις επανεκλογές δεν έχει κάνει «τίποτα».

Τι εννοείτε Δήμαρχε λέγοντας «τίποτα»;

Μα είναι απλό! Δεν έχω καταφέρει να κάνω την Ιθάκη κέντρο του κόσμου, πατρίδα όσων ψάχνουν το «νόστιμον ήμαρ», νόημα και ουσία ζωής.

Μα Δήμαρχε, το ότι κάθε Σεπτέμβρη εδώ και τόσα χρόνια, η Ιθάκη γίνεται πατρίδα των σημαντικότερων παγκοσμίων Ομηριστών, το ότι κάθε χρόνο ό,τι καινούριο κατατίθεται για τα Ομηρικά Έπη, όποια μελέτη, εδώ ανακοινώνεται με πρωτεργατη το Δημήτρη Μαρωνίτη, τίποτα είναι;

Βέβαιο! Αν η Ιθάκη λειτουργούσε δώδεκα μήνες έτσι, κάτι θα είχαμε πετύχει...

Μα Δήμαρχε, το θεατρικό σήμα που έχετε δημιουργήσει, «τίποτα» είναι;

Ε! Αλλά δεν βγαίνουμε πολύ «εκτός», δεν μας αφήνει να πουχάσουμε η έλλειψη χρημάτων για να κινηθούμε, όχι μόνο στην υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά να λειτουργήσουμε ως πρέσβεις του Ομήρου παγκοσμίως, παρ' όλες τις προσκλήσεις από το εξωτερικό που έρχονται συνεχώς...

Αχ, τα χρήματα!...

Δηλαδή, μόνο τα χρήματα είναι το πρόβλημα; Η έλλειψή τους; Όλα τα άλλα είναι λυμένα; Συνεργασία με την αντιπολίτευση, με φορείς, παράγοντες, όλα «αγγελικά πλασμένα»;

Δεν λέω ακριβώς αυτό. Αλλά όξια τω θεώ, όταν έρχεται το δίλημμα «κόμμα ή Ιθάκη», η Ιθάκη έρχεται μακράν πρώτη. Και βέβαια έχουμε διαφωνίες —δεν θα μου άρεσε και μένα η ομοφωνία χωρίς σύγκρουση, χωρίς ζυμώσεις— δεν είμαστε όπως είπατε αγγελικά πλασμένοι. Έλληνες είμαστε και εμείς, μπορεί λόγω καταγωγής «πολυμήχανοι», αλλά σίγουρα δεν έχουμε «μηχανευτεί» παραγωγή χρημάτων και είναι και το μεγαλύτερό μας πρόβλημα...

Συνέντευξη στην
Ζέλια Ζάχου

Η καθαρή πόλη Δήμαρχε, «τίποτα» δεν είναι; Έχετε πετύχει Αύγουστο μήνα ένα πεντακάθαρο νησί. Γιατί παραπονιέστε;

Σίγουρα η ευαισθησία των συμπολιτών μου είναι μεγάλη σε αυτό το λεπτό θέμα! Η Ιθάκη απ' άκρη σ' άκρη είναι πεντακάθαρη όλο το χρόνο, αλλά δεν το κατάφερα εγώ. Το υλοποιούν όλοι...

Ποιος τους εμπνέει Δήμαρχε;

Ε, εντάξει! Όλοι νοιαζόμαστε...

Κύριε Καραβία, ως γνήσιο τέκνο της Πηνελόπης, υφαίνετε... μόρφωση σε ηλικία που άλλοι ετοιμάζουν... μνηστήρες και εγγονάκια. Σπουδές πώς; Όχι ότι είστε μεγάλος (γύρω στα 50 είναι ο κ. Καραβίας) αλλά τα πολιτικά πρόσωπα δεν μας έχουν συνηθίσει σε... αναζητήσεις και ταξίδια... Το νησί σας εμπνέει και σας καθοδηγεί;

Συμφωνώ μαζί σας ότι ο κάθε τόπος ανάλογα επηρεάζει, αλλά οι όποιοι «μνηστήρες» δεν περιμένουν τον κάθε έναν. Οι «μνηστήρες» απανταχού της γης, ετοιμάζονται μόνοι τους (έτσι μας λέει ο Όμηρος, άρα από καταβολής κόσμου) και καλά κάνουν, γιατί συμβάλλουν θετικότερα στην παραγωγή δημόσιου έργου. Ίερετε, τον πρόσφορο τρόπο από την καλόπιστη και με κριτική θετική προαίρεση.

Για επίτευξη στόχων;

Όσο για τις σπουδές, δεν έχω σταματήσει ποτέ να ψάχνομαι και να «ταξιδεύω» με την Καβάφεια έννοια, και σας προλαμβάνω εδώ, όχι ως αυτοσκοπό, αλλά ως στάση και τρόπο ζωής... που υπαγορεύει και παράδειγμα για τους συντοπίτες μου.

Δήμαρχε, μια μόνο ευχή: «Ευχήν Οδυσσεΐα για ταξείδι βίου μακρό».

 www.ithaki.gr

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

38

ΤΕΧΝΗ
ΕΝΤΟΣ➔

κείμενα: Έιλενι Αλεξανδράκη

«Μοντέρνα αρχαία» έργα: οξύμωρο;

Ο «εκουγχρονισμός» ή ότι του αρχαίου δράματος είναι ένα ζήτημα που έχει προκαλέσει κατά καιρούς πολλές συζητήσεις, ενίοτε και διαμάχες μεταξύ ειδικών, σκηνοθετών, ηθοποιών. Το ερώτημα που δίνει σφορμή για να διατυπωθούν ποικίλες απόψεις είναι: «μοντέρνες» ή «κλασικές» παραστάσεις;

Ο διεθνώς καταξιωμένος Γερμανός σκηνοθέτης Πέτερ Στάιν (Peter Stein), σε συνέντευξή του με αφορμή την παράσταση της «Μήδειας» στην Επίδαυρο («Καθημερινή», 14/8/2005, συνέντευξη στην Μαρία Κατσουνάκη) είπε πως «οι μοντέρνες ερμηνείες ποτέ δεν καλύπτουν πλήρως το περιεχόμενο του έργου» και πως «οι νεότεροι θεατές στην Ευρώπη πηγαίνουν θέατρο και δεν καταλαβαίνουν περί τίνας

πρόκειται, γιατί ό,τι παρακολουθούν είναι πλήθια σχόλια αριστουργημάτων της σαγκόσμιας δραματοουργίας». Ο λόγος ενός τέτοιου σκηνοθέτη σαν τον Πέτερ Στάιν έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, αφού άλλωστε έχει αποδείξει τα λεγόμενά του σε όλη τη σκηνοθετική του πορεία, αλλά και πριν μερικές μέρες στην Επίδαυρο, που παρουσίασε τη «Μήδεια», σε μια παράσταση που οπάνια έχουμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε. Τι ακριβώς όμως είναι αυτό που «σχολιάζει πλήθια» τα αριστουργήματα και ποιος θέτει τα όρια του εκμοντερνισμού;

Με αφορμή αυτή την άποψη, θα κάνω με-

ρικές σκέψεις -λίγο σαν δικηγόρος του διαβόλου- και χωρίς να παίζω με τις λέξεις «μοντέρνο», «μεταμοντέρνο» κ.ο.κ. Πρώτα απ' όλα, ό,τι δεν είναι αναβίωση αρχαίας παράστασης, δεν είναι εκουγχρονισμός; Από τη στιγμή που δεν γνωρίζουμε σχεδόν τίποτα για τις παραστάσεις στην αρχαιότητα —έχουμε ελάχιστα δείγματα μουσικής, κανένα στοιχείο για τη χορογραφία, λίγα πράγματα για τα κοστούμια— και ό,τι γνωρίζουμε συνήθως δεν το χρησιμοποιούμε (όπως οι μάσκες ή ότι όλοι οι ρόλοι παίζονταν από άντρες), μιλάμε αυτόματα για εκουγχρονισμό του αρχαίου δράματος και προσαρμογή στο σήμερα. Παρόλα αυτά στις πιο πολλές περιπτώσεις μιλάμε για κλασικές αναγνώσεις των έργων. Και δεν μας πειράζει το γεγονός ότι σήμερα ανεβαίνει μια «κλασική» παράσταση στην Επίδαυρο με προετοιμασία δύο μηνών, ενώ στην αρχαία Αθήνα οι πρόβες ξεκινούσαν σχεδόν ένα χρόνο νωρίτερα. Έχουμε εξοικειωθεί με τα σύγχρονα κοστούμια (παντελόνι υφασμάτινο, μπότες, παλτό, σακάκι) αλλά αν κάτι ξεπεράσει αυτή τη σωληνή σύμβαση —ένα τζην παντελόνι ίσως, ή ένα τζόκεϊ καπελάκι— μας κάνει έξω φρενών με την αυθάδεια του σκηνοθέτη. Διάβασα κάπου πως σε μια παράσταση στην Επίδαυρο πριν από αρκετά χρόνια, εμφανίστηκε ο σγγελισφόρος με τσαντάκι. Το τι έγινε στην κερκίδα, δεν περιγράφεται.

Κάποιοι λένε ναι στον πειραματισμό με τα αρχαία κείμενα, αλλά όχι στην Επίδαυρο. Μόνο σε κλειστούς χώρους. Δεν καταλαβαίνω βέβαια το γιατί. Προσβάλλονται οι αρχαίοι συγγραφείς; Είναι ιεροσουλία για το χώρο του αρχαίου θεάτρου; Δεν μπορεί να τον «σπκώσει» το κινό, που δεν είναι το αμιγώς θεατρικό, αλλά παρεμπιπτόντως ηγαίνει στο θέατρο λόγω καλοκαιριού και για εκδρομή; Ή μήπως είναι προτιμότερες κάτι κουρασμένες σκηνοθεσίες που δεν προσθέτουν τίποτα στο θέατρο και απλώς αναπαράγουν την —κακή πολλές φορές— μετάφραση; Πριν από δύο χρόνια, η «Μήδεια» που σκηνοθέτησε ο Στά-

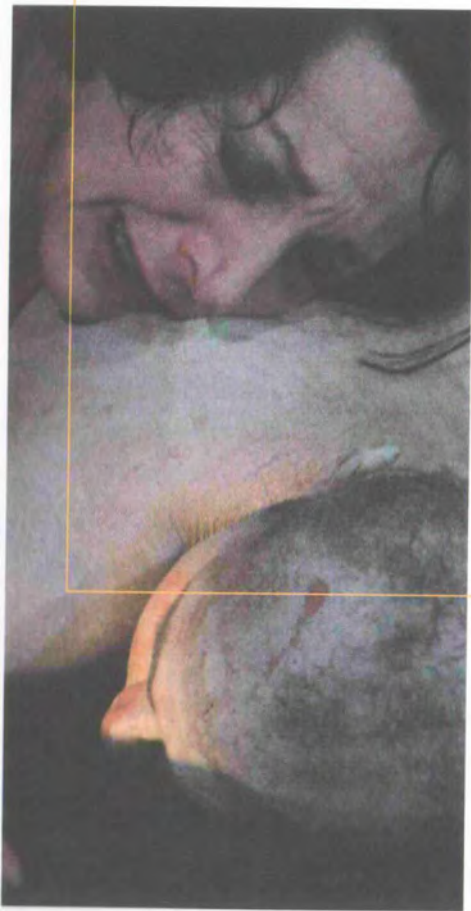
θης Λιβαθινός, προκάλεσε αντιδράσεις και μικρόχολες κριτικές —ακόμα τα «καρφιά» δίνουν και παίρνουν— συνοδευόμενη από τίτλους όπως «Γαμοπίλαφο με σως Μήδεια» (ΤΑ ΝΕΑ, 18/8/2003, Κώστας Γεωργουσόπουλος) και «θεατρικό Βατερλό στην Επίδαυρο» (Ελευθεροτυπία, 11/8/2003, Μηνάς Χρησιόδης). Κάτι τα ποτήρια της σαμπάνιας, κάτι τα νυφικά, κάτι η σπασμένη προφορά της Κουλιέβα έκανε έξω φρενών τους ειδικούς. Δεν υποστηρίζω ότι η εν λόγω παράσταση ήταν καλή ή όλες οι επιλογές πετυχημένες. Δεν έχω όμως συναντήσει παρόμοιο κύμα δυσμενών κριτικών για παραστάσεις που ήταν χειρότερες από αυτές, ακολούθησαν όμως την (χιλιο) ηεπατημένη.

Τι θεωρείται τελικά «εκουγχρονισμός»; Αν πρέπει να καταλήξω κάπου, νομίζω ότι πρόκειται για μία πολύ λεπτή ισορροπία που υπάγεται σε κάποιους άγραφους κανόνες αισθητικής, και τελικά αυτό που κρίνεται είναι το αποτέλεσμα. Απλώς όταν το αποτέλεσμα είναι κακό και το μέσο είναι μοντέρνο, η αποτυχία χρεώνεται στο σύγχρονο του μέσου. Προσωπικά προτιμώ μια κάκιση μοντέρνα εκδοχή από μία τετριμμένη, κουρασμένη και χιλιοειπωμένη. Και μου αρέσει, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, να βλέπω τολμηρές σκηνοθεσίες —σκόπη και ακραίες— όταν υπάρχει λόγος για αυτές και κατάθεση όψης. Σίγουρα μια μοντέρνα προσέγγιση δεν καλύπτει πλήρως το περιεχόμενο του έργου, όπως είπε ο Στάιν, και μπορεί να είναι πράγματι ένα «πλήθιο σχόλιο», φωτίζει όμως μισό άλλη πτυχή του έργου, προτείνει μισό διαφορετική ανάγνωση, ελλιπή ίσως, αλλά καινούρια. Και αν μη τι άλλο, είναι ένα σχόλιο. Ηλίθιο αλλά σχόλιο.

Ο Γερμανός σκηνοθέτης Πέτερ Στάιν, χαρακτηρίζει τις εκουγχρονιστικές παραστάσεις αρχαίου δράματος, «δύθεν αντισυμβατικές». («Καθημερινή», 14/8/2005)

Πέντε παραστάσεις που ξεχωρίσαμε

Ο Σεπτέμβρης κοντεύει να τελειώσει και μαζί του ολοκληρώνουν τον κύκλο τους και οι καλοκαιρινές παραστάσεις που περιόδευσαν σε διάφορα ανά την Ελλάδα φεστιβάλ. Άλλες μας άρεσαν, άλλες όχι, όλες ωστόσο έδωσαν το δικό τους —θετικό ή αρνητικό— στίγμα στο φετινό πολιτιστικό καλοκαίρι.

Ο Πέτερ Στάν (Peter Stein) βρέθηκε στην Επίδαυρο με την «Μήδεια» και τη σύζυγό του Μανταλένα Κρίπα (Maúdaiena Crípa) να ερμηνεύει τον ομώνυμο ρόλο. Ήταν αδιαμφισβήτη η καλύτερη παράσταση του καλοκαιριού. Ο Στάν ακολούθησε πιστά το κείμενο του Ευριπίδη, εμφάνισε επί σκηνής όλα όσα περιγράφονται από το κείμενο, χωρίς να αφήσει τίποτα απλά να εννοείται (συμμετείχαν τα παιδιά τα οποία τα βλέπαμε διαρκώς να παίζουν εκτός σκηνής, είδαμε την Μήδεια να ετοιμάζει το δηλητήριο και να ροντίζει τα δώρα με αυτό) και παρουσίασε μια Μήδεια απόλυτα κυρίαρχη και δυνατή. Το φινάλε του έργου ήταν μεν εντυπωσιακό, δεν ήταν όμως τίποτα περισσότερο από αυτό που έγραψε ο Ευριπίδης (!), ενώ χρησιμοποίησε —ουσιαστικά— τη «μηχανή» της αρχαίας τραγωδίας. Η ερμηνεία της Κρίπα, ήταν εντυπωσιακή. Σίγουρη, σταθερή, σκληρή, γεμάτη εσωτερική δύναμη και πάθος, απέδωσε την Μήδεια έτσι

όπως δεν την έχουμε ξαναδεί. Η παράσταση στο σύνολό της ήταν λιτή, με νεορεαλιστικά στοιχεία, και μεγάλη σμεσότητα. Και να σκεφτείτε ότι του φέραμε όσα περισσότερα εμπόδια μπορούσαμε προκειμένου να μην την ανεβάσει τελικά (είναι βωρία τα σκηνικά, οι δυνατοί προβολείς θα καλάσουν το θέατρο...).

Οι «Βάκχες» του Εθνικού ήταν μια παράσταση που ξεχώρισε. Ψραία στημένη από τον Σωτήρη Χατζάκη στο πολύ καλό σκηνικό του Γιώργου Πότσα, υπό τους ήχους των κρουστών και των φωνητικών αυτοσχεδιασμών της Σαβίνας Γιαννάτου και έντονο το τελετουργικό στοιχείο. Τα κρουστά και τα φωνητικά χρησιμοποιήθηκαν σε υπερβολικό βαθμό στις παραστάσεις που δόθηκαν στην Επίδαυρο, με αποτέλεσμα να κουράσουν και να κάνουν δύσκολη την παρακολούθηση, στοιχείο όμως που τροποποιήθηκε στην υπόλοιπη περιόδεia. Ο Λάζαρος Γεωργακόπουλος έκανε μια πολύ δυνατή ερμηνεία στο ρόλο του Διονύσου. Σκληρός και απόλυτος κυρίαρχος, με δυνατή φωνή πολύ ωραία τοποθετημένη, έχτισε μια εξίσια κίνηση που άφηνε αμυδρά να φανεί το θηλυπρεπές στοιχείο του θεού, ενώ και η Λυδία Φωτοπούλου ως Αγαθή, έδωσε ξεχωριστή προσωπικότητα στο ρόλο. Επιμέρους μικροεντάσεις, θα ήταν απλή γκρίνια.

Η «Αντιγόνη» από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, ήταν απόλυτα συνεπής στον εαυτό της. Ο Σταύρος Τσακίρης που σκηνοθέτησε, ενέταξε πολύ αρμονικά στην παράσταση τα στοιχεία από τον Κυπριακό αγώνα, και «υπερασπίστηκε» απόλυτα όλες του τις επιλογές σε μια τέλεια δουλεμένη παράσταση, ακόμη

και αν τελικά δεν μας άρεσε ή δεν συμφωνούμε με όλα. Αρκετά αργός ο ρυθμός και έντονο το μηρεχτικό στοιχείο σε όλα τα επιμέρους στοιχεία: στην υποκριτική των ηθοποιών, στον τρόπο που σποδόθηκαν οι συγκρούσεις, στα σποτ που έπεφταν πάνω στα γυάλινα πάνελ. Όπως και να έχει πάντως, ήταν μια ενδιαφέρουσα πρόταση ανάγνωσης της «Αντιγόνης» που κάποιες στιγμές μάλιστα προκαλούσε και ρίγος συγκίνησης.

Η απογοήτευση ήρθε από τον «Ορέστη» που ανέβασε το θέατρο Διαδρομή σε σκηνοθεσία Σταμάτη Φασουλή. Μια παράσταση χωρίς συνέπεια, χωρίς ενιαία σκηνοθετική γραμμή και

Φωτογραφία: Γιώργος Καβαλλιεράκης, από το πρόγραμμα του «Ορέστη». Ο Ορέστης (Αργύρης Ξάφης) βαριά άρρωστος από τις Ερινύες, ξυπνάει από τον ύπνο του με την αδερφή του Ηλέκτρα (Καρυοφυλλιά Καραμπέτη) πάντα στο πλευρό του.

Πολύ δυνατή ερμηνεία του Διονύσου από τον Λάζαρο Γεωργακόπουλο στις πολύ καλές «Βάκχες» του Εθνικού

επιθεωρητής ποιημάτων

ΠΟΥ

86

με κοστούμια που αγγίζανε το κιτς, άφηνε να φανεί μια προχειρότητα στο όλο στήσιμο. Στο υποκριτικό μέρος, ο καθένας ακολούθησε τη δική του γραμμή. Ο Αργύρης Ξάφης στο ρόλο του Ορέστη δεν είχε κατασταλάξει ως προς τον ποιον ερμηνευτικό τρόπο να ακολουθήσει —παρόλα αυτά, φάνηκε ότι έχει φοβερή τεχνική και ταλέντο, ενώ η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη στο ρόλο της Ηλέκτρας, παρότι πολύ καλή, ήταν απολύτως αταίριαστη προς το όλον. Θεωρώ ότι, εκτός από το σκηνοθετικό μέρος, και το υποκριτικό πρέπει να «χρεωθεί» στον Σταμάτη Φασουλή, αφού μάλλον και ο ίδιος δεν είχε αποφασίσει για το τι ακριβώς θέλει...

Οι «Αχαρνείς» τέλος που σκηνοθέτησε ο Βαγγέλης Θεοδώροπουλος για το Εθνικό θέατρο, ήταν μια ευχάριστη πρόταση ανάγνωσης του Αριστοφάνη, και ταυτόχρονα μια ευχάριστη έκκληση ο Δικαιόπολης του Λάκη Λαζόπουλου. Ο Θεοδώροπουλος αντιμετώπισε με σοβαρότητα το έργο και έμεινε κοντά στο πνεύμα του Αριστοφάνη, ενώ και η μετάφραση του Παντελή Μπουκάλα κράτησε πολλά στοιχεία από το αρχαίο κείμενο και δεν κατέφυγε σε εύκολα —και γνωστά— κωμικά ευρήματα. Η παράσταση ωστόσο έκανε σε κάποια σημεία «κοιλιά» και της έλειπε η φρεσκάδα. Δεν βοήθησε σε αυτό και η μουσική ορισμένων μερών, γραμμένη από τον θάνο Μικρούτσικα, με τα υποτονικά ζειμπέκικα. Ο Λάκης Λαζόπουλος, ελάχιστα θύμιζε τον Λαζόπουλο των «Μήτλων», τόσο στην κίνηση όσο και στη φωνή, και κράτησε στο «ύψος» του τον Δικαιόπολη, από την αρχή έως το τέλος.

Το καλοκαίρι τέλειωσε παίρνοντας μαζί και τις καλοκαιρινές παραστάσεις, «κλείνοντας» τα ανοιχτά θέατρα και δίνοντας τη σκυτάλη στο χειμώνα με τις πολυάριθμες θεατρικές παραγωγές. Εν αναμονή αυτών, ραντεβού τον Οκτώβρη.

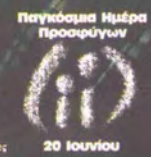
κουράγιο

Της επιτέθηκαν με ματσέτες. Απέδρασε ξυπόλητη μέσα στην αφιλόξενη έρημο.

Επέζησε, τρώγοντας ρίζες και έντομα. Μετά, βοήθεια. Νερό. Προστασία.

Τώρα το σπίτι της είναι ένα αντίσκηνο. Μια χούφτα στάρι κάθε μέρα. Και άσβεστη ελπίδα.

Θέλει κουράγιο να είσαι πρόσφυγας.

Θέλει και τη δική σας στήριξη ... πάντα.

www.unhcr.gr
www.unhcr.ch

Ξεφυλλίσαμε...

Αημίτρης Τσαλιόςης
ΓΙΟΚ ΤΖΑΝΙΜ

Δημήτρης Τσαλιόςης
«ΓΙΟΚ ΤΖΑΝΙΜ»
 Νεφέλη 2005

Μια δισφορετική περιπλάνηση σε όσα συνέβησαν στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία. Η ιστορία δύο οικογενειών της Πόλης, με την ηρωίδα Αγγέλω να δίνει τον τόνο και με τις λαϊκές σφηγίσεις, πολύ πιο αυθεντικές από οποιαδήποτε ακαδημαϊκή προσέγγιση στην ιστορία.

Ηλίας Ευθυμίουπουλος και συνεργάτες
ΚΤΙΡΙΟ και ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
 Εκδόσεις Παπασαωτηρίου 2005

Το βιβλίο που επιμελήθηκε και σε μεγάλο μέρος συνέγραψε ο Ηλίας Ευθυμίουπουλος, διευθυντής του Διεπιστημονικού Ινστιτούτου Περιβαλλοντικών Ερευνών, σε συνεργασία με τον μηχανολόγο Κώστα Μπαλαρά, τον ενεργειολόγο Στέλιο Ψωμά και τον περιβαλλοντολόγο Προκόπη Γαβριήλ, καταπιάνεται με έναν τομέα όπου η ελληνική βιβλιογραφία είναι στοιχειώδης έως και ελλειμματική και έρχεται ως η ωριμότερη προσπάθεια της παλιότερης συλλογικής έκδοσης με τίτλο «Οικολογική Δόμηση».

Ηλίας Δημητρόπουλος,
Οι «Καρκαβιτσαίοι», ο Αντρέας των Λεχαινών και η Ναυπακτία
 Πάτρα 2005

Τα χνάρια της οικογένειας Καρκαβίτσα, από την οποία προέρχεται και ο γνωστός λογοτέχνης, ξεκίνησαν από το Σούλι, πέρασαν από την Ναύπακτο και κατέληξαν στα Λεχαινά της Ηλείας. Ο συγγραφέας αναζητά μορφυρίες, πηγές και ντοκουμέντα και έπλεξε ένα πλήρες οδοιπορικό.

Ξεφυλλίσαμε...

Φίλιπ Μπλομ
Οι Εγκυκλοπαιδιστές (μτφ. Λεωνίδα Καρατζάς)
 Ωκεανίδα, 2005

Μια παρέα Γάλλων διανοουμένων που ξεκίνησε να μεταφράσει ένα δίτομο αγγλικό λεξικό, κατέληξε να δώσει μετά από 25 χρόνια ένα ογκώδες έργο ζωής. Μέλη της παρέας ο Ντιντερό, ο Βολτέρος, ο Ρουσό και ο Ντ' Αλαμπέρ. Δύο και πλέον αιώνες αργότερα, ο Φίλιπ Μπλομ καταγράφει την ιστορία της παρέας και την περιπέτειά τους, μέσα από την οποία παρουσιάζεται μια άλλη όψη του διαφωτισμού

Σολούρ εναντίον Καλαϊτζή
 ΚΨΜ, 2005

Ένα βιβλίο αφιερωμένο στην τέχνη της γελοιογραφίας, από δύο πραγματικούς μαστόρους του είδους. Το χειρίρημα γίνεται ακόμα πιο ενδιαφέρον, αν σκεφτεί κανείς ότι κεντρική ιδέα είναι ο... κανιβαλισμός! Φαντασία, χρώμα, ακόμα και αυτοσαρκασμός σε όλο τους το μεγαλείο...

Μιχαήλ Μπατάκης
ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ ΤΩΝ ΤΡΕΛΩΝ
 Πατάκης 2005

Η κερκυραϊκή κοινωνία του 19ου αιώνα, μέσα από πέντε κείμενα ενός πολυταξιδεμένου συγγραφέα που έζησε και την εποχή και το νησί, και έγραψε γι' αυτό με μια ματιά που ισορροπεί ανάμεσα στη δημοσιογραφία και τη λογοτεχνία. Το ενδιαφέρον του αναγνώστη θα στραφεί σίγουρα και στα σχόλια του Γιάννη Παπακόστα, που έχει τη φιλολογική επιμέλεια της έκδοσης.

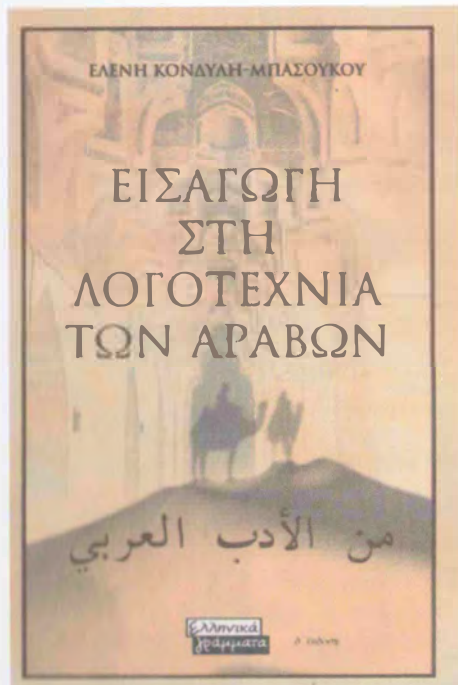

Εισαγωγή
στη λογοτεχνία
των Αράβων

Ελένη Κονδύλη-Μπα-
σούκου, Ελληνικά Γράμματα
2001

του Αργύρη Καραβούδη

Ένα παράθυρο στον κόσμο των Αράβων

Το βιβλίο της διακεκριμένης αραβολόγου με διεθνείς βραβεύσεις στο σχετικό χώρο, αναπληρώτρια καθηγήτρια σήμερα στην έδρα Αραβικών σπουδών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί το καλύτερο εισιτήριο για ένα ταξίδι στο χώρο και στο χρόνο, για μια πλούσια διαδρομή σε περιοχές με πολλοί και ποικίλα αρώματα, γεμάτες από τον ήλιο της αραβικής ερήμου και από τον μεθυστικό αέρα αυτού του τόσο ξεχωριστού πολιτισμού.

Η συγγραφέας πραγματεύεται το αντικείμενό της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η ροή της αφήγησης είναι τόσο διαυγής και γεμάτη ενέργεια που σχεδόν σε καθιλώνει, το όλο κείμενο απόλυτα κατανοητό, αποφεύγοντας τις περιττές προεκτάσεις και τις εξειδικευμένες ακαδημαϊκού τύπου πληροφορίες. Εν ολίγοις ένα έργο που απολαμβάνεις το διάβασμά του.

Και επειδή η λογοτεχνία δεν μπορεί να νοηθεί εκτός της κοινωνίας που γεννιέται, υπάρχει εκτενής ανα-

φορά σε κάθε κεφάλαιο γύρω από τις κοινωνικές, πολιτικές, θρησκευτικές και οικονομικές συνθήκες της ζωής των Αράβων, που συγκροτούν το εννοιολογικό πλαίσιο που πάνω στον καμβά του απλώνεται το σώμα της λογοτεχνικής παραγωγής της συγκεκριμένης κοινωνίας. Μιας κοινωνίας που ζει σε απόλυτα στενή σχέση με την λογοτεχνία της, που τέρνεται η καθημερινότητά της από τον εμποτισμό της με την λογοτεχνική δημιουργία, «δίνοντας την ψυχή τους στην γλώσσα τους» όπως μας λέει και η συγγραφέας.

Θεωρείται το συγκεκριμένο έργο από τις καλύτερες εισαγωγές για το θέμα, προεκτεινόμενο σε μια χρονική ακολουθία από την πρώιμη προϊσλαμική λογοτεχνία ως τις σημερινές πρωτοπορίες της αραβικής λογοτεχνίας. Το βιβλίο αποτελεί τον καλύτερο οδηγό πληογήσης στο θρησκευτικό τοπίο του αραβικού κόσμου, της αραβικής γλώσσας και εν γένει του

αραβικού πολιτισμού, ενώ η πλούσια βιβλιογραφία και εργογραφία στο σχετικό αντικείμενο το καθιστούν απαραίτητο βοήθημα σε οποιοδήποτε μελετητή του σχετικού αντικειμένου.

Από την αρχή και ως το τέλος του βιβλίου υπάρχει πληθώρα αποσπασμάτων του λογοτεχνικού θησαυρού των Αράβων ανά χρονική περίοδο, με πλούσιο υλικό για κάθε ποιητή και ουσιαστικές αναφορές στον ιστορικό και κοινωνικό περίγυρο του.

Τελειώνοντας να σημειώσω, δεδομένης της σημερινής ισλαμοφοβίας που πάνε να επιβάλουν οι αφανείς δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης καθώς και της δαιμονοποίησης των Αράβων, μελέτες σαν και αυτές αποκτούν επιπλέον επικαιρότητα, βοηθώντας μας να ανοίξουμε ένα παράθυρο στην κατανόηση του Άλλου, καθιστώντας μας έτσι πολίτες της γνώσης και όχι έρμια του φόβου που κάποιοι εντέχνως μηχανορραφούν.

Τα διαμάντια του Σεπτεμβρίου

Αν ο Σεπτέμβριος δεν ήταν ο γνωστός μήνας με την έναρξη της περιόδου, τον προγραμματισμό για τη νέα περίοδο και τη σχεδόν εφιαλτική προτροπή «τα κεφάλια μέσα», τότε πιθανότατα όλοι εμείς αλλά και πολλοί από εσάς, θα σκορπούσαμε σε όλη την Ελλάδα για να απολαύσουμε μερικές από τις καλύτερες στιγμές του παγκόσμιου κινηματογράφου, που σπάνια θα ξανασυναντήσουμε στις εμπορικές αίθουσες προβολής.

Έξι διεθνείς διοργανώσεις σε τρεις διαφορετικές πόλεις λαμβάνουν χώρα και το φετινό Σεπτέμβριο. Από την Αθήνα στην Θεσσαλονίκη, την Δράμα και την Σάμο κι από τον καλό ευρωπαϊκό κινηματογράφο μέχρι το ντοκιμαντέρ, τους μικρομπαζέδες και τις ταινίες χορού, το σινεμά γιορτάζει με τον καλύτερο τρόπο.

Νύχτες πρεμιέρας (Αθήνα, 16 - 25/9)

Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας «Νύχτες πρεμιέρας» του περιοδικού «Σινεμά» ιδρύθηκε από την Κινηματογραφική Εταιρεία Αθηνών (Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία) με σκοπό να φωτίσει άγνωστες πτυχές του ποιοτικού ανεξάρτητου κινηματογράφου, να αναδείξει τις καλύτερες από τις μεγάλες ταινίες της σεζόν προτείνοντάς τις στους θεατές και να γίνει η ιδανική εισαγωγή κάθε κινηματογραφικής σεζόν.

Το Φεστιβάλ άνοιξε τις πύλες του στον Σεπτέμβριο του 1995 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα με τεράστια επιτυχία. Σημείο συνάντησης οι κινηματογράφοι «Αττικόν», «Απόλλων», «Δαναός 1» και «Δαναός 2».

Το ενδιαφέρον των σινεφίλ θα συγκεντρώσουν, εκτός από τις πρεμιέρες των νέων ταινιών, η παρουσία του Ντάνιελ Ντέι Λιούις και τα αφιερώματα στους ανεξάρτητους αμερικανούς σκηνοθέτες και τους Έλληνες της δισσοπράς.

 www.aiff.gr

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας (Δράμα, 18 - 24/9)

Με ελληνικό και διεθνές διαγωνιστικό τμήμα, με την παρουσίαση των βραβείων Jameson (ενός νέου θεσμού που ξεκίνησε από το 2000), καθώς και με παράλληλες εκδηλώσεις, το Φεστιβάλ προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία όχι μόνο να γνωρίσουμε το μαγικό κόσμο της ταινίας μικρού μήκους, αλλά και να επισκεφθούμε την πόλη της Δράμας, που κάθε χρόνο βάζει τα καλά της για τη συγκεκριμένη γιορτή.

 www.dramafilmfestival.gr

Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου (Αθήνα, 30/9 - 9/10)

Επί δεκαοκτώ συνεχή χρόνια, η «Ελευθεροτυπία» τιμά τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο, δίνοντας φέτος ραντεβού στον «Απόλλωνα» και το «Άστυ» της Αθήνας. Από τα φετινά αφιερώματα ξεχωρίζουμε το «Δημοσιογραφία και κινηματογράφος», αλλά και την καθιερωμένη συνήθεια για την προβολή μιας αριστουργηματικής βωβής ταινίας συνοδεία ζωντανής μουσικής.

 www.emet.gr

Videodance (Θεσσαλονίκη, 9 - 17/9)

Το VideoDance ξεκίνησε το 2000 ως διεθνές φεστιβάλ ταινιών χορού. Πραγματοποιώντας την 6η του έκδοση, το Σεπτέμβριο του 2004, το VideoDance είναι σήμερα ένα φεστιβάλ με θέμα το πείραμα της κίνησης και της κινούμενης εικόνας στον τομέα του φιλμ, των live media και των video-εγκαταστάσεων.

 www.filmfestival.gr

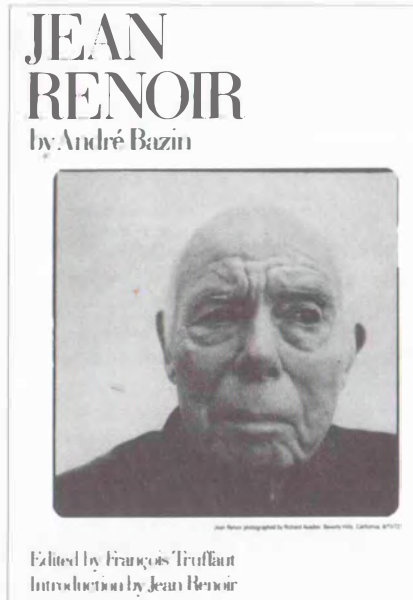
Διεθνές Πανόραμα Ανεξάρτητων Δημιουργών (Ρέντης, 24/9 - 1/10)

Έχοντας συμπληρώσει έξι συνεχή χρόνια δημιουργικής πορείας στην Θεσσαλονίκη, το Διεθνές Πανόραμα Ανεξάρτητων Δημιουργών Φιλμ και Βίντεο μεταφέρθηκε πλέον στην Αθήνα—όχι μόνο η έδρα του αλλά και όλες οι εκδηλώσεις του. Κι αυτό γιατί παρά τη θέληση και τις προσπάθειες των ιδρυτών και δημιουργών του υπήρξαν σοβαρές αδυναμίες και προβλήματα για να συνεχιστεί στην Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, χάρη στη απaráλληλη επιμονή των στελεχών του αλλά και την εθελοντική εργασία ανθρώπων του κινηματογράφου, με στόχο τη συνέχιση «ενός ονείρου της ελευθερίας της τέχνης», το 7ο Πανόραμα θα πραγματοποιηθεί φέτος στον κινηματογράφο «Σινε-Όνειρο» του Δήμου Ρέντης (Χρυσοστόμου Σμύρνης και Μπολτοτζί στο πάρκο βυρσοδεψείου) υπό την αιγίδα του Δήμου Ρέντης θα γίνει με συμμετοχή 144 σκηνοθετών από 44 χώρες.

 www.independent.gr

Φεστιβάλ Μεσογειακού Ντοκιμαντέρ Σάμου (Σάμος, 30/9 - 5/10)

Με διοργανωτή το Σωματείο Ελλήνων Σκηνοθετών—Παραγωγών, οι τυχεροί που θα βρεθούν φέτος στην Σάμο, θα ποροκολουθήσουν ταινίες από Ελλάδα, Κύπρο, Γαλλία και Ιταλία, μαζί με αφιερώματα στο Μάνο Ζοχορίο, στη video art, σε ταινίες γύρω από το κίτς στην τέχνη, καθώς και μια έκθεση με γιγαντοοφίσες του Βακιρτζή.

Καν' το όπως
ο Μπέργκμαν!

Σεμινάρια κινηματογράφου

Τα σεμινάρια για τον κινηματογράφο... ξεφεύγουν

Από το κολοκαίρι κιόλας έχουμε υποσχεθεί ότι τα κινηματογραφικά σεμινάρια όχι μόνο θα συνεχίσουν και τη νέα περίοδο, μετά την πολύ καλή εμπειρία της περυσινής χρονιάς, αλλά και θα επεκταθούν.

Φαίνεται πως η επέκταση αυτή θα γίνει πρόξη, τόσο μέσα από τη διεύρυνση της

θεματολογίας των σεμιναρίων, όσο και με τη γεωγραφική τους επέκταση, ενώ σταθερή αξία παραμένει η συνεργασία της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας, χωρίς την πολύτιμη βοήθεια της οποίας δεν θα υπήρχε η δυνατότητα υλοποίησης των σεμιναρίων.

Τα πρώτα δείγματα φανερώνουν ότι με μεγάλη πιθανότητα τα σεμινάρια θα φιλοξενηθούν και σε άλλες πόλεις, ενώ σε ό,τι αφορά στην Πάτρα και την Αχαΐα, η θεματολογία, εκτός από τις γενικές γνώσεις θεωρίας κινηματογράφου και ανάλυσης ταινιών, θα περιλαμβάνει και πιο ειδικά θέματα, μέρος των οποίων θα απευθύνεται και σε «ειδικές» ομάδες κοινού.

Περιοσότερες πληροφορίες θα βρείτε στο τεύχος του Οκτωβρίου. Οι πιο...βασιστικοί, αλλά και αυτοί που θέλουν να δηλώσουν έγκαιρα συμμετοχή (αν και οι πρώτες εγγραφές υπάρχουν ήδη από το καλοκαίρι!), μπορούν να επισκέπτονται τακτικά την ηλεκτρονική σελίδα του περιοδικού (www.todonti.gr), όπου θα υπάρχουν έγκαιρα όλες οι απαραίτητες λεπτομέρειες.

Υπεύθυνος των σεμιναρίων θα είναι και φέτος ο κριτικός κινηματογράφου και σκηνοθέτης Γιάννης Καραμπίτσος, ενώ τη φετινή χρονιά τα σεμινάρια θα τελούν και υπό την αιγίδα της Πανελληνίας Ένωσης Τεχνικών Κινηματογράφου Τηλεόρασης

Στο ΔΟΝΤΙ δε θέλουμε να γράφουμε μόνο εμείς!

Ψάχνουμε νέους (όχι μόνο στην ηλικία...) φίλους, πρόθυμους να «εκτεθούν» με τα γραπτά τους...

- Γράψτε ένα κείμενο 400 – 800 λέξεων και διηγηθείτε μια ιστορία που θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας.

- Στείλτε μας τη γνώμη σας για την Πάτρα, που το 2006 θα γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Τι περιμένετε;

- Δώστε μας μια ιδέα για ένα θέμα που θα θέλατε να δείτε στο ΔΟΝΤΙ

Δώρα δεν υπάρχουν (προσωρινά τουλάχιστον...), μόνο η χαρά της γνωριμίας... Ακόμα και με το ψευδώνυμό σας!

Τα πιο ενδιαφέροντα κείμενα θα δημοσιεύονται κάθε μήνα στο ΔΟΝΤΙ.

Όλες οι συνεργασίες θα βρίσκονται στην ηλεκτρονική μας σελίδα www.todonti.gr.

Μπορείτε να στέλνετε τα κείμενα και τις ιδέες σας με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

Ταχυδρομικά στα γραφεία μας: Κανακάρη 236Α & Γεωναδίου, 26222, Πάτρα

Στο fax: 2610 323060

Στο email: stories@todonti.gr

www.todonti.gr

της
Εύης Γκοισοπούλου

“Οικογένεια” από το αλφαβητάριο, Δ' έκδοση, 1964

Ανεξίτηλα χαράγματα

Σεπτέμβρης. Μήνας συνδεδεμένος με το άνοιγμα των σχολείων και τις εξορμήσεις παιδιών και γονιών στα βιβλιοπωλεία για την αγορά των αναγκιών και μη(!) σχολικών. Μήνας αναμνήσεων επίσης για όσους έχουν τελειώσει το σχολείο οι οποίοι, στην πλειοψηφία τους, νοσταλούν τα πρώτα κυρίως χρόνια της σχολικής εμπειρίας. Είμαι και γω μια απ' αυτούς και κάθε Σεπτέμβρη θυμάμαι με πολύ αγάπη τα χρόνια του δημοτικού και νοσταλγώ τη μυρωδιά των καινούργιων βιβλίων, των πολύχρωμων μολυβιών και των τετραδίων. Είχα την τύχη να περάσω πολύ ευτυχισμένες μέρες στα ξύλινα θρανία του Τριθέσιου Δημοτικού Σχολείου Σαραβαλίου και οι αναμνήσεις μου είναι πολύ έντονες σε σχέση με μεταγενέστερες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη θέση σ' αυτές κατέχουν οι αναμνήσεις από τα σχολικά βιβλία και κυρίως από το αλ-

φαβητάριο «Τα καλά παιδιά» που μύπησε γενιές ολόκληρες στην Ελληνική Γλώσσα. Ένα βιβλίο που έγραψε ιστορία στην ελληνική εκπαίδευση και το θυμούνται με συγκίνηση ακόμα και οι «κακοί μαθητές» που το διδάχθηκαν. Το τι ήταν αυτό που το έκανε να ξεχωρίσει και μάλιστα να επανεκδοθεί και να πωλείται σήμερα στα βιβλιοπωλεία νομίζω ότι είναι εύκολο να απαντηθεί, ακόμα κι απ' αυτούς που δεν το έκαναν στο σχολείο αλλά ήρθαν κάποια στιγμή σε επαφή μαζί του. Ήταν φυσικά οι ήρωες που πρωταγωνιστούν στις

σελίδες του. Ποιος δεν θυμάται τη Λόλα, την Άννα, το Μίμη, τους γονείς και τη γιαγιά! Και δεν εννοώ μόνο ως ονόματα. Αλλά ως πρόσωπα αγαπημένα που συναντήσαμε κάποια στιγμή στη ζωή μας και η εικόνα τους δεν έσβησε ποτέ από τη μνήμη μας. Αισθάνομαι ότι δεν ήταν ζωγραφισμένες φιγούρες στο χαρτί αλλά υπαρκτοί άνθρωποι που με έμαθαν κατ' αρχήν να αγαπάω τα γράμματα, που έπαιξα μαζί τους, γέλασα μαζί τους, είδα τις εποχές να αλλάζουν με τη δική τους συντροφιά. Μεγάλωσα μαζί τους αν κι αυτοί διστάτησαν αναλλοίωτες τις μορφές τους όσο χρόνια κι αν πέρασαν και ανεξίτηλη την ανάμνησή τους.

Ξέρω ότι πολλοί από σας αισθάνεστε ακριβώς όπως εγώ. Σας είναι το ίδιο γνώριμες αυτές οι αγαπημένες μορφές. Αυτό όμως που ελάχιστοι γνωρίζουν — και γω το ανακάλυψα σχετικά πρόσφατα — είναι ποιος τις δημιουργήσε και ποια ήταν η προσωπική του διαδρομή.

Πρόκειται για μια πολύ σημαντική προσωπικότητα της ελληνικής τέχνης, με διεθνή αναγνώριση, διάσημο κυρίως για τα χαρακτηριστικά του και την συμβολή του στην τέχνη της χαρακτικής, τον Κώστα Γραμματόπουλο.

Ο Κώστας Γραμματόπουλος γεννήθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου του 1916 στην Αθήνα. Από πολύ νωρίς έδειξε την κλίση του στην ζωγραφική και μας κληροδότησε σημαντικά έργα πριν ακόμα αρχίσει να φοιτά στην Σχολή Καλών Τεχνών στην οποία εγγράφεται το

1934. Σπουδάζει ζωγραφική και χαρακτική

υπό την καθοδήγηση δύο κορυφαίων δασκάλων της σχολής, του Ουμβέρτου Αργυρού και του Γιάννη Κεφαλληνού. Σπουδαίοι καλλιτέχνες οι ίδιοι που επηρέασαν με το έργο και τις καινοτομίες τους την σύγχρονη ελληνική τέχνη. Ενώ ακόμα φοιτά στη σχολή, συμμετέχει στη λιθογράφηση αφισών για τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο οι οποίες θεωρούνται πολύ σημαντικό κομμάτι του πολύπλευρου έργου του. Το 1940 του απονέμεται το χρυσοβέργειο βραβείο γιατί αποφοίτησε με το μεγαλύτερο βαθμό στο τμήμα του.

Από το 1942 ξεκινάει την μακρόχρονη ενασχόλησή του με τη χάραξη πορτρέτων σύγχρονων του ελλήνων λογοτεχνών και την εικονογράφηση βιβλίων πολλά από τα οποία βραβεύονται. Είναι βέβαιο ότι πολλοί από σας έχετε στις βιβλιοθήκες σας βιβλία που εικονογράφησε ο Γραμματόπουλος όπως κλασικά εικονογραφημένα για παιδιά από τις εκδόσεις Πεκληβανίδη, βιβλία της Πηνελόπης Δέλτα, του Μυριβήλη, του Πρεβελάκη, του Βενέζη, του Σικελιανού, του Βρετάκου και πάμπολλων άλλων. Σε αυτό το κομμάτι του έργου του μας πα-

Αιγίο ΧΛΙ. 1987, λιθογραφία

ρέδωσε καλλιτεχνικές εικονογραφίες σε πάνω από εκατό βιβλία, συμμετέχοντας και προωθώντας το όραμα για την κυκλοφορία του καλλιτεχνικού βιβλίου σε πολλά αντίτυπα έτσι ώστε να είναι προσιτό σε όλους και όχι μόνο σε μια περιορισμένη, οικονομικά προνομιούχα ελίτ όπως συνέβαινε μέχρι τότε. Εδώ συμπεριλαμβάνεται και η εικονογράφηση το 1949 του αλφαβηταρίου «Τα Καλά Παιδιά» που σηματοδοτεί τη μακρόχρονη συνεργασία του με τον Οργανισμό Έκδοσης Σχολικών Βιβλίων. «Τα Καλά Παιδιά» εκτίθενται στο Διεθνές Παιδαγωγικό Συμπόσιο και στη Διεθνή Έκθεση του Λάικεν στο Βέλγιο την ίδια χρονιά και αποσπούν το πρώτο βραβείο.

Το 1954 φεύγει για το Παρίσι με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για να συνεχίσει τις σπουδές του στη ζωγραφική και τη χαρακτική και να προσθέσει ο' αυτές σπουδές τη χαλκογραφία και τις γραφικές τέχνες. Η πρώτη στομική του έκθεση πραγματοποιείται στο Παρίσι το 1957 (Galerie Saint Germain des Pres) και ακολουθεί τον επόμενο χρόνο η πρώτη έκθεση στην Ελλάδα (Γκαλερί Σαρλά). Έκτοτε εκθέτει έργα του πολύ συχνά στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Σημαντική στιγμή στην καριέρα του είναι η εκλογή του ως τακτικού καθηγητή στην Καλών Τεχνών το 1959. Διόρίζεται στον μεγάλο δάσκαλό του Γιάννη Κεφαλληνό στην έδρα χαρακτικής της σχολής όπου παραμένει μέχρι το 1985. Το έργο του ως δασκάλου θεωρείται το ίδιο σημαντικό με το έργο του ως καλλιτέχνη καθώς υπήρξε σπουδαίος δάσκαλος κατά γενική ομολογία των μαθητών του και θερμός υποστηρικτής τους. Από πολύ νωρίς τους προαθροί και ενέτασσε έργα τους σε εκθέσεις σε μεγάλες πόλεις της Ευρώπης. Ήταν ένας καλλιτέχνης αφροισιμιστής με όλη του την ψυχή στη δημιουργία και τη διδασκαλία και όχι κυνηγός αξιωμαίων και τίτλων.

Θεωρούσε ότι η τέχνη είναι μια υπόθεση που απαιτεί σκληρή δουλειά και τη συνεισφορά πολλών για να προκύψουν μεγάλες καινοτομίες και σημαντικά έργα. Δεν φοβόταν τους ταλαντούχους μαθητές του όπως συμβαίνει πολύ συχνά με τους δασκάλους που αισθάνονται ότι κάποιος τους ξεπερνάει. Η βοήθειά του προς αυτούς ήταν αμέριστη. Θεωρούσε ότι πέρα από κάποιες στοιχειώδεις τεχνικές που ένας μεγαλύτερος μπορεί να διδάξει σε έναν νεότερο, ο καλλιτέχνης γεννιέται. Επίσης δεν αποκαλούσε τους μαθητές του «σπουδαστές» αλλά «νέους καλλιτέχνες». «Καλλιτέχνης», έλεγε, «είναι κανείς από τη στιγμή που θα πιάσει το μολύβι στα χέρια του και σπουδαστής μέχρι το τέλος της ζωής του».

Πολλά τα βραβεία που του απονεμήθηκαν για το έργο του. Πολλές οι συμμετοχές του στις Διεθνείς Μπιενάλε Χαρακτικής σε όλο τον κόσμο. Εξίσου σημαντικά με τα χαρακτηριστικά του είναι και τα ζωγραφικά του έργα. Ένας «πολύτροπος καλλιτέχνης που διατήρησε τη στόφα του τεχνίτη...αιχμάλωτος της Ελλάδας του, της μυθολογίας της, του Αιγαίου του, της θάλασσάς του...Η πραγματικότητα του Γραμμτόπουλου είναι απλή, γλυκιά, ισορροπημένη και πάντως όχι χωρίς την αίσθηση του κωμικού. Σπάνια την επισκέπτεται ο θάνατος...» γράφει η δρ. Μοριλένα Κοσιμάτη στον κατάλογο της αναδρομικής έκθεσής του που έγινε το 1995 στην Εθνική Πινακοθήκη. Τον ίδιο τον επισκέφθηκε ο θάνατος πρόσφατα, το 2003, σε μεγάλη ευτυχώς ηλικία.

Αιγίο XV 1973, ξυλογραφία

Εμάς μας «σιχμαλώτισε» με την ίδια γλύκα που διακρίνει όλο το έργο του μέσα από τις σελίδες ενός σχολικού βιβλίου και «χάραξε» για πάντα στην καρδιά μας τους γλυκύτατους ήρωές του, αποδεικνύοντας έτσι με τον καλύτερο τρόπο ότι η τέχνη μπορεί να απευθυνθεί σε όλους και να γίνει μέσο ουσιαστικής μάθησης. Τόσο απλά, τόσο ξεκάθαρα και φωτεινά όπως και τα έργα του. Όπως η θρυλική πλέον φράση του αλφαριθμητικού «Έλλη, να ένα μήλο. Λόλα, να ένα άλλο»...

Βιβλιογραφία

Σύγχρονη τέχνη, Εκδ. Ώρα, 1970

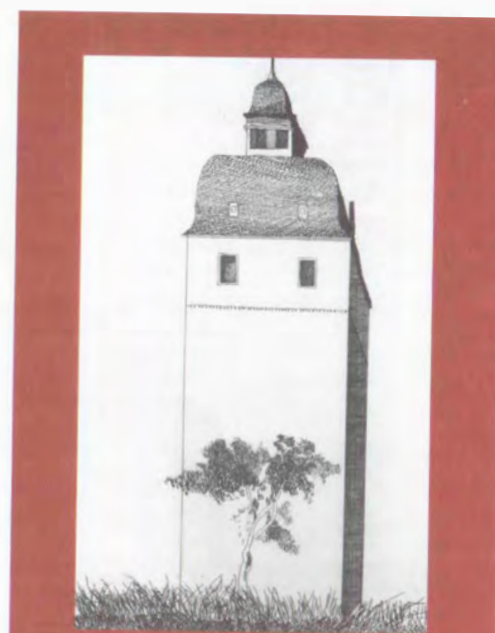
Κ. Γραμματόπουλος, Ζυγός τ. 27 - 28, 1958

Μια αναδρομή στο έργο του Γραμματόπουλου, Ζυγός τ. 51, 1982

Κ. Γραμματόπουλος, Κατάλογος εθνικής Πινακοθήκης, 1995

Λεξικό ελλήνων καλλιτεχνών τ. Α', Εκδ. Μέλισσα, 1997

Μπορεί να απομένουν ακόμα πολύ λίγες μέρες, όμως αξίζει να τρέξετε... Η έκθεση με τα χαρακτικά του Ντέιβιντ Χόκνεϊ (David Hockney) στο Μουσείο Μπενάκη ολοκληρώνεται στις 15 Σεπτεμβρίου με τη συμβολή του Βρετανικού Συμβουλίου κι ήταν μακράν η πιο ενδιαφέρουσα εικαστική πρόταση στη φρετινή καλοκαιρινή Αθήνα..

disegnare - idee immagini

Τεύχος 29 / 2004

Η περιοδική αυτή έκδοση είναι μία εξαμηνιαία παρουσίαση ιδεών και προτάσεων πάνω στο σχεδιασμό και την ανάλυση του περιβάλλοντος χώρου και της αρχιτεκτονικής, από το τμήμα RADAAR (Rilievo, analisi disegno dell' ambiente e dell' architettura) του πανεπιστημίου «La Sapienza» της Ρώμης.

Είναι γεγονός ότι δεν απευθύνεται στο ευρύ αναγνωστικό και φιλότεχνο κοινό, αλλά αφορά κυρίως όσους ειδικεύονται στο σχεδιασμό και την ανάλυση της φόρμας, σπουδαστές, επιστήμονες και επαγγελματίες, με την παρουσίαση θεμάτων πάνω στην αισθητική θεωρία, την ιστορία και την τεχνολογική μεθοδολογία της σχεδίασης.

Στο παρόν τεύχος ξεχωρίζουν θέματα όπως η σχεδιαστική ανάλυση του Palazzo della Signoria στην Φλωρεντία και η χρήση σύγχρονων ψηφιακών σχεδιαστικών μέσων και μεθόδων στην αποκατάσταση μνημίων όπως των νωπογραφιών της Scala Santa στο Βατικανό και του Palazzo Reale στο Μιλάνο.

Ι. Π.

MARKETING WEEK

Εβδομαδιαίο περιοδικό της boussias communications με ποικίλα θέματα για την αγορά. Το «Marketing Week» παρουσιάζει νέα προϊόντα, υπηρεσίες, περιοδικά, ενώ στις σελίδες του φιλοξενούνται άνθρωποι του επιχειρηματικού κόσμου, του εμπορίου, των media με πολύ ενδιαφέρουσες συνεντεύξεις. Το περιοδικό κάνει έρευνες αγοράς και περιλαμβάνει θέματα για τη διαφήμιση, το marketing, το internet και τις web υπηρεσίες, ενημερώνοντάς μας για ό,τι πρέπει να γνωρίζουμε για την ελληνική και παγκόσμια αγορά. Παρότι οι συντάκτες του είναι εξειδικευμένοι σε αυτό το αντικείμενο, το περιοδικό δεν απευθύνεται μόνο σε επιχειρηματίες, αλλά και σε όλους όσους θέλουν να μαθαίνουν κάτι περισσότερο για τον κόσμο του marketing.

LIBRO τεύχος 6, περίοδος 2η, Άνοιξη 2005, τιμή: 4 ευρώ

Το «Libro» είναι εξαμηνιαίο περιοδικό της Ζακύνθου, με ποικιλία θεμάτων. Τα θέματά του αφορούν κυρίως στο νησί της Ζακύνθου, με συνεντεύξεις σημαντικών Ζακυνθινών, με αφιερώματα στην καλλιτεχνική ζωή του νησιού, με ιστορικές αναδρομές, με ρεπορτάζ αγοράς, αλλά και με κοσμικά νέα. Σε κάθε τεύχος υπάρχουν προτάσεις για βιβλία, για ταξίδια και για καλύτερη ζωή. Στο τεύχος που κυκλοφορεί, συνέντευξη του ηθοποιού Μαρίνου Μουζάκη και του ναυπηγού Δημήτρη Κάπηρη, πρόταση για ταξίδι στο Λονδίνο και την Μόσχα, και αφιέρωμα στο Ζακυνθινό εκκλησιαστικό μέλος.

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ τιμή: 1 ευρώ

Ο Σύλλογος Νεολαίας Ικαρίας, που φέτος συμπληρώνει 30 χρόνια από την ίδρυσή του, κυκλοφορεί κάθε τρίμηνο το περιοδικό «Η φωνή της ΝΕΟΛΑΙΑΣ». Η ύλη του περιοδικού ενημερώνει για όλες τις δραστηριότητες του Συλλόγου. Η νεολαία της Ικαρίας είναι ευαίσθητοποιημένη σε πολλά θέματα αλλά δεν παραλείπει ποτέ και τη διασκέδαση. Οργανώνει εθελοντικές αιμοδοσίες και ανασσώσεις περιοχών, συναυλίες, εκδρομές και πάρτυ, ενώ δεν αφήνει έξω και τον αθλητισμό. Έχει δημιουργήσει αθλητικό τμήμα με ομάδα ποδοσφαίρου και έχει διοργανώσει εννιά τουρνουά beach βόλεϊ. Ένας τόσο δραστήριος Σύλλογος από ένα νησί σαν την Ικαρία, δεν θα μπορούσε να μας αφήσει αδιάφορους.

Θέατρο

Επιμέλεια: Έλενα Αλεξανδράκη

ΠΑΤΡΑ

«Το γιοματάρι», του Γιάννη Γεωργακάκη, ερασιτεχνικό σκίμα ΡΕΦΕΝΕ

Το νέο θεατρικό έργο του Γιάννη Γεωργακάκη παρουσιάζει το ερασιτεχνικό σκίμα Πάτρας ΡΕΦΕΝΕ για εφτά παραστάσεις στο αίθριο του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου. Για πρώτη φορά το σκίμα συνεργάζεται με επαγγελματία σκηνοθέτη, τον Διονύση Βούλτσο, με την ευγενική συνεργασία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.

Αίθριο Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου, 19 - 25 Σεπτεμβρίου, 21:00

«Οι κυνικοί ξανάρχονται», του Νίκου Καλογερόπουλου, σκην. Νίκος Καλογερόπουλος

Οι κυνικοί φιλόσοφοι, πνευματικοί σπόγγοι του Σωκράτη, δεν άφηναν τίποτα ασχολίαστο και είχαν γίνει ο φόβος και ο τρόμος όλων των ματαιόδοξων της αρχαίας Αθήνας. Ο Καλογερόπουλος ανακαλύπτει μια πραγματική συγγένεια ανάμεσα στους κυνικούς και τους ρεμπέτες, και με αφορμή τη γιορτή των Νεμεσείων -γιορτή που κυκλοφορούν όλες οι ψυχές ελεύθερες- φέρνει σε επαφή τον Διογένη με τον Τσιτσάνη και πολλούς άλλους. Η παραγωγή είναι της Εταιρείας Θάλασσα Α. Ε. με τους Ηλία Λογαθέτη, Νίκα Τουρνάκη κ.ά, ενώ συμμετέχει και η εξαιρετική ρεμπέτικη κομπανία «Άποροι άρχοντες».

Ρωμαϊκό Θέατρο, 21 & 22/9, 21:15

ΙΣΤΑΝΝΙΝΑ

«Πιο δυνατή» του Στρίντμπεργκ, ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων, σκην. Αντώνης Φραγκάκης

Την «Πιο δυνατή» του Αύγουστου Στρίντμπεργκ επέλεξε να παρουσιάσει φέτος το καλοκαίρι το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων στην πόλη του. Η Θεοδώρα Τζήμου και η Πόλυ Ανδρεάδη ερμηνεύουν τους ρόλους δύο γυναικών που έρχονται αντιμέτωπες λόγω του καταρρέαντος γάμου της μίας.

Στοά Λούλη, Κάθε Τρίτη & Πέμπτη, έως 20/9

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
 ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΣΚΑΪ
 100.3 FM

Κινηματογράφος

ΑΘΗΝΑ

«Νύχτες Πρεμιέρας»

Έρχεται το 11ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Αθήνας «Νύχτες Πρεμιέρας», από τις 16 έως τις 25 Σεπτεμβρίου, για να γεμίσει τις αθηναϊκές αίθουσες με ταινίες, ντοκιμαντέρ και αφιερώματα. Στο Φεστιβάλ περιλαμβάνονται τα τμήματα: Ανεξάρτητοι Αμερικανοί, Ειδικές Προβολές με ταινίες που θα δούμε το χειμώνα στις αίθουσες, Πανόραμα με πειραματισμό στην αισθητική και τα αφηγηματικά μέσα, Ντοκιμαντέρ, Μουσική και Φιλμ, Μικρού Μήκους, Σινεμά στα Όρια με τολμηρές σε θεματολογία ταινίες, Έλληνες της Διοσποράς και Αφιερώματα. Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα και τα εισιτήρια στην ιστοσελίδα του cultureguide (www.cultureguide.gr) και στο τηλέφωνο 210 6061108.

Διάρκεια 16 έως 25 Σεπτεμβρίου

Αίθουσες: Απόλλων Filmcenter, Αττικόν, Δαναός 1& 2

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Θερινό Φεστιβάλ Κινηματογράφου

Νέος καλοκαιρινός θεσμός κινηματογράφου στην Θεσσαλονίκη, από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου, στη λογική ότι πρέπει να γίνονται προβολές και μετά τη λήξη του Φεστιβάλ. Έτσι το θερινό σινεμά Ελληνίς - Σουρωτή στο κέντρο της συμπρωτεύουσας φιλοξενεί παλιές, νεότερες ταινίες και επανεκδόσεις από τις 15 Ιουλίου έως τις 29 Σεπτεμβρίου.

Θερινός Κινηματογράφος Ελληνίς-Σουρωτή

Διάρκεια έως 29 Σεπτεμβρίου.

Τηλέφωνο πληροφοριών: 2310 378404 - 31

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
 ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΣΚΑΪ
 100.3 FM

Μουσική

ΠΑΤΡΑ

Το Δημοτικό Ωδείο Πάτρας για όγδοο συνεχή χρονιά διοργανώνει τις «Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής», με καινούρια έργα νέων καλλιτεχνών αλλά και αφιερώματα σε ήδη διεθνώς καταξιωμένους συνθέτες. Το Φεστιβάλ έχει ήδη ξεκινήσει στις 3 Σεπτεμβρίου και θα διαρκέσει έως τις 25 Σεπτεμβρίου:

Αφιέρωμα στους Α. Webern (1883 - 1945) και Α. Berg (1885 - 1935) από το «Κουαρτέτο Πατρών».

Το πρώτο μέρος είναι αφιερωμένο στον Webern, με το έργο String Quartet op. 28, ενώ στο δεύτερο μέρος θα ερμηνευθούν δύο έργα του Berg.

Παρασκευή 23 Σεπτεμβρίου, Συνεδριακό Κέντρο Α.Τ.Ε.Ι., 21:00
Είσοδος ελεύθερη

Promenade IV, Χορωδία Δωματίου του Δημοτικού Ωδείου Πατρών

Πρώτη εμφάνιση της Χορωδίας Δωματίου του Ωδείου. Έργα των Debussy, Poulenc, Satie, Stravinsky, Kodaly, Bartok κ.ά. με τη συμμετοχή της σοπράνο Μίνας Πολυχρόνου. Διευθύνει ο Αγαθόγελος Γεωργακάτος.

Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου, Συνεδριακό Κέντρο Α.Τ.Ε.Ι., 21:00
Είσοδος ελεύθερη

ΑΘΗΝΑ

Νέλλη Σεμιτέκολο, ρεσιτάλ πιάνου

Η κοσμοξινωμένη πιανίστρια Νέλλη Σεμιτέκολο θα δώσει ρεσιτάλ πιάνου για τις «Μουσικές Τετάρτες» του Μεγάρου Μουσικής. Η Σεμιτέκολο έχει συνεργαστεί με το Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής του Θ. Αντωνίου, με τον Μάνο Χατζιδάκι, την Αλίκη Βασικιώτη κ.ά. Στο ρεσιτάλ της θα ερμηνεύσει έργα των Stravinsky, Rachmaninov, Brahms και Beethoven. Τετάρτη 12 Οκτωβρίου, 20:30, αίθουσα Δ. Μητρόπουλος.

Τιμές εισιτηρίων: 22, 14 & φοιτητικό 5,5 ευρώ

ΠΑΤΡΑ

«Το τοπίο», από τις συλλογές του Μουσείου Αλ. Κ. Δάμτσα του Δήμου Βόλου

Η Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών συνεχίζει την έκθεση που εγκαινιάστηκε στις αρχές Ιουνίου μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου. 50 έργα έχουν επιλεγεί από τις συλλογές του Μουσείου Αλ. Κ. Δάμτσα μέσω των οποίων προσεγγίζεται το τοπίο και η ελληνική τοπιογραφία, από καλλιτέχνες του τέλους του 19ου αι. και των αρχών του 20ου.

Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών. Διάρκεια έκθεσης έως τέλος Οκτωβρίου.

Τηλέφωνα πληροφοριών: 2610 276540, 2610 222049

ΑΘΗΝΑ

«Πέρα από το άπειρο», έκθεση χαρακτικών του Maurits Cornelis Escher

Το μουσείο «Ηρακλείδων» κάνει εγκαίνια σε έναν καινούριο χώρο στο Θησείο με το όνομα «Herakleidon, Experience in visual arts». Η έκθεση του Ολλανδού καλλιτέχνη που εγκαινιάζει τον καινούριο μουσειακό χώρο, περιλαμβάνει ξυλογραφίες, χαλκογραφίες και λιθογραφίες. Τα έργα του δεν θα παρουσιαστούν όλα μαζί, αλλά θα εναλλάσσονται περιοδικά.

Μουσείο «Herakleidon, Experience in visual arts». Διάρκεια έκθεσης έως τέλος Οκτωβρίου.

Τιμές εισιτηρίων: 6 & 4 ευρώ (φοιτητικό), για παιδιά έως 12 χρονών δωρεάν

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ **ΣΚΑΪ** 100.3 FM

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ **ΣΚΑΪ** 100.3 FM

Βιβλίο

ΠΑΤΡΑ

«Τα Σάββατα της ποίησης»

Το βιβλιοπωλείο «Πολυέδρο» συνεχίζει τα «Σάββατα της ποίησης» κάθε δεύτερο Σάββατο και μέχρι τον Μάρτιο του 2006, στις 13:00, με αναγνώσεις και κριτικές παρουσιάσεις του πρόσφατου έργου παλιότερων και νέων δημιουργών. Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν:

Στις 24 Σεπτεμβρίου το έργο του **Ξενοφώντα Βερούκιου**, ο οποίος έχει σπουδάσει Χημικός Μηχανικός, και είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πατρών από το 1986. Είναι μέλος πολλών επιστημονικών ενώσεων και της συντακτικής επιτροπής πολλών επιστημονικών περιοδικών. Έχει δημοσιεύσει δύο ποιητικά έργα έως σήμερα. Την παρουσίαση θα κάνει ο Γιάννης Δελλής, κοσμήτωρ της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

«Πολυέδρο», Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου, 13.00

Στις 8 Οκτωβρίου η ποιήτρια **Κική Δημουλά**. Η Κική Δημουλά έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία για το έργο της —μεταξύ των οποίων και το Αριστείο των Γραμμάτων της Ακαδημίας Αθηνών, και εξελέγη ακαδημαϊκός το 2002. Έχει εκδώσει εννέα ποιητικές συλλογές και ποιήματά της έχουν μεταφραστεί σε έξι γλώσσες. Η Χαρούλα Νιφτανίδου, λέκτωρ στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών, θα κάνει την παρουσίαση της ποιήτριας.

«Στοχασμός και στρατηγικές πολιτισμικής αντίστασης», αφιέρωμα στον Φώτη Τερζάκη

Αφιέρωμα στον συγγραφέα και ερευνητή Φώτη Τερζάκη, με τομείς έρευνας τη φιλοσοφία, την ψυχανάλυση, την πολιτική ψυχολογία, την ιστορία της τέχνης και την κοινωνική ανθρωπολογία. Συμμετέχουν ο Παύλος Κόντος, λέκτορας στο τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών, ο Τάκης Νικολόπουλος, καθηγητής στα Τ.Ε.Ι. και ο Σπύρος Ράγκος, επίκουρος καθηγητής στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

«Πολυέδρο», Τρίτη 11 Οκτωβρίου, 20:45

Ακόμα...

ΑΘΗΝΑ

«Παιδική τέχνη - Σύγχρονη τέχνη», Επιστημονικό Συνέδριο

Το Μουσείο Ελληνικής Παιδικής Τέχνης, με αφορμή τη συμπλήρωση 10 χρόνων λειτουργίας του, διοργανώνει το εν λόγω συνέδριο την Παρασκευή 14 και Σάββατο 15 Οκτωβρίου, στο αμφιθέατρο του Μουσείου Μπενάκη, στο κτήριο της οδού Πειραιώς. Ο κύριος θεματικός άξονας θα είναι η δημιουργική εξέλιξη του παιδιού μέσω της τέχνης, με εισηγήσεις Ακαδημαϊκών, πανεπιστημιακών, επιστημόνων, και εικαστικών.

Αμφιθέατρο Μουσείου Μπενάκη, Παρασκευή 14 & Σάββατο 15 Οκτωβρίου
Είσοδος ελεύθερη. Τηλέφωνο πληροφοριών: 210 3312650

«30 χρόνια από το Σύνταγμα του 1975 - Τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως σήμερα» (έκθεση)

Φέτος συμπληρώνονται τριάντα χρόνια από την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, και η Βουλή των Ελλήνων πραγματοποιεί μια έκθεση, με στόχο να αναδείξει το ρόλο του Συντάγματος στην καθημερινή ζωή του Έλληνα. Στην έκθεση παρουσιάζεται η πορεία της ελληνικής συνταγματικής ιστορίας, από τη διατύπωση των πολιτικών σκέψεων του Ρήγα Βελεστινλή μέχρι και το Σύνταγμα του 1975. Στα εκθέματα περιλαμβάνονται τα ελληνικά Συντάγματα σε πρωτότυπη μορφή, πρωτόκολλα ορκωμοσίας πρωθυπουργών, χειρόγραφα, επίσημα έγγραφα καθώς και ιστορικά ντοκουμέντα και έργα τέχνης που αποτυπώνουν τις εξελίξεις κάθε περιόδου.

Βουλή των Ελλήνων. Διάρκεια έκθεσης έως το τέλος του 2005.
Είσοδος ελεύθερη. Τηλέφωνο πληροφοριών: 210 3707000

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
ENA ME THN ENHMERΩΣH
ΣΚΑΪ
100.3 FM

ράδιο **1** ένα 89.4 fm
ENA ME THN ENHMERΩΣH
ΣΚΑΪ
100.3 FM

Εβδομάδα Οικολογικής Γεωργίας

Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, ο Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ΔΗΩ, διοργανώνει Εβδομάδα Οικολογικής Γεωργίας την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου (1 - 9), με ποικίλες εκδηλώσεις. Παράλληλα, σε συνεργασία με το Ελληνοϊταλικό Επιμελητήριο, πραγματοποιεί το πρώτο διήμερο της εβδομάδας, «Ελληνοϊταλική Έκθεση - Πασάρι Βιολογικών προϊόντων».

Ο Οκτώβριος έχει καθιερωθεί εδώ και αρκετά χρόνια στην Ευρώπη ως ο μήνας της Οικολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, ενώ στις Μεσογειακές χώρες, το πρώτο Σαββατοκύριακο του μήνα έχει καθιερωθεί ως Σαββατοκύριακο γιορτής και γνωριμίας με τα βιολογικά προϊόντα. Παράλληλα, στην Ιταλία γιορτάζεται η πρώτη Κυριακή του Οκτώβρη, με παζάρια στις πλατείες, προσφορά και δοκιμή βιολογικών προϊόντων, πολιτιστικά δρώμενα. Αντίστοιχα και στη χώρα μας θα γιορτάσουμε ανάλογα την οικολογική γεωργία, την πρώτη εβδομάδα του Οκτώβρη.

Στο φετινό ραντεβού θα παραβριάζονται παραγωγοί, εταιρείες, σούπερ-μάρκετ, βιολογικές αγορές, καταναλωτές, επιστήμονες, πολιτιστικοί και περιβαλλοντικοί φορείς, καλλιτέχνες, σχολεία, κ.ά.

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας (1-9 Οκτωβρίου 2005) θα οργανωθούν σε όλη την Ελλάδα:

- Επισκέψεις σε οικολογικά αγροκτήματα και επιχειρήσεις βιολογικών προϊόντων.
- Γιορτές γνωριμίας των βιολογικών προϊόντων σε μεγάλες και μικρές πόλεις.
- Εκπαιδευτικές προσφορές προϊόντων από επιχειρήσεις, σούπερ-μάρκετ, καταστήματα βιολογικών προϊόντων, βιολογικές λαϊκές αγορές.
- Παρουσίαση νέων προϊόντων.
- Γευσιαγνωσίες και δοκιμές προϊόντων από όλα τα υπάρχοντα σημεία πώλησης.
- Ημερίδες, εκδηλώσεις, ενημερωτικές διαλέξεις σε κλειστούς και σε ανοιχτούς χώρους.

Ο καθένας επιλέγει τον τρόπο και το είδος της ενέργειας που προτίθεται να υλοποιήσει. Όλοι όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να στείλουν τις δικές τους προτάσεις για τη φετινή γιορτή και η ΔΗΩ θα τις καταγράψει, ενώ μέσω της ιστοσελίδας της, θα παρέχει την απαραίτητη ενημέρωση σε όλους.

Πρόγραμμα εκδηλώσεων και προτεινόμενες ενέργειες:

1. ΔΗΩ - Αθήνα

• Τις ημέρες Σάββατο 1 και Κυριακή 2 Οκτωβρίου, η ΔΗΩ θα επαναλάβει την περηνή δράση της στο χώρο του Ζωπείου. Η γιορτή—πασάρι φέτος θα έχει μια ιδιαιτερότητα, γιατί εκτός από παραγωγούς και επιχειρήσεις από την Ελλάδα, σε συνεργασία με το Ελληνοϊταλικό Επιμελητήριο, θα προσκληθούν και επιχειρήσεις παραγωγών από την γειτονική μας Ιταλία. Ιταλικά προϊόντα κυκλοφορούν αρκετά στην ελληνική αγορά, η παρουσία όμως ιταλικών επιχειρήσεων θα προσδώσει άλλη δυναμική στη φετινή προσπάθεια. Το διήμερο θα περιλαμβάνει εκτός της έκθεσης βιολογικών προϊόντων, προσφορές, γευστικές δοκιμές, πώληση, μουσική, πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.λπ.

• Επιπλέον προγραμματίζονται κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, όπως και πέρυσι, εκδρομές, ενημερωτικές εκδηλώσεις, προβολές κ.ά.

• Έχει ήδη εκδοθεί μια αφίσα και ένα φυλλάδιο.

2. ΔΗΩ - Περιφερειακά γραφεία και γραφεία ενημέρωσης

(Κρύα Βρύση, Ηράκλειο, Σπάρτη, Λάρισα, Αλεξανδρούπολη, Αγρίνιο, Μυτιλήνη, Αίγιο, Καλαμάτα, Ρέθυμνο, Σπεία κ.α.)

Παντού προγραμματίζονται ποικίλες εκδηλώσεις σε συνεργασία με βιοκαλλιεργητές, επιχειρήσεις κ.ά.

Σημείο συνάντησης και ενημέρωσης, η ιστοσελίδα της ΔΗΩ www.dionet.gr

Προτάσεις και προγραμματισμένες εκδηλώσεις μπορείτε να στέλνετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση magazine@dionet.gr και στο φαξ 210 8848164

Η ΛΟΥΞ κοντά στην Πολιτιστική

Η «λουξ» - Μαρλαφέκας ΑΒΕΕ, με χαρά ανακοίνωσε τη συνεργασία της με την Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006.

Ως χορηγός της Πολιτιστικής θα υποστηρίξει την προσπάθεια δημιουργίας γέφυρας επικοινωνίας διαφορετικών λαών και πολιτισμών μέσω της οποίας θα προκύψουν πλούσιες εμπειρίες γνώσης.

«Θεωρούμε υποχρέωση μας να ανταποκριθούμε θετικό στην πρόκληση που λάβαμε από την Πολιτιστική και να στηρίξουμε την πόλη μέσα στην οποία ζούμε και αναπτυσσόμαστε. Το όνομα Λουξ έχει ταυτιστεί με την αγορά της Πάτρας και αποτελεί έναν εξαιρετικό πρεσβευτή της πόλης σε όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό. Στόχος μας είναι να ταυτιστεί η "λουξ" όχι μόνο ως προϊόν, αλλά και ως έννοια με την ψυχολογία της ευρύτερης περιοχής, να γίνει δηλαδή το "αναψυκτικό τοπόσημο" της Πάτρας και της Δυτικής Ελλάδας».

Άλλη μια κίνηση που ενδυναμώνει την θέση της «λουξ» στην αγορά και βοήθα στην αύξηση τόσο της αναγνωρισιμότητας των αναψυκτικών «λουξ» όσο και των πωλήσεων αυτών.

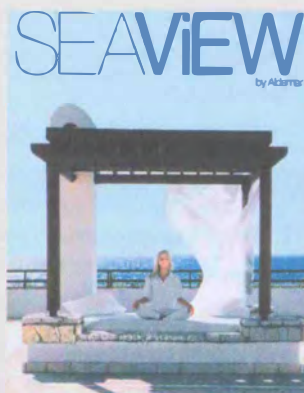
Ταξίδια με το SeaView των Aldemar

Σε μία περίοδο, όπου κυρίαρχο μέσο έκφρασης και επικοινωνίας είναι η εικόνα σε βάρος του λόγου, όπου προτεραιότητα δίδεται στο πρόσωπο και όχι στο έργο, στην πληροφορία και όχι στη γνώση, στην αποκάλυψη και όχι στην ανακάλυψη, στην αισθητική της κλειδαρότρυνας και όχι εκείνης των ανοικτών οριζόντων, η Aldemar, επιμένει να οραματίζεται μία νέα ποιοτική πραγματικότητα για τα ελληνικό τουριστικό δεδομένα, να συνδυάζεται και να μη μονολογεί, να παρακολουθεί τη δημιουργική σκέψη και να αφουγκράζεται τις νέες προκλήσεις που προάγουν τον ελληνικό τουρισμό και πολιτισμό.

Το φετινό, ετήσιο, καλοκαιρινό περιοδικό της Aldemar, SeaView, προσκαλεί τον Έλληνα και τον ξένο αναγνώστη, σε μία περιήγηση στην Ελλάδα, που βασίζεται στη διαλεκτική σχέση μεταξύ λόγου και εικόνας, στην πλοκή του μύθου και της πραγματικότητας, στην ανακάλυψη τόπων και ανθρώπων. Μία περιήγηση σε ό,τι αποτελεί την Ελλάδα. Μεταξύ άλλων, στο SeaView...

Ο Δημήτρης Παπαϊωάννου, ο καλλιτεχνικός διευθυντής των Τελετών Έναρξης και Λήξης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, σε ένα θαυμάσιο παιχνίδι λέξεων και συνειρμών, συγκεντρώνει τις μνήμες, τα διδάγματα και τις εμπειρίες που του όφθασε αυτή η εμπειρία.

Ο Λουδοβίκος των Ανωγείων, ο Κρητικός τραγουδοποιός, μας ταξιδεύει, με ένα συναισθηματικό και ολλυγορικό

λόγο, μακριά από στερεότυπα, προς την Κρήτη της ποίησης, του μύθου, της εσωτερικότητας και του πόθου.

Η Μαρίνα Λαμπρόκη - Πλάκα, η διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης, με σεμνότητα και καθαρότητα σκέψης, μοιράζεται μαζί μας το έργο της, τις απόψεις της για την τέχνη και τη σχέση του Έλληνα με αυτήν και μας προτείνει τα απαραίτητα μέρη, στην Αθήνα και στην Ελλάδα που πρέπει να δει ο επισκέπτης.

Παράλληλα, παρουσιάζεται το εγχείρημα της Πάτρας Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2006, προτείνονται νέοι προορισμοί, ακόμα και... γλυκό από διαφορετικό μέρη της Ελλάδας.

Η Vodafone στην «Πολιτεία για παιδιά»

Η Vodafone μέσω του προγράμματος εταιρικής κοινωνικής ευθύνης «Είμαστε κοττό», υποστήριξε για δεύτερη συνεχή χρονιά την Πολιτεία για Παιδιά, ενός πρωτοποριακού για τα Ελληνικό δεδομένα προγράμματος δράσεων για το Παιδί.

Η Πολιτεία για Παιδιά, που αποτελεί επιτυχημένο θεσμό για τον Δήμο Ρίου, αφού φέτος συμπλήρωσε τα έξι χρόνια λειτουργίας της, άνοιξε και πάλι τις πύλες της από 31 Αυγούστου έως και 4 Σεπτεμβρίου στο Φρούριο του Ρίου, προσκαλώντας όλους τους μικρούς της φίλους σε ένα ψυχαγωγικό και ταυτόχρονα εκπαιδευτικό «ταξίδι».

Το φετινό πρόγραμμα της «Πολιτείας» είχε ως βασικό άξονα, το Παιδί και το Περιβάλλον, με γενικό τίτλο δράσεων «Ονειρεύομαι το αύριο !!!...Προστατεύω τον πλανήτη μου τη Γη».

Σε κάθε μία από τις πέντε ημέρες που διήρκεσε το πρόγραμμα, τα παιδιά συμμετείχαν σε οργανωμένες δράσεις με βασικό μήνυμα ότι «Η Γνώση μπορεί να είναι χαρά και η δημιουργία παιχνίδι» μέσα από:

Την ενεργό συμμετοχή των παιδιών που νιώθουν ως δημιουργοί και «οικοδεσπότες» της «Πολιτείας» τους, καθώς και τη γνώση που καλούνται τα παιδιά να πάρουν όχι έπειτα από δίδασκαλία αλλά έπειτα από ειδικές δραστηριότητες.

Παράλληλα, οι εκατοντάδες μικροί «πολίτες», είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μαθήματα οδικής ασφάλειας από τον «Πρόδρομο», τη μασκότ του προγράμματος οδικής αγωγής της Vodafone «Ασφαλώς Κυκλοφώ».

Στο επόμενο τεύχος που θα κυκλοφορήσει στις 10 Οκτωβρίου...

Γιοριάζουμε το ΟΧΙ!

- Μέρα - μέρα τα κρίσιμα γεγονότα, όπως τα κατέγραψε αξιωματικός της Χωροφυλακής σε ένα νέο συλλεκτικό βιβλίο από τις εκδόσεις μας.

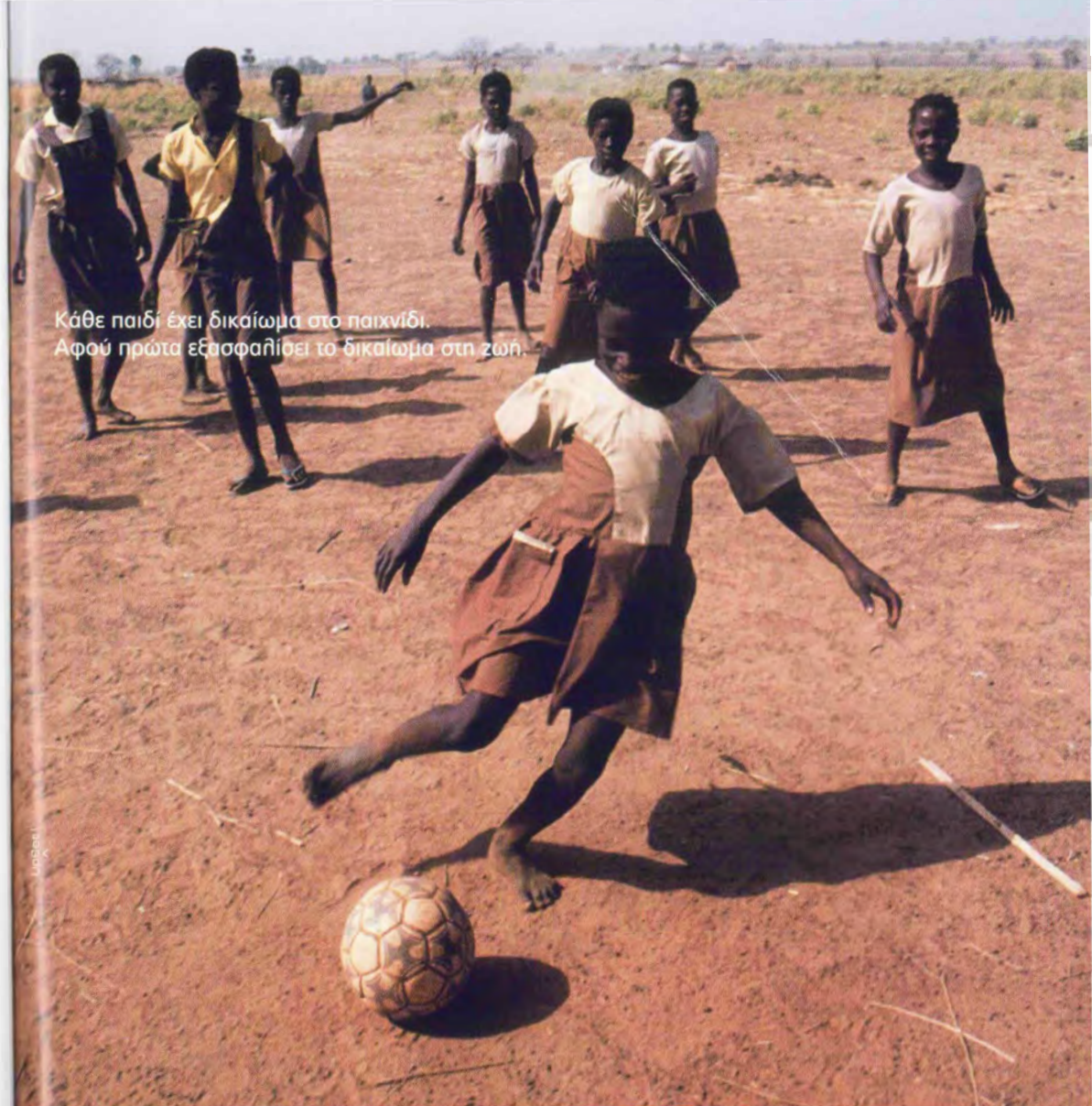
Δωρεάν δύο περιοδικά μαζί με το «ΔΟΝΤΙ»!

1) «Περιβάλλον»

Το δεύτερο τεύχος με νέα, ειδήσεις και απρόβλεπτα ενός... πράσινου κόσμου.

2) «Πολιτιστική Πρωτεύουσα»

«Εσείς τι θα κάνετε το 2006;» Αναζητήσαμε τους επιχειρηματίες της Πάτρας και τους ρωτήσαμε πώς σκοπεύουν να βοηθήσουν την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006.

Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στο παιχνίδι.
Αφού πρώτα εξασφαλίσει το δικαίωμα στη ζωή.

Τα παιδιά του αναπτυσσόμενου κόσμου, όπως όλα τα παιδιά, θέλουν να μπορούν να παίξουν. Όμως, πιο πολύ θέλουν να έχουν σπίτι, λίγο φαγητό και καθαρό νερό, να μπορούν να πάνε στο γιατρό και στο σχολείο. Αυτά τα παιδιά και οι οικογένειές τους χρειάζονται την υποστήριξή μας. Η ActionAid, με το πρόγραμμα Αναδοχής, σας δίνει τη δυνατότητα με 22 ευρώ το μήνα να δώσετε σ' ένα παιδί και σε όλους τους ανθρώπους της κοινότητας που ζει, χιλιάδες λόγους να χαμογελούν.

act:onaid
Ελλάς

Θέλω να συμμετέχω στο πρόγραμμα Αναδοχής Παιδιού της ActionAid.

ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΔΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Τ.Κ. ΠΟΛΗ/ΧΩΡΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ: ΟΙΚΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συμπληρώστε και ταχυδρομήστε αυτό το κουπόνι στην ActionAid Ελλάς, Φαλήρου 52, 117 41 Αθήνα, ή αποστείλτε το στο fax: 210 92 12 376, για να σας στείλουμε το ενημερωτικό μας υλικό. Για περισσότερες πληροφορίες, καλέστε στο 801 11 22 8466.

act:onaid
Ελλάς

email: mail@actionaid.gr, www.actionaid.gr

ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕ ΤΟ Ι.Χ. ΣΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ
από
€66
ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ*

Στην έξοδο του χωριού στρίψτε αριστερά.
Κάντε δεξιά μετά το γεφυράκι.
Παρκάρετε ακριβώς απ' έξω.
Υπενθύμιση: Αφήστε χώρο για την πανακότα.

SUPERFAST

Ο καλύτερος τρόπος να δείτε την Ιταλία είναι με το αυτοκίνητό σας. Και κανείς δε γνωρίζει την Ιταλία όπως η Superfast Ferries. Με καθημερινές αναχωρήσεις από Πάτρα και Ηγουμενίτσα για Ανκόνα και Μπάρι, έχουμε τη δυνατότητα να σας προσφέρουμε πολλά ταξιδιωτικά πακέτα που περιλαμβάνουν εισιτήρια καθώς και διαμονή σε πολλές πόλεις της Ιταλίας, μαζί με ό,τι πληροφορίες χρειάζεστε για να κάνετε το ταξίδι σας αξέχαστο. Και, φυσικά, όσο βρίσκεστε εν πλω θα απολαύσετε όλα όσα μας έχουν κάνει γνωστούς σε όλη την Ευρώπη. Καλό ταξίδι.

**Η ημερήσια τιμή αναφέρεται σε 5 ήμερο ταξίδι συνολικού κόστους € 329 και' άτομο και περιλαμβάνει τα εισιτήρια του πλοίου, του αυτοκινήτου και τη διαμονή στο ξενοδοχείο. Η εκδρομή εξαφλείται στο σύνολο του ποσού και όχι ανά ημέρα.*

Για περισσότερες πληροφορίες, ενημερωτικά φυλλάδια και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή το γραφείο της Superfast Ferries: Πάτρα: 2610 622 500

www.superfast.com

**Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ
ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ**

A Premium Alliance Member